

„TISZTA FORRÁS”

HELYI ÓVODAI PEDAGÓGIAI PROGRAM

2018.

KESZTHELYI ÉLETFA ÓVODA

Keszthelyi Életfa Óvoda

Tartalomjegyzék

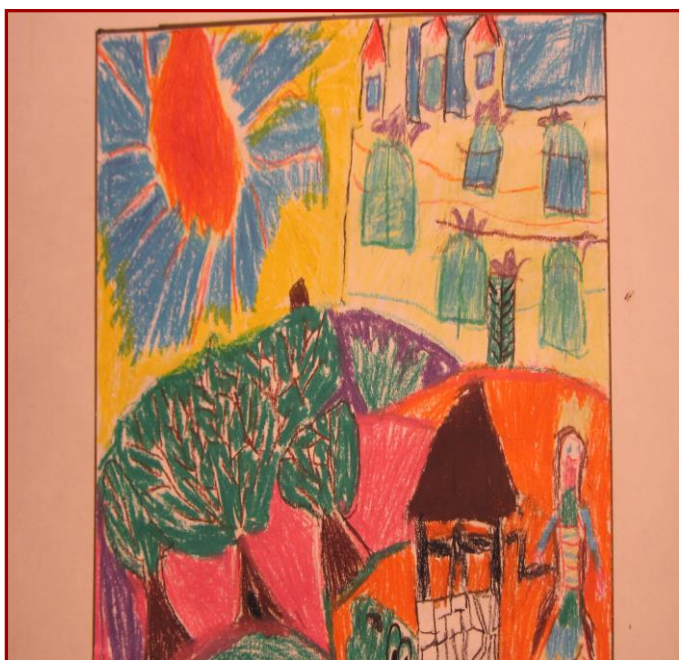
I. Az intézmény jellemző adatai.....	5
I./1. A mi óvodánk	5
I./2. Óvodáink adatai	6
I./2.1. Férőhelyek	7
I./3. Alapfeladataink	7
I./4. Óvodák bemutatkozása	8
I./4.1. Keszthelyi Életfa Óvoda.....	8
I./4.2. Keszthelyi Életfa Óvoda Gagarin Utcai Tagóvodája	9
I./4.3. Keszthelyi Életfa Óvoda Kísérleti Utcai Tagóvodája.....	10
I./4.4. Keszthelyi Életfa Óvoda Sopron Utcai Tagóvodája	11
I./4.5. Keszthelyi Életfa Óvoda Tapolcai Utcai Tagóvodája	12
I./4.6. Keszthelyi Életfa Óvoda Vörösmarty Utcai Tagóvodája.....	13
II. Pedagógiai programunk küldetése, filozófiája	14
II./1. Óvodánk nevelésfilozófiája:	14
II./2. Óvodánk küldetése.....	14
II./3. A pedagógiai program jogszabályi háttere	15
III. Gyermekkép – Óvodakép	16
III./1. Óvodai nevelési programunk célja	16
IV. A program megvalósításának személyi és tárgyi feltételei	17
IV./1. Humán erőforrás	17
IV./1.1. Személyi feltételek.....	18
IV./1.2. Képzettségi mutatók.....	19
IV./1.3. Az óvodapedagógusok továbbképzési irányultsága.....	23
IV./1.4. A különböző továbbképzéseken szerzett ismeretek és kompetenciák szervezeti egységen belül történő átadásának módszertana, eljárása.....	23
IV./1.5. Szakmai ismeretek átadásának módszerei	23
IV./1.6. A nevelési – oktatási intézmények közötti horizontális kapcsolatok kiépítése, ápolása	24
IV./1.7. A továbbképzéseken részt vett kollégák megszerzett ismereteinek óvodai szervezeti egységben belül történő átadásának módszertana, eljárása	24
IV./1.8. IKT a pedagógiai folyamatban	24
IV./2. Az óvoda szűkebb és tágabb környezete	25
IV./2.1. A családok szociokulturális helyzete, szülői igények, elvárások	26
V. A program nevelési feladatrendszere	26
V./1. Az egészség és környezeti nevelés alapelvei.....	26
V./1.1. Egészséges életmódra nevelés tartalma	27
V./2. Az egészséges életmód alakítása, benne a mozgástevékenység.....	30
V./2.1. Egészséges életmód alakítása	30
V./2.2. Egészséges életmód alakítása, mozgástevékenység.....	31
V./3. Az érzelmi az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	31
V./4. Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés	34
V./4.1. Anyanyelvi fejlesztés és nevelés	34
V./4.2. Az értelem fejlesztése és nevelés	36
VI. A játék, a tevékenységekben megvalósuló tanulás, és a munka.....	37
VI./1. A játék és tanulás értelmezése	37
VI./2. Az óvodai munka, mint a szervezett tanulás előfutára	40
VII. A különböző tevékenységi formák és szintereik bemutatása	42
VII./1. Verselés-mesélés.....	42
VII./2. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	43

VII./3. Rajzolás, festés, mintázás és kézimunka	45
VII./4. A külső világ tevékeny megismerése	47
VII./4.1. Környezetismeret	47
VII./4.2. Matematikai tartalmú tapasztalatszerzés	49
VII./5. Mozgás.....	52
VII./6. Nevelési programunk végrehajtásához szükséges tervezési feladatok. Pedagógiai munka tervezése, mérése, értékelése	54
VII./6.1. A tervező munka és a csoportnapló	54
VII./6.2. Óvodánk dokumentációs rendszere	56
VIII. Az óvoda hagyományos ünnepei	57
IX. Inkluzív pedagógia - Integráció a sajátosságok megőrzésével, a különbségekhez való alkalmazkodással – avagy a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	58
IX./1. Óvodai integrációs program – a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlődésének elősegítésére	59
IX./2. A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek.....	62
IX./3. Differenciálás: a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése	62
IX./3.1. Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése	63
IX./3.2. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek.....	66
IX./3.3. Kiemelkedő képességű gyermekekkel való foglalkozás	67
X. Az óvoda kapcsolatrendszere	69
X./1. Család – óvoda kapcsolata.....	69
X./1.1. Az óvoda és család együttműködésének formái	69
X./1.2. Bölcsőde-óvoda kapcsolata	70
X./1.3. Iskola – óvoda kapcsolata	71
X./1.4. Kapcsolat a szakmai szolgáltatásokkal	71
X./1.5. Kapcsolat az egészségügyi szolgálattal.....	72
X./1.6. Kapcsolat a Család és Gyermekjóléti Központtal	72
X./1.7. Az intézmény fenntartójával való együttműködés	72
X./2. A pedagógiai program megvalósítását szolgáló egyéb kapcsolatok.....	75
X./3. A nevelési - oktatási intézmények közötti új horizontális kapcsolatok és azok ápolása	75
XI. A gyermekek fejlettségállapotának mérése - A pedagógiai munka dokumentációi .	77
XI./1. A nevelés megvalósításának tervezése	77
XI./2. A gyermekek fejlődésének nyomon követése	79
XII.A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén	80
XII.A nevelési program végrehajtásához szükséges eszközök és felszerelések	82
Legitimációs záradék	82

BEVEZETŐ

*„Bizony, hogy játszunk vigat, nevetőst,
ravasz kis törpét, s óriást, erőst.
Erdők tündérét, hegyek szellemét,
Életet játszunk, és játszunk mesét.*

*Lesz móka, tánc és ének is vidám,
minden, amit csak gyermekszív kíván,
és mind azért van: játszik, zeng, zenél,
kis gyermekem, hogy Te boldog legyél.”*
Várnai Zseni

A felgyorsult élettempó, a körülöttünk zajló állandó változások, az élet minden színterén nagyfokú alkalmazkodást kívánnak.

Természetünkben adódóan szükségünk van a biztonságra, a harmóniára, az értékre, a testi-lelki egészségre, az állandóságra.

Mindezek megléte számunkra elengedhetetlen, különösen fontos, hiszen hivatásunk rendkívül felelősségteljes, nem más, mint a ránk bízott gyermekek nevelése.

A kisgyermekkor az emberi élet „aranykora”. A legszebb, legérzékenyebb, legnyitottabb kor ez. Minden kisgyermek egyedi és megismételhetetlen csoda.

Minden léptüket, megnyilvánulásukat az őszinte kíváncsiság, érdeklődés, tevékenységvágy és érzelem kíséri, melyeknek mindent elsöprő erejük van!

Nevelési programunk összeállítása során együttgondolkodva, összefogva, a legtáplálóbb „Tiszta forrásból” merítve, legjobb tudásunk, hitünk szerint raktuk, gyűjtöttük össze azokat az értékeket, melyeket megalapozásként útravalóul adunk gyermekeinknek az óvodáskor éveiben.

Pedagógiai hitvallásunk:

A kisgyermekkor az emberi élet „aranykora”. A legszebb, legérzékenyebb, legnyitottabb kor ez. Minden kisgyermek egyedi és megismételhetetlen csoda. A gyermekközpontú, szeretetteljes, családi légkört hirdetjük, melyben a gyermekeket egyéni képességeik szerint neveljük, fejlesztjük.

Nevelésünk a gyermekek alapvető tevékenységére, a játékra, mozgásra, a környező világ tevékeny megismerésére, a kommunikációra, a mesére és nem utolsósorban művészi élménynyújtásra épít.

I. Az intézmény jellemző adatai

I./1. A mi óvodánk

A Keszthelyi Életfa Óvoda és a hozzá tartozó tagóvodái: Gagarin Utcai, Kísérleti Utcai, Sopron Utcai, Tapolcai Utcai, Vörösmarty Utcai óvodák, 2007-ben integrációval létrehozott intézmény.

Óvodánk működése 6 feladat ellátási helyen, 27 óvodai csoportban történik.

A közoktatás-irányítási rendszerben az intézményi szintünket a szakmai önállóság jellemzi, melynek legfontosabb eleme a szakmai-pedagógiai tevékenység tartalmának meghatározása. Intézményünk önálló jogi személy, szervezetének, működésének szabályait az érvényes törvényi keretek között önállóan határozza meg. Óvodánk a gazdálkodás szempontjából részben önálló, a fenntartó által működtetett, önálló jogkörrel felruházott gazdálkodó szervezethez tartozik. A munkáltatói jogkör gyakorlója az óvodavezető.

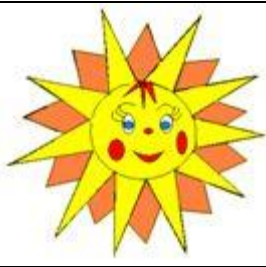

Fenntartói döntés alapján az intézmény férőhelyeinek száma: 675 fő / csoportonként: 25 fő

Óvodáink a város más – más pontján várják a gyermekeket. Minden óvoda rendezett, belső terekkel, családi csoportszobákkal biztosítja a kreatív gyermekkor átélését. Óvodáink nagy, tágas udvarral rendelkeznek, amelyek kiváló lehetőséget nyújtanak minden évszakban az udvari tevékenységekre: játéokra, kertészkedésre, megfigyelésekre, játékos kísérletezésekre.

Alapelveink, nevelésfilozófiánk azonos. A gyermekközpontú, szeretetteljes, családi légkört hirdetjük, melyben a gyermekeket egyéni képességeik szerint neveljük, fejlesztjük. A gyermekek testi-lelki gondozását, érzelmi biztonságuk megteremtését és a szocializáció minél teljesebb kibontakoztatását hangsúlyozzuk – természetesen – a családi neveléssel együtt.

Nevelésünk a gyermekek alapvető tevékenységére, a játékra, mozgásra, a környező világ tevékeny megismerésére, a kommunikációra, a mesére és nem utolsósorban művészi élménynyújtásra épít.

I./2. Óvodáink adatai

	<p>Keszthelyi Életfa Óvoda 8360 Keszthely, Vaszary Kolos utca 12. Tel/fax.:83/510-332 Email: eletfaovoda@keszthelynet.hu Intézményvezető: Szabóné Lancz Anna Mária Általános vezető helyettes: Dr. Demeter Győzőné</p>
	<p>Keszthelyi Életfa Óvoda Gagarin Utcai Tagóvodája 8360 Keszthely, Gagarin utca 6. Tel./fax.:83/311-343 Email: gagarinovi@keszthelynet.hu Tagóvoda vezető: Brunnerné Horváth Erika</p>
	<p>Keszthelyi Életfa Óvoda Kísérleti Utcai Tagóvodája 8360 Keszthely, Kísérleti utca 10. Tel.:83/510-360 Email: kiserletiovi@keszthelynet.hu Tagóvoda vezető: Fülesi Beáta</p>
	<p>Keszthelyi Életfa Óvoda Sopron Utcai Tagóvodája 8360 Keszthely, Sopron utca 16. Tel/fax.:83/312-056 Email: sopronovi@keszthelynet.hu Tagóvoda vezető: Vasas Józsefné</p>
	<p>Keszthelyi Életfa Óvoda Tapolcai Utcai Tagóvodája 8360 Keszthely, Tapolcai utca 1/a. Tel.:83/312-862 Email: tapolcaiovi@keszthelynet.hu Tagóvoda vezető: Kovács Imréné</p>
	<p>Keszthelyi Életfa Óvoda Vörösmarty Utcai Tagóvodája 8360 Keszthely, Vörösmarty utca 1/b. Tel/fax.:83/311-481 Email: vorosmarty@keszthelynet.hu Tagóvoda vezető: Kovács Erika</p>

I./2.1. Férőhelyek

Ssz.	Óvodák neve	Csoportok száma	Maximális férőhely
1.	Keszthelyi Életfa Óvoda	8	200 fő
2.	Keszthelyi Életfa Óvoda Gagarin Utcai Tagóvodája	5	125 fő
3.	Keszthelyi Életfa Óvoda Kísérleti Utcai Tagóvodája	3	75 fő
4.	Keszthelyi Életfa Óvoda Sopron Utcai Tagóvodája	5	125 fő
5.	Keszthelyi Életfa Óvoda Tapolcai Utcai Tagóvodája	2	50 fő
6.	Keszthelyi Életfa Óvoda Vörösmarty Utcai Tagóvodája	4	100 fő
	Összesen:	27 csoport	675 fő

I./3. Alapfeladataink

Óvodánk része városunk intézményrendszerének. Ellátja mindazon feladatokat, amelyeket az óvodafenntartó önkormányzat az alapító okiratban feladatává tett.

Intézményünk alaptevékenysége:

Óvodai nevelés /szakágazat száma: 851020/, sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai kormányzati funkció keretében azon gyermekek nevelése, ellátása, amelyeket az alapító okirat magában foglal.

Az óvoda alaptevékenységének kormányzati funkció szerinti megjelölése:

	kormányzati funkciószám	kormányzati funkció megnevezése
1.	013350	Az önkormányzati vagyonnal való gazdálkodással kapcsolatos feladatok
2.	091110	Óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai
3.	091120	Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai
4.	091140	Óvodai nevelés, ellátás működtetési feladatai
5.	096015	Gyermekétkeztetés köznevelési intézményben
6.	096025	Munkahelyi étkeztetés köznevelési intézményben

Alapító okirat száma: 1/192-21/2017.

Az óvodai nevelés nyelve: magyar

Hitoktatás lehetősége: 2011. évi CXCV. Törvény 35.§(2) szülői igény felmérése alapján az óvodai hitoktatás a foglalkozások rendjéhez igazodik

I./4. Óvodák bemutatkozása

I./4.1. Keszthelyi Életfa Óvoda

„Amikor örökségről beszélünk, általában arra gondolunk, ami atyáinktól hagyatékként reánk maradt. Lehet ez szemmel látható, kézzel fogható tárgyi érték, mint szerszám, fegyver, ékszer, ház vagyon. Lehet azonban szemmel nem látható és kézzel nem fogható szellemi kincs: gondolat, eszme, erkölcsi magatartás, tettek sorozata, mindaz, ami évszázadok során lépésről-lépésre előbbre vitt egy nemzetet, vagy az egész emberiséget.”
(Wass Albert)

Óvodánk a nyugati városrészben a Szent család templomkert, a Csókakő-patak és lakóházak ölelésében található. Az udvaron árnyas fák lombja alatt természetes anyagú, színes mozgásfejlesztő játékok találhatóak. Aszfaltos területünk alkalmas mozgásos játékokra, sporttevékenységek, rendezvények szervezésére is. A csoportszobák esztétikusak, tágasak, világosak és harmóniát sugároznak. A tornaterem mérete és felszereltsége kiváló lehetőséget teremt a gyermekek mozgásigényének kielégítésére, mozgáskultúrájuk fejlesztésére.

Gazdag óvodai életünk során alapvető és legfontosabb tevékenységi forma a játék, kiemelve annak önkéntességét, a gyermekek egyéni vágyainak és ötleteinek kibontakoztatását. A játék élményforrás, mindeközben a személyiségfejlesztés legeredményesebb és legváltozatosabb színtere. Ennek során szerzik a legtöbb tapasztalatot: átélik a létezés örömét, ismerkednek a világgal, fejlődnek anyanyelvi és értelmi készségeik, képességeik, társas kapcsolataik, kreativitásuk, kitartásuk. A játékba illesztve történnek a komplex és célzott tartalmú értelmi, érzelmi és testi készségeket, képességeket fejlesztő tevékenységek. Napirendünkkel is biztosítjuk kiemelt szerepét és feltételeit. A mással nem helyettesíthető játék személyiségfejlesztő hatására alapozunk a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelésénél is.

Nevelési gyakorlatunk alapja a környezethez, a tájhoz, az itt élő emberekhez kötődő érzelmi viszonyulás. Sajátos arculatunkat a hagyományaink, jeles napjaink ápolása adja, tudatosan építve az óvodáskor jellemzőire, a természetben gyökerező tevékenységek érzelemfokozó hatására. Ehhez nélkülözhetetlen a szülőföld szeretetére való nevelés. Elsősorban azokat a hagyományokat ünnepeljük, amelyek a természet állandó körforgásához, az évszakok változásához igazodnak. Ez magában foglalja minden nevelési területünket, azzal a szándékkal, hogy óvodásaink minél többet vegyenek észre világunkból, és érzékennyé, nyitottá váljanak társaik, és a környezetük iránt.

Nevelőtestületünk jó közösséget alkot, szakmailag felkészült, pedagógiai megújulásra törekvő pedagógusokból áll. Szakmai ismereteik, nevelői attitűdjük és érdeklődésük harmonikusan egészítik ki egymást, így a gyermekek számára színesebben, élményszerűbben tudják az értékeket közvetíteni. Mindezt mesével, játékkal, énekkel és sok-sok szeretettel.

Nevelő munkánk az alkalmazotti közösség minden tagjának aktív, tevékeny együttműködésével valósul meg. A nevelést segítők megbízható, elmaradhatatlan résztvevői a csoportok napi életének, a különböző programoknak. Elfogadják a közösen kialakított értékrendünket, jól képviselik azokat, a szerint dolgoznak.

I./4.2. Keszthelyi Életfa Óvoda Gagarin Utcai Tagóvodája

*„A fát gyümölcséről, az embert cselekedeteiről ismerik.
A jótett soha nem vész el, aki udvariasságot vet,
barátságot arat, aki kedvességet ad, szeretetet kap cserébe.”
(Basil)*

Óvodánk a város déli részén helyezkedik el, kellemes környezetben a város egyetlen bölcsődéje, valamint a Csány - Szendrey ÁMK és a középiskolai kollégium szomszédságában.

Udvarunk- mely két részből tevődik össze - tágas, nagy fákkal árnyékolt, melyen vizesblokk is található. A gyermekek mozgásigényének kielégítésére, a minden igényt kielégítő udvarunkon kívül, a jól felszerelt tornatermünk is hozzájárul.

Óvodai nevelésünk folyamatában - 5 csoportban 125 férőhelyen - az életkori szakaszolás és a vegyes életkori csoportosítás is megtalálható. A szülők szabadon választhatnak osztott és osztatlan csoport között, hisz minden év szeptemberében indul óvodánkban egy kicsoport az osztatlan csoport mellett.

Nevelőtestületünket, mely 10 fő óvodapedagógusból áll, a meleg, elfogadó, gyermeket tisztelő, humánus, okosan szerető magatartás vezérli. Oktató-nevelő munkánk segítője, az 5 fő képesített dajka és 1 fő pedagógiai asszisztens. Mindnyájan azonos nevelői értékeket vallunk, a gyermekek iránt támasztott igényeink és elvárásaink egységesek.

Óvodánk a 2018/2019-es nevelési évben csatlakozott a Boldog Óvoda programhoz. Óvodapedagógusaink ennek keretén belül „Boldogságóra” játékos tevékenységeket tartanak a csoportjaikban. Megismertetik a gyermekeket a boldogság összetevőivel, feltételeivel, ezáltal könnyebben fognak szembenézni a kihívásokkal, megbirkózni a problémáikkal, nyitottabbak, és toleránsabbak lesznek.

„Arra törekszünk, hogy a Boldogságórák derűs és élménygazdag feladatai, játékaik, valamint gyakorlatai fokról fokra kibontakoztassák a derűt és életszeretetet. Gyermekeink így a jövőbe vetett hittel, bátran járják végig a felnőtté válás vezető utat, majd boldogságra képes emberré válhatnak.”
(Prof. Dr. Bagdy Emőke, a Boldogságóra program fővédnöke)

Részt veszünk az Energia Kaland Energia Kuckó óvodai programban, mely segítségével játékos módon, a gyermekek életkori sajátosságai szintjén ismertetjük meg gyermekeinkkel, az energiafogyasztók biztonságos és gazdaságos használatát, miközben a környezettudatos, energiatudatos kompetenciák kialakítását alapozzuk meg.

Óvodánk életmódja

Óvodánk életmódjának megszervezésében folyamatos napirendi keret biztosítja a legmegfelelőbb feltételeket. A gyermekekkel való foglalkozás, személyiségük kibontakoztatásához, fejlődéséhez való hozzájárulás, a nap minden szakaszában változatos tevékenységek közben történik.

Nevelőmunkánk rendezői elvei

- játékoság, folyamatosság, rugalmasság
- a gyermek egyéni sajátosságaira és fejlődési tempójára épített képesség fejlesztése nyugodt, szeretetteljes légkörben
- értékek megőrzése, hagyományok tisztelete és átörökítése

Olyan óvodai élet kidolgozásán fáradozunk, amelyben a gyermekek alapigénye:

- biztonságérzet
- szeretetérzet
- védettség biztosítva van.

Természetes módon fogadjuk el a másságot. Óvodánk évek óta fogadja a sajátos nevelési igényű gyermekeket.

„ Csináljon bármit, ami nyitogatja a szemét,
szaporítja a tapasztalatait.
Ő azt hiszi: csak játszik.
De mi már tudjuk, mire megy a játék,
arra, hogy a világban otthonosan mozgó,
eleven eszű és tevékeny ember váljék belőle.”
(Varga Domonkos)

I./4.3. Keszthelyi Életfa Óvoda Kísérleti Utcai Tagóvodája

„ A világon nem a tudomány,
a szeretet művel csodákat.”

(Eötvös József)

Óvodánk a Schwarz Dávid lakótelep közelében található, könnyen megközelíthető, jó levegőjű, árnyat adó fákkal körülhatárolt zöldövezetben.

A Kis Szent Teréz Bazilika mögött csendes nyugodt, forgalomtól távol eső zsákutcában. A Balaton közelsége minden évszakban élményszerző séták lebonyolítására nyújt lehetőséget, melynek során megfigyelhetik a gyermekek a természet változásait, tapasztalatokat szereznek a biztonságos közlekedés szabályairól.

Családias, barátságos épületben három óvodai csoportban neveljük a ránk bízott gyermekeket, csoportjaink szervezése vegyes életkorú. A csoportszobáink tágasak, világosak, ízlésesen, otthonosan berendezettek.

Tágas, nagy udvarral rendelkezünk, melyet az óvoda épülete választ ketté.

Az óvodánk kiemelt feladata a gyermekek egészséges testi és lelki fejlődésének elősegítése nagymozgások biztosításával, melyhez az udvarunk kiváló lehetőséget nyújt a különféle udvari fajtáékokkal: négy homokozó közül az egyik fedett, hinták, mászóakák, csúszdák, kisházikó és a különböző méretű dombok.

Nevelőtestületünkben 6 fő óvodapedagógus alkotja. Munkánkat segíti 3 fő dajka, 1 fő pedagógiai asszisztens végez lelkiismeretes munkát.

Az óvodai nevelési programban leírt követelmények mellett kiemelt feladatunknak tekintjük a gyermekek egészséges testi és lelki fejlődéséhez szükséges feltételek biztosítását. Ezek közül néhány:

- nyugodt, otthonos légkör biztosítása
- ésszerű szokás és szabályrendszer betartása
- játék és játékosság előtérbe helyezése

- a környező világ organikus módon történő megismerése
- folyamatos tapasztaltatás, tevékenykedtetés, kísérletezés
- élménypedagógiai alkalmazása

Osztatlan csoportjainkban a folyamatos napirenddel alkalmazkodunk a gyerekek életkorához, egyéni adottságaihoz és fejlődési tempójához.

A gyerekek érdeklődésének és a szülők igényeinek megfelelően a napi tervszerű tevékenységeken kívül lehetőség van mikrocsoportokban történő képességfejlesztésre is.

Felgyorsult világunkban megpróbálunk e ” Tündéerkertben” nyugodt, derűs szigetet varázsolni gyermekeink életébe.

*”Én azt hiszem,
gyereket csak úgy lehet nevelni,
ha az ember megtiszteli azzal,
hogy komolyan veszi. „
/ Szabó Magda /*

I./4.4. Keszthelyi Életfa Óvoda Sopron Utcai Tagóvodája

*„Ha fölgyújtjuk a gyermekekben a veleszületett szikrát,
azzal mindig olyan magaslatok felé nyitunk utat,
amelyekről álmodni sem mertünk volna”
Kristina Barnett*

Óvodánk, városunk északi részén helyezkedik el. Családi házas környezetben, rendezett kertekkel körülvéve. Sétáink során megfigyelhetjük az őszi munkálatokat, a tavasz első virágait, nyáron a zöld ruhába öltözött természetet. A hozzánk nagyon közel lévő Festetics kastély parkjában gyönyörű környezetben figyelhetjük meg az évszakok változásait.

Intézményünk 5 osztatlan életkorú csoport számára ideális színhelye a játéknak. Csoportszobáink szépek, világosak, sok növényvel díszítettek. Olyan berendezési tárgyakkal vannak felszerelve, amelyek lehetőséget adnak a gyermekeknek a tartalmas, nyugodt tevékenységekre.

2018-ban óvodánk energetikai korszerűsítése pályázat keretein belül megújult kívül-belül, megszépült.

Udvarunk jól felszerelt, tágas, nagy füves területtel, sok lehetőséget ad a környezeti tapasztalat szerzés mellett a gyermekek testi képességeinek fejlesztéséhez is. Tornaterem hiányában a lendületes nagy mozgások színtere is az óvoda udvara.

Hisszük és valljuk, hogy az óvodás korban megszerzett ismeretek, készségek, szokások egész életen át meghatározó jelentőségűek maradnak.

Nevelési filozófiánk:

1. A gyermekek sokoldalú, harmonikus személyiségfejlesztése
2. Az érzelmi biztonság, szeretetteljes légkör megteremtése
3. Az életkori és egyéni sajátosságokat figyelembevevő személyiségfejlesztés

4. Hagyományok, értékek megóvása
5. Mászás elfogadására, tiszteletére nevelünk.

Nevelőtestületünket 10 fő óvodapedagógus alkotja, munkánkat segíti 5 fő szakképzett dajka, és feladattól függően 1-2 fő pedagógiai asszisztens.

Gyermekeket szerető, odaadó, lelkiismeretes munkát végző dolgozóink nap, mint nap azért fáradoznak, hogy a gyermekeink jól érezzék magukat az óvodai légkörben és ez által fejlődésük biztosítva legyen.

I./4.5. Keszthelyi Életfa Óvoda Tapolcai Utcai Tagóvodája

*„Megismerni,
de nem megváltoztatni gyermekeinket.
A felfedezés öröme,
a megtapasztalás élményén keresztül
segíteni őket egyéni képességeik kibontakoztatásában.”*

Óvodánk az emeletes házak között kis zöld szigetként, barátságos, hívogató épületével, tágas udvarával várja a gyermekeket.

A két vegyes csoport a Vízipók és a Zsiráf nevet viselik.

A gyermekekkel 4 óvodapedagógus és 2 dajka foglalkozik. Minden óvodapedagógus főiskolai végzettséggel rendelkezik, egyikük szakvizsgázott.

A mesék, versek, dalok átszövik mindennapjainkat, játékos formában ismerkedhetnek a matematikával, megfigyelhetik környezetük változásait, a természet szépségeit. Változatos eszközök használatával fejlődik kez ügyességük, kreativitásuk. A szervezett tevékenységeken kívül különböző szakkörök várják az érdeklődőket: néptánc, futball, hittan.

Őrizzük a néphagyományokat:

- Márton napot ünneplünk
- Luca napozunk
- Újévet köszöntünk
- Kisze bábót égetünk
- Májusfát állítunk.

Zöld napokat tarunk: Takarítási-, Víz-, Állatok Világnapja, Madarak és fák napja, Föld napja.

Rendezvényekre várjuk a szülőket: Kerti parti, játszóházak, munkadélutánok.

Rendszeresen látogatunk színházi előadásokat a Balaton színház bérletes előadásain, és színvonalas vendég előadásokat hívunk az óvodába: báb és zenés műsorokat, valamint minden jeles ünnepről óvodai szinten is megemlékezünk.

A barátságos, meleg, családi légkör, a kialakított szokás és szabályrendszer segít abban, hogy gyermekeink biztonságban, jól érezzék magukat, szeretetteljes odafordulást tapasztalva az itt dolgozóktól.

I./4.6. Keszthelyi Életfa Óvoda Vörösmarty Utcai Tagóvodája

*„Két dolgot kell adni a gyermekeknek:
gyökereket és szárnyakat.”
Johann Wolfgang Goethe*

Óvodánk a város központjában helyezkedik el. Közvetlen közelében van városunk legnagyobb parkja, amelynek sétaútjain könnyen elérhető a Balaton part, a múzeumok, a színház, a könyvtár, a hajó- és vasútállomás. Központi fekvése ideális lehetőséget nyújt az állat- és növényvilág változásainak közvetlen megfigyelésére, az emberi tevékenységek megtapasztalására.

Óvodánkban négy osztatlan életkorú csoport működik. Csoportjainkban az általános óvodai fejlesztés mellett speciális tevékenységeket is nyújtunk:

- kompetencia alapú nevelés
- kézműves- és kismesterségek
- néphagyományok és ének-zene

Mindennapi munkánk során nagy figyelmet szentelünk a játékokra, mint a gyermeki személyiség fejlődésének elsődleges színterére. A napi tevékenységeinket is ennek figyelembevételével tervezzük meg.

A művészeti tevékenységekre alapozva próbálunk a gyermeki lélekre hatni, ahol az alkotás öröme is segíti a gyermekeket a sikerélmény megélésében.

Igyekszünk a folyamatos pedagógiai megújulásra. A „Sajtkukacda” csoport örömmel vett részt a város és több intézménye által benyújtott és elnyert TÁMOP 3.1.4. Kompetencia alapú oktatási projektben. A csoport 2009/2010-es tanévtől e szerint a nevelési program szerint működik. Óvodánk többi csoportja is figyelemmel kísérte és segítette tevékenységüket.

Óvodai életünkbe szívesen bekapcsolódnak gyermekeink szülei is, hisz szorosan együttműködve érjük el a gyermekek optimális intellektuális, közösségi és érzelmi fejlődését.

Ennek egyik színtere az óvodában szervezett ünnepek előtti játszóházak és a május végén tartott családi nap. Utóbbi évek óta a Helikon Horgászegyesület Vízitelepén tartjuk. Anyagi lehetőségeinket bővítik a „Jóakarát Óvodai Alapítványunkra” beérkező szülői felajánlások. Nagyon fontos számunkra, hogy óvodásaink kiegyensúlyozottak, vidámak és magabiztosak legyenek, akik kíváncsiak és nyitottak az őket körülvevő világra és egyéniségük megtartása mellett magabiztosan indulnak majd az iskolába.

II. Pedagógiai programunk küldetése, filozófiája

„...nem az a feladatunk, hogy a felnövekvő generációnak meggyőződésünket közvetítsük. Hozzá kell segítenünk, hogy a saját ítélő erejét, a saját felfogóképességét használja. Tanuljon meg a saját szemével nézni a világban. A mi vélekedéseink és meggyőződéseink csak a mi számunkra érvényesek. Az ifjúság elé tárjuk őket, hogy azt mondjuk: így látjuk mi a világot. Nézzétek meg most már ti is, milyennek mutatja magát nektek. Képességeket ébresszünk fel, és ne meggyőződéseket közvetítsünk.”
(Rudolf Steiner)

II./1. Óvodánk nevelésfilozófiája:

A gyermekközpontú, szeretetteljes, családias légkört hirdetjük, melyben a gyermekeket egyéni képességeik szerint neveljük, fejlesztjük.

A gyermekek testi-lelki gondozását, érzelmi biztonságuk megteremtését és a szocializáció minél teljesebb kibontakoztatását hangsúlyozzuk – természetesen – a családi neveléssel együtt.

Nevelési programunk olyan életfeladat teljesítésére orientál, amelyben a gyermekek megtanulnak eligazodni az őket körülvevő környezetben, megtanulnak: beszélni, tevékenykedni, együttműködni, miközben különféle viselkedésformákat sajátítanak el. Mindezt jól szervezett tevékenységgel, nevelői segítséggel, a mindennapi élet feltételeivel és eszközeivel biztosítjuk.

II./2. Óvodánk küldetése

Olyan intézményes kisgyermeknevelés, mely:

- Elsősorban a gyermekek sokoldalú, az életkori és egyéni sajátosságokat figyelembe vevő személyiségfejlesztését tartjuk fontosnak, messzemenően szem előtt tartva az óvoda, óvó - védő, szocializációs és nevelő - személyiségfejlesztő funkcióinak érvényesülését.
- A gyermekeket képessé tesszük egyéni fejlődési ütemük figyelembe vétele mellett az iskolai élethez szükséges ismeretek és szokások megismerésére és alkalmazására.

Kiemelten kezeljük:

- a gyermek személyiségének tiszteletben tartását, elfogadását és fejlesztését
- a gyermeki jogok általános és egyéni betartását
- a gyermek, mint fejlődő személyiség különleges védelmét
- a gyermeki önállóságot, egészséges öntudatot, önmegvalósítási lehetőségét, és a gyermek mindennekfelett álló érdekének érvényesítését

II./3. A pedagógiai program jogszabályi háttere

A helyi nevelési program módosítását és kiegészítését az alábbi törvények, jogszabályok, rendeletek figyelembevételével készítettük el:

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- A kormány 363/2012. (XII.17.) kormányrendelete Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 2003. évi CXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2011. évi CLXXIX. Törvény a nemzetiségek jogairól
- 1997. évi XXXI. tv. a Gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról
- Az 1998. évi XXVI. Törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- Az óvoda hatályos Alapító Okirata
- Az egyes szakképzési és felnőttképzési tárgyú törvények módosításáról szóló 2012. évi CCXV. törvény [MK 2012/180. (XII. 27.)]
- Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény
- Az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról rendelkező 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet
- A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet
- Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet
- 15/2013. (II.26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet módosításáról szóló 137/2018. (VII. 25.) Korm. rendelet

Az intézményi működés jogi környezetének új elemei:

- Egyes törvényeknek a központi költségvetésről szóló törvény megalapozásával összefüggő, valamint egyéb célú módosításáról szóló 2012. évi CCVIII. törvény [MK 2012/178. (XII. 22.)]
- Magyarország 2013. évi központi költségvetéséről szóló 2012. évi CCIV. Törvény
- Magyarország 2013. évi központi költségvetését megalapozó egyes törvények módosításáról szóló 2012. évi CXCVI. törvény [MK 2012/170. (XII. 15.)]
- A köznevelési feladatot ellátó egyes önkormányzati fenntartású intézmények állami fenntartásba vételéről szóló 2012. évi CLXXXVIII. törvény [MK 2012/164. (2012. XII.7.)]

III. Gyermekkép – Óvodakép

Az óvoda helyi nevelési alapelvei, értékeit és célkitűzései

*„A jó óvoda az, ahol nyugalom van, de nem csend és fegyelem.
A jó óvoda az, ahol legfőbb érték minden gyerek kíváncsisága,
kezdeményezése, de főleg játéka, mint a nem tudatos tanulás folyamata.
A jó óvoda az, ahol a ráfigyelés, az odafigyelés a gyermekeknek lehetőség,
a felnőtteknek kötelesség...”*

/Hűvös Éva/

III./1. Óvodai nevelési programunk célja

Helyi pedagógiai programunkat a magyar óvodai neveléstörténet hagyományaira, pedagógia-pszichológiai eredményeire, nemzeti sajátosságainkra és saját jó gyakorlatunkra építjük, – kiemelt szerepet szánva a gyermekek megillető jogoknak, és az egyenlő hozzáférés elvének. Óvodai nevelő munkánkat az óvodai nevelés országos alapprogramja, Magyarország Alaptörvényeinek értékei, a Magyarország által aláírt nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségek határozzák meg.

Programunk célkitűzése:

- a gyermeki személyiség sokoldalú kibontakoztatása életkori, egyéni sajátosságok, és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen a nevelés folyamatában
- az óvodák módszertani szabadságának megőrzése, mely megkötéseket csak a gyermek érdekének védelmében tartalmaz
- minden gyermek számára színvonalas nevelés biztosítása
- fenntarthatóság pedagógiai kritériumainak betartása (A fenntartható fejlődés pedagógiai gyakorlata egész életen át tartó tanulási és szocializációs folyamat.)
- annak tiszteletben tartása, hogy a gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben óvodáink kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be
- a gyermekek körülvéve gazdag világ elérhető közelségbe vitele, alkotó, családias légkörben történő önkibontakozásuk segítése oly módon, hogy önmaguk lehetőségeihez viszonyítva fejlődjenek, és testi, szociális, értelmi érettség terén is integrált, önkéntes és cselekvéses tanulással váljanak alkalmassá az iskolai életre
- valódi tudás birtokába juttatni a gyermekek, mely folyamatban - cselekvésen keresztül - maga fejt meg dolgokat, old meg helyzeteket, s így képes lesz a megszerzett tudás alkalmazására

Nevelésünk alapelveink:

- a gyermek személyiségének tiszteletben tartása, elfogadása és fejlesztése
- gyermeki jogok általános és egyéni betartása
- a gyermek, mint fejlődő személyiség különleges védelme
- a gyermeki önállóság, egészséges öntudat, önmegvalósítási lehetőség, és a gyermek mindenekfelett álló érdekének érvényesítése
- a gyermek védelme a nem neki való szolgáltatásoktól

Feladataink:

- nyugodt, kiegyensúlyozott légkörrel boldog, derűs gyermekkor biztosítása
- gyermeki személyiség teljes körű fejlesztése, különleges védelme
- az óvodai nevelés sokszínűsége és a módszertani szabadság érvényesülése mellett, a gyermekek érdekeinek figyelembevétele
- annak meghatározása, milyen szervezeti keretben tudjuk biztosítani az ismeretnyújtás, készség, képességfejlesztést
- élményszerzés lehetőségével a minél sokrétűbb és komplexebb tevékenységformák kialakulásának segítése
- a nemzeti, etnikai, kisebbségek kultúrájának tiszteletben tartása
- sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése
- egészséges óvodai környezet megteremtése
- élmény gazdag mindennapok biztosítása
- érzelmi intelligencia fejlesztése
- gyermekvédelmi munka hatékonyságának növelése
- pedagógiai szakszolgálatokkal való kapcsolat erősítése
- szülői és más partneri igények, elvárások ésszerű megvalósítása
- bölcsődéből óvodába, óvodából iskolába való átmenet zavartalan biztosítása
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése
- a betegség megelőzés és az egészség megőrzés szokásainak alakítása
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások megalapozása
- teljes értékű gyermekkor biztosítása
- a következő életszakaszba történő átlépéshez szükséges belső pszichikus feltételek megteremtésének segítése

IV. A program megvalósításának személyi és tárgyi feltételei

IV./1. Humán erőforrás

Alapfeladatunk ellátásához rendelkezünk a szükséges személyi erőforrásokkal. Munkatársaink végzettsége, szakképzettsége, megfelel a munkakörükre előírt iskolai követelményeknek.

Az óvodában, a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.

A nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Intézményünkben minden óvodapedagógus rendelkezik felsőfokú illetve főiskolai diplomával, többen másoddiplomával, szakvizsgával is.

Az óvodapedagógus személyisége, magatartása mintát jelent a gyermekek számára egész óvodai életük során.

Óvodánk valamennyi dolgozója összehangoltan, együttműködően dolgozik egymással, törekszik az inkluzív nevelés kialakítására.

Az óvoda minden dolgozójára nézve kötelező érvényű:

- empátia
- a különbözőségek elfogadása
- gyermekek befogadása
- pedagógiai következetesség
- tolerancia
- feltétel nélküli gyermekszerepet

Keszthelyi Életfa Óvoda
 „TISZTA FORRÁS”
 HELYI ÓVODAI PEDAGÓGIAI PROGRAM

- természetes viselkedés
- kedvesség
- nyugalom és kiegyensúlyozottság
- optimizmus
- ösztönző erő

Óvodapszichológusunk, dajkáink és pedagógiai asszisztenseink minden csoportban fontos szerepet töltenek be, valóban a pedagógiai munkát közvetlenül segítő partnereink.

IV./1.1. Személyi feltételek

Óvodák	Óvoda- pedagógus	Dajka	Óvodatitkár	Pedagógiai asszisztens	Óvoda pszichológus
Életfa Óvoda	17 fő	8 fő	2 fő Az egész intézmény adminisztrációs feladatait végzik.	9 fő Feladatvégzési helyük az intézmény aktuális igénye szerint, a munkatárssakkal való egyeztetés alapján változó.	1 fő (részmunkaidőben foglalkoztatott) Feladatvégzése minden feladat ellátási helyen, időarányosan valósul meg
	Ebből óvodavezető 1 fő Általános vezető helyettes 1 fő				
Keszthelyi Életfa Óvoda Gagarin Utcai Tagóvodája	10 fő	5 fő			
	Ebből tagóvodavezető 1 fő				
Keszthelyi Életfa Óvoda Kísérleti Utcai Tagóvodája	6 fő	3 fő			
	Ebből tagóvodavezető 1 fő				
Keszthelyi Életfa Óvoda Sopron Utcai Tagóvodája	10 fő	5 fő			
	Ebből tagóvodavezető 1 fő				
Keszthelyi Életfa Óvoda Tapolcai Utcai Tagóvodája	4 fő	2 fő			
	Ebből tagóvodavezető 1 fő				
Keszthelyi Életfa Óvoda Vörösmarty Utcai Tagóvodája	8 fő	4 fő			
	Ebből tagóvodavezető 1 fő				

IV./1.2. Képzettségi mutatók

Életfa Óvoda Óvodapedagógusok: 17 fő

Sorszám	Végzettsége	Szakképzettsége
1.	Főiskola	Óvodapedagógus Tanító drámapedagógus
2.	Főiskola	Óvodapedagógus
3.	Főiskola	Óvodapedagógus
4.	Főiskola Szakvizsga	Óvodapedagógus Óvodapedagógus fejlesztési szakirány
5.	Főiskola Szakvizsga	Óvodapedagógus Közoktatási vezető
6.	Főiskola Szakvizsga	Óvodapedagógus Gyermekintézmények szakmai fejlesztési programja-fejlesztőpedagógia
7.	Főiskola	Óvodapedagógus
8.	Főiskola Szakvizsga	Óvodapedagógus Gyermekintézmények szakmai fejlesztési programja-fejlesztőpedagógia
9.	Főiskola Szakirányú szakképzettség	Óvodapedagógus Környezeti nevelő
10.	Főiskola Főiskola	Óvodapedagógus Tanító
11.	Főiskola Szakvizsga Szakvizsga	Óvodapedagógus Gyermekintézmények szakmai fejlesztési programja-fejlesztőpedagógia Közoktatási vezető
12.	Főiskola	Óvodapedagógus
13.	Főiskola Szakvizsga	Óvodapedagógus Vezető óvodapedagógus Tanfelügyeleti és minősítő szakértő
14.	Főiskola Szakirányú szakképzettség	Óvodapedagógus Drámapedagógus
15.	Főiskola	Óvodapedagógus
16.	Főiskola	Óvodapedagógus
17.	Főiskola	Óvodapedagógus

Életfa Óvoda dajkák 8 fő

Sorszám	Végzettség	Szakképzettség
1.	8 általános Dajkaképző	Dajka
2.	szakmunkásképző Dajkaképző	Ruházati eladó
3.	szakmunkásképző Dajkaképző	Bútor asztalos Dajka
4.	Szakmunkás képző	Varrónő, boltvezető

Keszthelyi Életfa Óvoda
 „TISZTA FORRÁS”
 HELYI ÓVODAI PEDAGÓGIAI PROGRAM

5.	szakmunkásképző	Élelmiszer eladó
6.	Dajkaképző szakmunkásképző	Dajka Élelmiszer eladó
7.	Dajkaképző szakmunkásképző	Dajka Ruházati eladó
8.	Dajkaképző Szakmunkás képző	Fodrász Dajka

Keszthelyi Életfa Óvoda pedagógiai asszisztensek 9 fő
 /Feladatvégzési helyük igény szerint változó/

Sorszám	Végzettsége	Szakképzettsége
1.	Érettségi	
2.	Egyetem	Agrármérnök
3.	Érettségi	
4.	Érettségi	
5.	Érettségi	Pedagógiai asszisztens
6.	Érettségi	
7.	Érettségi	
8.	Érettségi	
9.	Érettségi	

Keszthelyi Életfa Óvoda Gagarin Utcai Tagóvodája Óvodapedagógus 10 fő

Sorszám	Végzettsége	Szakképzettsége
1.	Főiskola Szakirányú szakképzettség	Óvodapedagógus Gyógypedagógiai asszisztens
2.	Főiskola	Óvodapedagógus
3.	Főiskola	Óvodapedagógus
4.	Főiskola	Óvodapedagógus
5.	Főiskola Szakvizsga	Óvodapedagógus Közoktatási vezető
6.	Főiskola	Óvodapedagógus
7.	Főiskola	Óvodapedagógus
8.	Főiskola	Óvodapedagógus
9.	Főiskola	Óvodapedagógus
10.	Főiskola	Óvodapedagógus

Keszthelyi Életfa Óvoda Gagarin Utcai Tagóvodája dajkák szakképzettsége 6 fő

Sorszám	Végzettsége	Szakképzettsége
1.	Szakmunkásképző Dajkaképző	Dajka Női ruhakészítő
2.	Dajkaképző	Dajka Érettségi
3.	Dajkaképző	Dajka
4.	Szakmunkásképző dajkaképző	Dajka Kultúrcikk eladó

Keszthelyi Életfa Óvoda
 „TISZTA FORRÁS”
 HELYI ÓVODAI PEDAGÓGIAI PROGRAM

5.	Szakközépiskolai érettségi	Vendéglátó ipari termelési, áruforgalmi, szolgáltató és gazdasági munkák végzése
6.	Szakközépiskolai érettségi	Ruhaiipari szakmunkás

Keszthelyi Életfa Óvoda Kísérleti Utcai Tagóvodája óvodapedagógus 6 fő

Sorszám	Végzettsége	Szakképzettsége
1.	Főiskola	Óvodapedagógus
2.	Főiskola	Óvodapedagógus
3.	Főiskola Szakirányú szakképzettség	Óvodapedagógus Gyógytárgytervezési asszisztens
4.	Főiskola Szakvizsga	Óvodapedagógus, Tanító Közoktatási vezető
5.	Főiskola Szakvizsga	Óvodapedagógus Közoktatási vezető
6.	Főiskola	Óvodapedagógus

Keszthelyi Életfa Óvoda Kísérleti Utcai Tagóvodája dajkák szakképzettsége 3 fő

Sorszám	Végzettsége	Szakképzettsége
1.	Dajkaképző	Dajka
2.	Szaktanácsadó, dajkaképző	Dajka, varrónő
3.	Szaktanácsadó	Bolti eladó

Keszthelyi Életfa Óvoda Sopron Utcai Tagóvodája óvodapedagógus 10 fő

Sorszám	Végzettsége	Szakképzettsége
1.	Főiskola	Óvodapedagógus
2.	Főiskola	Óvodapedagógus
3.	Főiskola	Óvodapedagógus
4.	Főiskola Szakvizsga	Óvodapedagógus Óvodapedagógus fejlesztési szakirány szakvizsga
5.	Főiskola Szakvizsga	Óvodapedagógus Közoktatási vezető
6.	Főiskola Szakvizsga	Óvodapedagógus Tanító, Gyógytárgytervezési szakvizsga
7.	Főiskola	Óvodapedagógus
8.	Főiskola	Óvodapedagógus
9.	Főiskola	Óvodapedagógus
10.	Főiskola Szakvizsga	Óvodapedagógus Közoktatási Vezető

Keszthelyi Életfa Óvoda
 „TISZTA FORRÁS”
 HELYI ÓVODAI PEDAGÓGIAI PROGRAM

Keszthelyi Életfa Óvoda Sopron Utcai Tagóvodája dajkák szakképzettsége 5 fő

Sorszám	Végzettsége	Szakképzettsége
1.	8 általános	
2.	Szaktanácsadó, dajkaképző	Ruházati eladó, óvodai dajka
3.	Szaktanácsadó	Sütő
4.	Érettségi, dajkaképző	Óvodai dajka
5.	Szaktanácsadó	Gyors,- és gépiró

Keszthelyi Életfa Óvoda Tapolcai Utcai Tagóvodája óvodapedagógus 3 fő

Sorszám	Végzettsége	Szakképzettsége
1.	Főiskola Szakvizsga	Óvodapedagógus Közoktatási vezető
2.	Főiskola	Óvodapedagógus
3.	Főiskola	Óvodapedagógus
4.	Főiskola	Óvodapedagógus

Keszthelyi Életfa Óvoda Tapolcai Utcai Tagóvodája dajkák szakképzettsége 2 fő

Sorszám	Végzettsége	Szakképzettsége
1.	8 általános, dajkaképző	Dajka
2.	Szaktanácsadó, dajkaképző	Kereskedelmi-élelmiszereladó, dajka

Keszthelyi Életfa Óvoda Vörösmarty Utcai Tagóvodája óvodapedagógus 10 fő

Sorszám	Végzettsége	Szakképzettsége
1.	Főiskola	Óvodapedagógus
2.	Főiskola	Óvodapedagógus
3.	Főiskola	Óvodapedagógus
4.	Főiskola Szakvizsga	Óvodapedagógus Közoktatási vezető
5.	Főiskola	Óvodapedagógus
6.	Főiskola	Óvodapedagógus
7.	Főiskola	Óvodapedagógus
8.	Főiskola	Óvodapedagógus

Keszthelyi Életfa Óvoda Vörösmarty Utcai Tagóvodája dajkák szakképzettsége 4 fő

sorszám	végzettsége	szakképzettsége
1.	8 általános, dajkaképző	Dajka
2.	Szaktanácsadó, dajkaképző	Kereskedelmi, óvodai dajka
3.	8+4 szaktanácsadó	Forgácsoló
4.	Érettségi, dajkaképző	Dajka

IV./1.3. Az óvodapedagógusok továbbképzési irányultsága

Cél: A pedagógus munkatársak továbbképzési rendszerének olyan kialakítása és működtetése, amely épít a pedagógusok országos továbbképzési rendszere által biztosított lehetőségekre, kötelezettségekre. Biztosítja az intézmény pedagógiai célkitűzéseinek elérését, a munkatársak egyéni elképzeléseivel összhangban.

Feladat:

- Az óvodapedagógusok folyamatos szakmai fejlesztése, tudásának megerősítése, mellyel figyelembe kell venni a szervezet célkitűzéseit, valamint az adott pedagógus érdeklődését.
- A továbbképzési tervben meghatározottakhoz való közelítés
- Óvodánkban kiemelt feladatnak tekintjük, hogy a nevelőmunkát segítő dolgozóink is folyamatos szakmai fejlesztésben részesüljenek, melyet nagyrészt belső továbbképzés keretében valósítunk meg.

IV./1.4. A különböző továbbképzéseken szerzett ismeretek és kompetenciák szervezeti egységen belül történő átadásának módszertana, eljárása

Minden program működésének alapja a művelt óvodapedagógus személye, ezért tartjuk már évek óta fontosnak az önképzést a továbbképzést és a belső tudás megosztást.

Szakmai munkaközösségeink irányultságát a partneri igényekre és elvárásokra alapozottan évente határozza meg a nevelőtestület. Az elmúlt évek tapasztalatai szerint általában 4 - 5 szakmai munkaközösségben bővítik ismereteiket óvodapedagógusink, feldolgozva a legkorszerűbb háttér ismereteket, valamint a gyakorlat nyújtotta problémákat és feladatokat. A részvétel önkéntes, de a jelentkezés után az aktív részvétel, a feladattal való azonosulás, a tapasztalatok munkába való beépítése kötelező.

Munkaközösség vezető feladatai:

- Közreműködik az intézménybe belépő új pedagógus munkájának segítésében
- Közreműködik a pedagógusok belső továbbképzési rendszerének szervezésében
- A pedagógus-munkakörben foglalkoztatottak szakmai segítése céljából feladatait az alábbiak szerint tervezi és szervezi:
 - Figyelemmel kíséri a szakterületén folyó munkát
 - Részt vesz a munkaközösségbe tartozó pedagógusok szakmai ellenőrzésében
 - Szakterületén - figyelembe véve az intézmény kiemelt nevelési területeit – gyakorlati bemutató foglalkozásokat szervez
 - Szükség és igény szerint feladatot vállal a dajkák belső képzésében

IV./1.5. Szakmai ismeretek átadásának módszerei

Előadás, mely történhet:

1. külső szakember segítségével
2. belső munkatárs által

Szakmai továbbképzés:

- bemutató foglalkozás
- nyílt napok
- önképzés
- hospitálás

Belső továbbképzés célja:

- szakmai ismeretek frissítése,- bővítése,- egyes tudományterületek eredményeinek megismerése
- pedagógiai – pszichológiai – módszertani ismeretek frissítése
- új ismeretek és készségek elsajátítása
- a külső tanfelügyeleti szakmai ellenőrzésekre és a pedagógusok előmeneteli rendszerének alapját képező minősítésekre történő tudatos felkészülés segítése

IV./1.6. A nevelési – oktatási intézmények közötti horizontális kapcsolatok kiépítése, ápolása

Az új horizontális kapcsolatok kiépítésének egyik formája a „Jó gyakorlatok” átadása óvodák, érdeklődő intézmények számára. A „Jó gyakorlatok” átadásakor az intézményünkben való hospitálás mellett mentori tevékenységet is biztosítunk igény szerint.

Szakmai rendezvények, előadások, interaktív szakmai napok szervezését is felvállaljuk évi egy alkalommal, amikor korábbi partnereinknek, új partnereinknek kínálunk szakmai előadásokat, képzéseket.

Ezek az alkalmak jó lehetőséget adnak az óvodákkal, érdeklődő intézményekkel való kapcsolat kiépítésére, ápolására.

IV./1.7. A továbbképzéseken részt vett kollégák megszerzett ismereteinek óvodai szervezeti egységben belül történő átadásának módszertana, eljárása

A továbbképzéseken tanultak továbbadása intézményünkben történhet:

- beszámoló formájában: nevelőtestületi értekezleten
- munkaközösségi foglalkozásokon: papír alapon vagy elektronikus módon a képzés anyagainak átbeszélése

IV./1.8. IKT a pedagógiai folyamatban

A **digitális kompetencia** az információkezelési készséghez, és a fejlett kommunikációs készséghez kapcsolódik. Információkezelést, értékelést, bemutatást illetve átadást, valamint az internetes kommunikációban való részvétel képességét jelenti.

Felelősségteljes feladatunk ebben a folyamatban, hogy minél fiatalabb korban kezdjük el felkészíteni a gyermekeket a tudatos médiahasználathoz szükséges képességek fejlesztésére.

Tudjuk, hogy a nevelési programunkban megfogalmazott holisztikus pedagógusi látásmód fejlesztéséhez elengedhetetlen az informatikai kompetencia fejlesztése. Ezért: -

Feladatunk:

- Mindenki számára hozzáférhetővé tesszük meglévő és folyamatosan bővülő eszközparkunkat
- Az IKT mindennapi használatát szorgalmazzuk, (megváltozott szerepkörünk ezt meg is követeli)
- Tevékenységi terveinkbe beépítjük az online információszerzés lehetőségét (pl.: képek, zenék, üzenetek)
- Digitális eszközök használata személyes szakmai kommunikáció, tudás gazdagítására (pl.: szakmai anyagok, jogszabályok, online folyóiratok)
- Lehetőség szerint a szülőkkel történő kapcsolattartás formáinak bővítése
- Szakmai kapcsolatok bővítésére IKT eszközök használata (pl.: módszertani segédanyagok cseréje, munkaközösségi tagok közötti szakmai kapcsolattartás)
- Gyűjtsenek és készítsenek adattároló eszközöket. (CD-k, DVD-k, pendrive stb.), munkaközösségi foglalkozások keretében tegyék közkincsé.
- Az Önértékelési csoport tagjai: kezeljék a számítógépes adatbázist: tartsák nyilván a mérések, értékelések eredményeit.

Hosszú távú céljaink:

- A számítógéppel kapcsolatos technikai ismeretek bővítése
- Az információk közötti, ill. az információs társadalomban való eligazodás képességének fejlesztése

IV./2. Az óvoda szűkebb és tágabb környezete

Óvodáink rendelkeznek a helyi pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel, melyek hozzáférhetőek és biztonságosak a gyermekek számára.

Az alábbi eszközök szükségesek a nevelőmunka sikeres megvalósulásához:

- játékeszközök
- mozgásigényt – mozgásfejlődést segítő eszközök
- anyanyelvi nevelést fejlesztő, mesedramatizálás eszközei
- természet megismerését segítő eszközök
- ábrázolás eszközök
- munka jellegű tevékenység eszközei
- udvari játék és mozgásfejlesztő eszközök

Ezek folyamatos pótlása és korszerűsítése szükséges. Az eszközök beszerzése költségvetési forrásból, pályázatokon nyert forrásokból és alapítványi támogatásból folyamatosan történik. Minden óvoda tágas udvarral, bővülő udvari mozgásfejlesztő fajtáékokkal, nagy fákkal árnyékolt, csendes környezetben a szabad mozgás lehetőségét biztosítja.

Csoportszobáink,- melyekben minden megtalálható ahhoz, hogy a gyermekek jól érezzék magukat- esztétikusak, világosak, hangulatuk az ott dolgozó óvodapedagógusok ízlését tükrözik. Egy óvoda rendelkezik tornateremmel, egy tornaszobával, egy óvodánkban tágas zsebongó biztosítja a mozgáshoz, testneveléshez szükséges teret.

A Kísérleti,- és a Tapolcai Utcai Tagóvodák a fenntartó tulajdonában lévő tornacsarnokot használják órarendi beosztás szerint. Jelenlétüket aláírásukkal igazolják.

Egy óvodánkban külön ebédlő is található.

Berendezéseink anyaga, mérete, minősége, formája, színe a gyermekek jó közérzetét, a harmóniát, a nyugalmat, a komfortérzést igyekszik szolgálni.

Minden óvodánkban alkalmazzuk a HACCP rendszert.

Az óvoda helyiségei, berendezési tárgyai a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodnak.

A balesetvédelmi előírásoknak megfelelnek, számukra hozzáférhető módon és biztonságukra figyelemmel elhelyezve.

Minden óvodában bővülő számítástechnikai eszközök, internet kapcsolat biztosítja a gyors munkakapcsolat lehetőségét az intézmények között.

Logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba áll rendelkezésre minden telephelyen.

Óvodáink megfelelő munkakörnyezetet biztosítanak a munkatársaknak, valamint beszélgetésre alkalmas helyiséggel rendelkeznek a szülőkkel történő rendszeres kapcsolattartásra.

IV./2.1. A családok szociokulturális helyzete, szülői igények, elvárások

Intézményünket igénybe vevő családok a társadalom széles rétegét képviselik, nagy többségük átlagos jövedelmi viszonyok között él, de sajnos egyre több család szociokulturális helyzete kedvezőtlen. Változó arányban, de minden óvodánkban nevelünk hátrányos,- illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket. Velünk szemben a szülők – mint közvetlen partnerek igényeként fogalmazzák meg:

- nyugodt, szeretetteljes óvodai légkör alakítását
- anyanyelvi nevelés megvalósítását
- természet szeretetére nevelés fontosságát
- tapasztalatok játékos módon való megszerettetését
- társas kapcsolatok alakítását felnőttekkel és társaikkal
- önállóság fejlesztésének alakítását

V. A program nevelési feladatrendszere

V./1. Az egészség és környezeti nevelés alapelvei

Az egészség - óvodás korban is - testi, lelki és szociális elégedettséget, harmóniát jelent. Az egészség megőrzésére irányuló gondozás a személyi- és környezeti higiénia, valamint a lelki egészség gondozását is jelenti. A gondozás, mint az óvodai nevelés egyik alapvető tevékenysége, a kisgyermek olyan szükségleteit elégíti ki, amely elősegíti növekedését, fejlődését, hozzájárul egészségének megőrzéséhez, jó közérzetéhez, egészséges életmódjának alakulásához, és megteremti a nevelési hatások kedvező érvényesülésének feltételeit.

Óvodai nevelésünk nagy hangsúlyt fektet a gyermekek személyes belső környezetére, testi, lelki, szociális egészségének gondozására, környezettudatos magatartás megalapozásával az egészség fejlesztésére, védelmére.

Feladat:

- gyermekek gondozása, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak kialakítása
- környezet védelmére nevelés, holisztikus szemlélet, környezettudatos magatartás megalapozása, Zöld Óvoda Program szemléletének beépítése, illetve fenntartása

- prevenció és korrekció feladatok ellátása megfelelő szakemberek bevonásával, az óvodapszichológussal, a szülők és óvodapedagógusok együttműködésével

Alapelvei:

- következetesség
- fokozatosság
- folyamatosság
- rendszeresség

V./1.1. Egészséges életmódra nevelés tartalma

A gyermekek a családi nevelés nyújtotta minta által szerzett ismeretekkel, tapasztalatokkal vagy a bölcsődében kialakított szokásrenddel érkeznek az óvodába. Ezekre alapozva, ezt tovább erősítjük, illetve kialakítjuk a testápolás, tisztálkodás, táplálkozás, öltözködés, mozgás, pihenés, levegőzés és testedzés szokásrendszerét.

Valljuk, hogy az egészséges környezet és az egészséges életmód kölcsönhatásban van, egymásra épül és egymást kiegészíti.

Hetirend, napirend:

A nevelés céltudatos megtervezése során alakítjuk ki a gyermekek óvodai életrendjét, időbeosztását. A hetirend és a napirend az a szervezeti keret, ami biztosítja a gyermekek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott, kiszámítható óvodai környezet megteremtését.

A napirend kialakítása során törekszünk a gyermekek életkorának és egyéni igényének megfelelő életritmus kialakítására. A napirenden belül ezért a legtöbb időt a gyermekek legfontosabb tevékenysége, a szabad játék kapja.

A szabadlevegőn való tartózkodás, a gyermekek gondozásával kapcsolatos teendők beilleszthetők a játéktevékenység egész napos folyamatába.

Az érzelmi biztonságot a napirendben rendszeresen ugyanabban az időben végzett tevékenységekkel – ebéd, pihenés – igyekszünk megteremteni, melyek segítik a gyermekeket eligazodni az időben, és egyben megadják a napi életritmust is. Így a napirend biztonságot, támpontot ad és állandóságot jelent a kisgyermek számára.

A gyermekek egészséges fejlődéséhez szükséges a mozgásos tevékenységek és a pihenés váltakozó egyensúlyának biztosítása. A napirend lehetővé teszi a szabadlevegőn való hosszú idejű tartózkodást – évszakokhoz igazodó fokozatos növelését –, a szokásrendszer kialakítását, a gyermeki tevékenységek szabad kibontakoztatását.

A napirenden belül rugalmasan figyelembe vehető az egyes tevékenységek időigénye, illetve a tevékenységek párhuzamosan is végezhetők.

Napirend ajánlás:

/tagóvodáink közt kisebb eltérés adódhat a déli ebédelésnél – tagóvodánként eltérő időben történik az ebéd kiszállítása/

Időtartam	Tevékenység	Folyamatos játéktevékenység
Érkezéstől az udvari játékig	Gyermek fogadása – személyes percek Szabad játék – gondozás Játékba integrált egyéni és mikro csoportos tevékenységek, megfigyelések, tapasztalatok: <ul style="list-style-type: none"> - verselés, mesélés - ének-zene, énekes játékok, gyermektánc - rajzolás, festés, mintázás, kézimunka - külső világ tevékeny megismerése - mozgás Képességek fejlesztése, egyéni fejlesztés Tehetséggondozás Testápolás Általában folyamatos tízórai /rugalmasan feladattól függően/	
Udvari játéktól az ébredésig	Játék a szabadban, megfigyelések – tapasztalatok – séták /jó idő esetén/ Szabad játék a csoportban, megfigyelések – tapasztalatok / - esős, szeles időben / Készülődés az ebédhez, testápolási teendők Ráhangolódás a pihenésre: mese – vers – ének, illatmécses Pihenés	
Ébredéstől hazaindulásig	Ébredés, gondozási – testápolási teendők Uzsonna Szabad játék az udvaron, - csoportszobában, Képességek fejlesztése, egyéni fejlesztés Tehetséggondozás Találkozás a szülőkkel, rövid információcsere a gyermek fejlődéséről, magatartásával kapcsolatosan szükség esetén	

Testápolás: A testápolás elsődlegesen önkiszolgáló tevékenységként értelmezzük, melynek célja a gyermek alapvető higiénés szokásainak kialakítása, egészségének megőrzése.

A testápolással kapcsolatos teendők folyamatos figyelemmel kísérése az elsődleges feladatunk, melyben a dajka is aktívan közreműködik. Alapja a kisgyermek és felnőtt közötti bizalom alapuló, elfogadó, bensőséges kapcsolat.

Tartalma:

- tisztálkodás	- fésülködés
- WC használat	- fogmosás
- zsebkendőhasználat	- bőrápolás – védelem

Táplálkozás: A gyermeki szükségletet kielégítő önkiszolgáló tevékenység. Az étkezésnél kiemelt feladata az óvodának: különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír – tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése.

Célja: a kisgyermek egészséges fejlődésének elősegítése, a kulturált étkezési szokások alakítása.

Öltözködés: Önkiszolgáló tevékenység része.

Célja: a gyermekek öltözködésének az aktuális viszonyokhoz való igazítása, belső igényné alakítása.

Óvodapedagógus feladata:

- a gyermekek testi – lelki szükségleteinek kielégítése
- a gyermekek önállóságának segítése, intimitásának biztosítása
- a személyi higiénéi hiányosságainak felismerése, „diszkrét” kezelése, megszüntetése
- a környezet védelmét, megóvását megalapozó szokások kialakítása
- a szelektív hulladékgyűjtés, újrahasznosítás céljának, feladatainak megismertetése
- példamutatás, környezettudatos magatartás
- környezet tisztántartására, rendjére, óvására nevelés
- balesetmentes, biztonságos környezet kialakítása, fenntartása
- a korszerű, egészséges táplálkozási szokások kialakítása
- a kulturált étkezés szabályainak megismertetése, gyakoroltatása, igényné válásának elősegítése
- az időjárás és a hozzá igazodó öltözködés összefüggéseinek megláttatása
- egészségprogram ismertetése a szülők körében, kiemelten az egészségmegőrzés, táplálkozás, praktikus öltöztetés témakörében

A gyermekek balesetmentesen használják:

- evőeszközöket
- játék és sportszereket
- óvoda és az épület egyéb helyiségeit
- a környezet tisztántartására szolgáló eszközöket

A gyermekek képesek legyenek:

- a mozgásukat, viselkedésüket szándékosan irányítani
- öltözködni /kötni, gombolni, ruhájukat megfelelő helyre rakni/
- részt venni a terítésben /hajtogatni/

A gyermekek ismerjék és tartásuk be:

- a kulturált étkezés szokásait
- a zsebkendőhasználat módját
- a környezet védelmét szolgáló magatartásformákat
- a baleseteket megelőző szokásokat

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Igényesek lesznek a tisztaság iránt, önállóan mosakodnak, törölköznek, használják a körömkéfé, a fésűt, rendben tartják hajukat.
- Önállóan mosnak fogat, a fogápoló eszközöket tisztán tartják.
- Helyesen használják a zsebkendőt.
- Saját magukat kiszolgálják, önállóan tevékenykednek, holmijukra vigyáznak.
- Mindennapi szükségleteiket önállóan kielégítik.
- Tisztán étkeznek, közben kulturáltan viselkednek. Megfelelően használják az evőeszközöket.
- Csukott szájjal rágnak. Igénylik az asztal esztétikai rendjét.
- Önállóan öltöznek, vetkőznek, ruhaneműikkel gondosan bánnak, cipőjüket megkötik.
- Ügyelnek saját személyük és a környezetük rendjére, gondozottságára. Az eszközökkel, berendezésekkel óvatosan bánnak, a rendetlenséget megszüntetik.
- Igényükké válik a levegőzés, szívesen tornáznak, vesznek részt mozgásos játékokban.

V./2. Az egészséges életmód alakítása, benne a mozgástevékenység

V./2.1. Egészséges életmód alakítása

Pihenés:

A pihenéshez biztosítjuk az optimális feltételeket. Megengedjük a nyugalmat adó tárgyak behozatalát: plüss állatok, kendők stb. Szükség esetén fűtési szezonban használunk párologtatót, légzést könnyítő illóolaj mécsest.

Edzés, levegőzés: Edzésen a gyermekek levegőhöz, napfényhez, árnyékhoz, hideghez – meleghez a levegő mozgásához szoktatást értjük.

Lehetőség szerint, minél több időt töltenek a szabad levegőn az időjárásnak megfelelő ruházatban.

Betegségmegelőzés:

Kiemelt feladatunk a szezonális betegségek megelőzése, ezért a lehetőségekhez mérten minél többet tartózkodunk a szabadban. Naponta több alkalommal intenzíven kiszellőztetjük a csoportszobát, rendszeresen portalanítunk. Mindig az időjárásnak megfelelő ruházatba öltöztetjük a gyermekeket.

Feladatunk:

- a gyermeki anamnézis elkészítése
- ritkán előforduló betegségek regisztrálása, figyelemmel kísérése

Baleset megelőzés:

A balesetek megelőzése érdekében közvetítjük a balesetvédelmi ismereteket, balesetvédelmi készségeket és alakítjuk a megfelelő magatartást. Megismertetjük a gyermekeket a balesetveszélyes helyzetekkel, közösen kialakítjuk azokat a balesetet megelőző szabályokat, melyeket be kell tartaniuk. Séták alkalmával megismertetjük a gyalogos közlekedés alapvető szabályait.

Felhívjuk figyelmüket a szemüveget, hallókészüléket viselő és mozgásukban korlátozott társuk fokozott védelmére.

V./2.2. Egészséges életmód alakítása, mozgástevékenység

Mozgás: A kisgyermekkor alapvető, természetes tevékenysége. A mozgás során fejlődik a gyermekek "ÉN" tudata, szociális énjé.

Célja: a gyermekek mozgásigényének kielégítése, mozgáskedvük fenntartása, mozgásuk fejlesztése. A gyermekek testi – lelki fejlődésének alakításához szükséges az egészséges életmód kialakítása, mely az egészség megőrzésének meghatározó eleme.

Feladat:

- a gyermekek természetes mozgásának, testi képességeinek fejlesztése
- a szellemi aktivitás előkészítése a gyermekek változatos tevékenykedtetésén, fizikai aktivitásán keresztül
- nyugodt, kiegyensúlyozott napirend kialakítása
- egészségmegőrző szokások megismertetése, alakítása
- szervezet edzése, ellenálló képességének növelés
- egészséges, biztonságos környezet biztosítása
- egészségmegőrzés szokásainak alakítása
- a gyermek testi fejlődésének elősegítése
- prevenciós és korrekciós feladatok ellátása megfelelő szakemberek bevonásával, a szülők és óvodapedagógusok együttműködésével

V./3. Az érzelmi az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi beállítódása. Az "ÉN" fejlődésben a 3-7 éves szakasz kiemelt jelentőségű. A 3 évesek önérvényesítő magatartásától a 7 éves kor végére eljut a gyermek a kezdeményező, együttműködő szociális magatartás, viselkedés szintjére.

A család az első szocializációs színtér, mely a kisgyermeket formálja. A gyermekek viselkedését befolyásoló tényezők komplexitását tekintve a legnagyobb mértékű hatással az óvodás korban a család bír.

„Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.”

A gyermek fejlődése érdekében szükséges a jó kapcsolat, és együttműködés az óvoda és a család között. Ebben segítik a csoporttársakkal közösen átélt élmények, melyek hatnak viselkedésmódjára, egészséges összehasonlítási lehetőséget kínálnak, így reális önismeret, önértékelés kialakulását teszik lehetővé.

A szociális tanulás legfőbb eszköze ebben az életkorban az utánzás, a mintakövetés. Kezdetben a felnőtt, majd a társak szociális viselkedésének átvétele, melyben nagyon nagy az óvodapedagógus felelőssége. Gyermekeinket az óvodában állandó értékrend, érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör veszi körül. Az együttéléshez szükséges erkölcsi normák és tulajdonságok akkor fejlődnek, ha a gyermekek állandóan gyakorolják a társaikkal való helyes kapcsolatot.

A felnőtthez fűződő viszony nyújtja azt az érzelmi biztonságot a kisgyermek számára, amely jó közérzetet, nyugodt, harmonikus tevékenységet tesz lehetővé. Ezért fontosnak tartjuk az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-dajka viszonyában az empátikus, meleg, elfogadó, szeretetteljes kapcsolat kialakítását.

Fontosnak tartjuk a testi kontaktust a gyermekekkel, a védelmet nyújtó, megnyugtató ölelést, simogatást.

Inkluzív szemléletű nevelésünkben kiemelt szerepet kap a sajátos nevelési igényű és a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre történő különös odafigyelés, megértés, elfogadás.

Ezt alapozzuk a kooperatív tevékenységekkel, ezáltal minden kisgyermeknek lehetősége van:

- megtanulni tevékenységek során azt, hogyan viszonyuljanak társaikhoz
- a közös tevékenységek során elsajátítani az elfogadható kommunikáció formáit
- megtanulni a kritika elfogadható formában történő kifejezésének módját. A társaiktól érkező pozitív visszajelzések egyben „én erősítő”, önbizalom növelő hatásával hozzájárulnak a személyiség kibontakoztatásához
- észrevenni a közös tevékenységek során, hogy társaik sokféle, színes egyéniségek
- megtapasztalni, hogy a problémák megoldásának többféle módja is lehetséges

Célja: Az "ÉN"- tudat reális kifejlődése, optimális kapcsolat alakítása a szűkebb és tágabb társadalmi környezettel, a csoport normáinak alapján.

Feladat:

- az érzelmi nevelés és szocializáció feltételeinek megteremtése
- kapcsolatok biztosítása, elősegítése, tiszteletben tartása
- értékek, normák közvetítése
- kiegyensúlyozott, derűs, szívesen és jól kommunikáló, megfelelően kooperáló gyermekek nevelése
- a társadalmi beilleszkedést segítő szociális együttélés szabályainak érték közvetítése, a szabályok belsővé válásának alakítása
- az óvoda alkalmazottai és a gyermek, gyermek és a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti pozitív attitűd
- szociális érzékenység fejlesztése, én tudat alakítása
- a különbözőség elfogadására, tiszteletére nevelés
- szocializáció elősegítése közös élményekkel, feladatokkal
- szokás és normarendszer megalapozása, mely később értékrenddé válik
- a gyermekek erkölcsi tulajdonságainak, akaratának fejlesztése
- szűkebb, tágabb környezet megismertetése, szülőföld szeretetének hangsúlyozása
- az óvoda valamennyi dolgozójának példaértékű viselkedése, kommunikációja
- átlagtól eltérő illetve kiemelkedő képességű gyermekek fejlesztése szakemberek segítségével
- érzelmi alapigények biztosítása – biztonság-, szeretet-, védettségérzet
- az önkifejező, önérvényesítő gyermeki törekvések segítése
- a gyermeki szabad kifejezés biztosítása (szóval, mozgással, vizuális eszközzel)
- a családok érték mentén történő nevelésének segítése
- modellértékű kommunikáció
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel

A fejlesztés tartalma:

- Biztosítjuk **a befogadás és a beszoktatás fokozatosságát**: a gyermek első találkozása az óvodával alapvetően meghatározza a csoporthoz fűződő későbbi kapcsolatát. A beíratást követően szülői értekezletet tartunk, lehetővé tesszük, hogy a gyermekek szüleikkel megismerjék óvodánkat. A beszoktatás - lehetőség szerint - mindkét óvodapedagógus részvételével történik, folyamatosan és fokozatosan az első napi fél órától növekszik a gyermek egyéni igénye szerint. A gyerekek kedvenc játékaikat, tárgyakat magukkal hozhatják az óvodába. Ha egy gyermek 5-6 éves korban kerül óvodába a fokozatosság elvét akkor is követjük. A régi óvodásokat felkészítjük az új gyerekek fogadására, különös tekintettel az idegen kultúrából érkező migráns, és SNI gyermekek esetében. Szeptember első hetében a régi óvodásokat "fogadjuk vissza", meghallgatjuk nyári élményeiket, sokat beszélgetünk és örülünk a viszontlátásnak, így az új gyerekekkel való figyelmesebb törődés miatt nem érzik magukat hátrányos helyzetben.
- **Derűs, barátságos, családi légkör megteremtése**, mely olyan alaphangulatot ad, ami kapcsolatteremtésre, beszélgetésre, cselekvésre ösztönöz. Csoportjaink saját hagyományokkal, szokásrendszerrel rendelkeznek. A csoportoknak maguk által választott nevük van, ez mélyíti a gyermekek összetartozásának érzését. Minden gyermeknek külön helye van (szekrénye, zsákja, doboza), melybe saját holmiját, kincseit tárolhatja, ezeket önállóan kezelheti.
- **Felnőttek és gyermekek egymás közötti pozitív érzelmi viszonyának kialakítása**
A gyermekek pozitív kapcsolatrendszere csak akkor alakul ki, ha jól érzik magukat a csoportban. Bizalmuk, biztonságuk kialakulását segíti az óvoda felnőtt - és gyermek közössége is. Ebben kiemelkedő szerepe van az óvodapedagógusnak, aki irányítója, egyben társa is a kisgyermeknek, valamint az ő munkáját közvetlenül segítő dajkának, akinek gyermekekkel való kapcsolatát pozitív érzelmi töltés jellemzi. A gyermekek érezzék, majd értsek meg, hogy a velük foglalkozó felnőttek mit tartanak helyesnek, mit miért utasítanak el.
- **A felnőtt közösség magatartása** határozott, ugyanakkor barátságos, szeretetteljes, példaértékű, őszinte. Az óvodapedagógus kialakítja a közösségi élet szabályait, melyek figyelembe veszik a gyermek fejlettségét, törekvéseit, ugyanakkor szem előtt tartja fejlesztésük feladatait is. Segítjük a gyermekbarátságok kialakulását. Bátorítunk minden gyermeket, hogy pozitív "ÉN" képe kialakuljon, a bátorítatlan gyermekek nevelésekor együtt örülünk a legapróbb fejlődési mozzanatnak is. A nap folyamán egyéni és csoportos beszélgetésre is biztosítunk időt, melyet a napirendbe saját szokásrendszerüknek megfelelően illesztenek be a csoportok.
- **Változatos és rendszeres élménynyújtás, érezze a gyermek a közösség pozitív hatásait**
(segítségnyújtás, együttjátás, közös tevékenységek öröme). Arra törekszünk, hogy az óvodába, de más csoportba való gyerekek is érezzék, hogy összetartoznak. Ezt közös tevékenységek szervezésével érjük el. Óvodáinkban - mind a homogén, mind a vegyes csoportok esetében - erre számos lehetőség adódik (ünnepek, hagyományápolás, közös kirándulások, egyéb események). Ezt a célt szolgálják a közös kirándulások, színházlátogatások stb.
- **Fejleszteni kell a gyermek toleráns, problémamegoldó képességét**, szociális érzékenységét, a különbözőségek elfogadását, tiszteletben tartását. Tílalom helyett többször kínálunk választási lehetőségeket a gyermeknek, hogy önálló döntéseket hozhasson. Mi felnőttek örömmel is jelezzük dicséretünket, félelemkeltés, fenyegetőzés

nélkül jelöljük meg a veszélyeket, problémákat. A kapcsolatok alakításához felhasználjuk a humort. Ez oldja a feszültséget, megszünteti a görcsösséget.

- **A beilleszkedéshez szükséges alapvető szabályok, helyes magatartási, viselkedési szokások kialakítása.** Ahhoz, hogy a gyermekek az életükben adódó helyzetekben gyorsan és megfelelően tudjanak dönteni, meg kell velük tanítanunk a helyes viselkedés és együttélés elemi szabályait.
- A világban való eligazodáshoz, önmagunk és mások elfogadásához feltétlenül szükség van illemszabályok kialakítására, megértetésére, alkalmazására. Ezeket a szabályokat pontosan és egyértelműen fogalmazzuk meg, arra törekszünk, hogy a felnőttek kommunikációja is követendő példa legyen a gyermek számára.

Megtanítjuk a gyermekeket:

- a jó megjelenésre (tisztaság, ápoltság, rendezettség)
- a kulturált viselkedés szabályaira (kérdés módja, udvariassági szokások, bocsánatkérés, köszönés módjai, a konfliktusok intelligens rendezése egymás között, az árulkodás és a jogos panasz közötti különbség felismerése, bemutatkozás, óvodán kívüli viselkedés, utazás, öltözködés ünnepeken stb.)
- az érintkezés szabályaira (tekintettartás, gesztikulálás kerülése, térközsabályozás, udvarias és halk beszéd)

Fontos feladatunk a népi kultúra értékeinek megszerettetése, a szűkebb és tágabb környezet megismerése, a szülőföldhöz való kötődés, a nemzeti identitástudat megalapozása.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- ragaszkodnak óvodájukhoz, a kisebb gyermekekhez, felnőttekhez. Ezt érzelmekben, szavakban, tettekben hozzák nyilvánosságra
- a gyermekeknek igényévé válik a helyes viselkedés és cselekvés szokásrendszerének betartása. Egymást megkéri a szabályok betartására
- a felnőtt kérése nélkül is segítenek egymásnak, együtt éreznek a közösség tagjaival
- a közösségért szívesen dolgoznak, bíznak önmaguk képességeiben
- konfliktusos helyzetben társaikkal egyezkednek
- érdeklődnek társaik, barátaik iránt. A csoportba érkező vendégeket szeretettel fogadják
- ha óvodán kívül találkoznak, szeretettel köszöntik egymást
- szavak nélkül is értik környezetük jelzéseit, érzéseit
- érvényesítik kezdeményezőképességüket, kinyilvánítják tartósabb érdeklődésüket
- igyekeznek legyőzni a felmerülő akadályokat
- éretté válnak az iskolába lépésre

V./4. Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés

V./4.1. Anyanyelvi fejlesztés és nevelés

A sikeres szocializáció alapfeltétele a megfelelő beszédképesség, a nyelvi kifejezőképesség. Az embert a beszéd kapcsolja a többi emberhez, a beszéd segítségével tudja megérteni a külvilágot, ugyanúgy, mint kitárni, megmutatni saját belső világát. A beszéd a gyermek környezettel való érintkezésének, önkifejezésének, gondolkodásának legfőbb eszközévé válik. Mozgás, beszéd és gondolkodás egymással szoros kölcsönhatásban fejlődnek. A beszédfejlődéshez állandó társas kötődés, szervezett, differenciált környezet, megfelelő idegrendszer, ép beszéd-

és hallásszervek kellene. Az anyanyelvi nevelés valamennyi óvodai tevékenységforma keretében megvalósítandó feladat, közvetítő elemként jelen van a nevelési feladat megvalósulásának minden mozzanatában.

Célja: Bő szókinccsel, fejlett kommunikációs készséggel rendelkező, élményeit, elképzeléseit bátran megfogalmazó gyermekek nevelése, akik tisztán beszélnek, nyelvtanilag helyesen használják a magyar nyelvet.

Feladata:

- beszéd és kommunikációs képességfejlesztés, különböző tevékenységeken keresztül
- beszédtechnikai hibák korrigálása
- grammatikai hibák korrigálása
- beszédképesség fejlesztése
- biztonságérzet, tájékozottság erősítése

A fejlesztés tartalma:

A helyes és szép beszéd mélyíti a gyermek érzelmeit, fejleszti esztétikai érzékét, előkészíti őt, irodalmi élmények befogadására. Biztonságos, derűs közegben a gyermek megnyílik, meg akar nyilatkozni, kialakul beszédkedve. Az óvodás gyermek elsősorban érzelmi alapon, mintakövetéssel tanul, így fokozottan igaz, hogy az óvodapedagógus, a felnőtt környezet minden megnyilatkozása modellértékű kell, hogy legyen.

Az óvodapedagógus gyermekekkel való kapcsolata elfogadó, együttműködő, kezdeményező. Egyenként megismeri a gyermekek szokásait, kedvenc játékait, napi örömeit, bánatait. Támogató, határozott és következetes magatartásra törekszik. Eszköztárában szerepelnie kell a humornak és viccnek is. A beszédfejlesztés leghatékonyabb eszköze a gyermek környezetében élők példamutató beszéde, a család és az óvodapedagógus kommunikatív viselkedése, gyakori szeretetteljes, türelmes beszédkezdeményezése és kapcsolata. A felnőttel való beszédkapcsolat az óvodában kiegészül a társakkal való tevékenység közbeni beszélgetéssel, ezáltal fejlődik beszédfigyelmük. Fontosnak tartjuk, hogy életszerű helyzetekben, természetes módon minden gyermek beszéljen (beszélhessen) arról, ami foglalkoztatja, érdekli. Az anyanyelvi és kommunikációs képességfejlesztés eszközei: mondókák, versek, verses- mesék, elbeszélések, legendák, szólásmondások, találós kérdések, nyelvtörők, mesék, bábok, dramatikus és anyanyelvi-kommunikációs játékok. Az óvodapedagógus tudatosan figyelemmel kíséri a beszédtechnikai hibákat (légzéstechnika, artikuláció), ezeket a spontán beszédnél, vers - mesemondásnál példaadással korrigálja. Nagyfokú elmaradás esetén logopédiai fejlesztést kell igénybe venni. (ld. speciális ellátásoknál)

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- a gyermekek beszéde összefüggő, elbeszélésük folyamatos, logikai összefüggéseket is tartalmaz
- az új szavakat beépítik beszédükbe, aktívan használják a tapasztalatszerzés során kibővült szókincsüket
- figyelmesen, nyugodtan meghallgatják mások mondandóját
- anyanyelvi szabályokhoz alkalmazkodva beszélnek, helyesen használják a névelőket, névutókat, igeidőket és módokat
- tisztán, helyes mondatszerkezettel beszélnek

- a jellemző mesefordulatok, kifejezések, hangulatfestő szavak megjelennek beszédükben
- beszédüket érzelmeiknek megfelelő természetes gesztusok, arcjátékok kísérik
- kialakult a beszédhelyzethez illeszkedő, jól érthető, többnyire megfelelő hangsúlyozású, hanglejtésű, hangerejű és sebességű beszéd.

V./4.2. Az értelem fejlesztése és nevelés

*„Mondd, és én elfelejtem.
Mutasd meg, és én eszembe vésem.
Hadd, hogy tegyem és én megértem.”
/Konfucius/*

A mindennapokban komplexen megvalósuló értelmi nevelést és fejlesztést a gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára építjük, melyhez változatos tevékenységeket, tapasztalatszerzési alkalmakat biztosítunk.

Célunk: A gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, célirányos bővítése, kognitív képességeinek – kompetenciáinak alakítása, fejlesztése.

Célunk a tanulási motívumok fejlesztése:

- **a megismerési vágy felkeltése**, a természetes kíváncsiság, a felfedezési vágy felkeltése, melynek alapja a felfedezettő tanulás, a problémamegoldó tevékenység intenzív, élményt nyújtó folyamata
- **az újabb és újabb fejlesztő játékok megtanulása / megtanítása** biztosítja, a játék, a játékosság kapcsán az egyes témák feldolgozását, a játékszeretet továbbfejlesztését
- **optimális teljesítmény kialakítása** a következetes és reális értékeléssel, a gyermekek megtapasztalhatják tudásuk gyakorlati hasznát, érzékelve saját változásukat és fejlődésüket

Célunk az értelmi képességek fejlesztése:

- **a megismerés képességeinek fejlesztése**, mint a megfigyelés, a kísérletezés, elemzés és érvelés
- **a beszéd, a kommunikáció fejlesztése**, melynek alapvető funkciója a gondolkodás és a tanulás elősegítése
- **a gondolkodás bonyolult képességrendszerének fejlesztése**, mint a viszonyítás, az általánosítás, a problémamegoldás
- **a tanulási képesség fejlesztése** az értelmi képességek fejlesztésével: a tapasztalati és értelmező, valamint az önálló és szociális tanulási módok során.

Feladat:

- az értelmi képességek tevékenységbe ágyazott fejlesztése
- az érzékelés, észlelés, figyelem, az emlékezet, képzelet és gondolkodás fejlesztése

A kreativitás, alkotóképesség megalapozása:

- **gondolkodási képesség:** a fogalomalkotás, problémamegértés, problémamegoldás, összehasonlítás, analízis, szintézis felosztás, rendszerezés képességének alakítása
- **ismeretszerző képesség fejlesztése:** érzékelés, észlelés, forma, mennyiség és térérzékelés, a szándékos figyelem kialakítása, tartalmának terjedelmének növelése, a figye-

lemmegosztás képességének és tartósságának fejlesztése, az alkotó képzelet és a szándékos emlékezet kialakítása

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- a gyermekek rendelkeznek koruknak megfelelő ismeretekkel, kognitív kompetenciákkal, melyek birtokában képessé válnak a megszerzett tudás alkalmazására
- gondolkodásukra a probléma megoldására törekvés és kreativitás jellemző
- képesek koruknak megfelelő differenciált, pontos érzékelésre, észlelésre
- képesek vizuális – auditív differenciálásra
- térbeli viszonyokat képesek felismerni, megnevezni, a térben eligazodni
- önkéntelen bevésés mellett megjelenik a szándékos bevésés is
- kialakul a szándékos figyelem képessége, figyelmüket képesek megosztani
-

VI. A játék, a tevékenységekben megvalósuló tanulás, és a munka

„Az különös.
Gömbölyű és gyönyörű,
csodaszép és csodajó,
nyitható és csukható,
gomb és gömb és gyöngy, gyűrű.
Bűvös kulcs és gyertya lángja,
színes árnyék, ördöglámpa.”

(Kosztolányi Dezső: A játék)

VI./1. A játék és tanulás értelmezése

A játék az élet egyik legérdekesebb jelensége, az emberi pszichikum legfontosabb szükségletei közé tartozik, az óvodás korú gyermeknek pedig elsődleges, alapvető tevékenysége. Ebben jelennek meg és fejlődnek azok a sajátosságok, amelyek később a gyermek magatartására a játékon kívül is jellemzőek lesznek. A gyermek játékában nyomon követhető, hogyan válnak a külső késztetések a gyermek sajátjává, belső indítékaivá miközben belső állapotait, vágyait, indulatait is közvetíti.

A kisgyermek játék útján ismerkedik a világgal, tárgyakkal, jelenségekkel, eseményekkel, ezáltal pozitív hatással van az értelmi képességekre, emellett lehetőséget biztosít a szociális kreativitás fejlődésére is (magatartásmódok, szerepcserék, mások ötleteinek elfogadása).

A tanítási – tanulási folyamat során nagy hangsúlyt fektetünk a fejlettség szerinti, személyre szóló differenciálásra.

A játékot kísérő érzelmek közlési vágyat ébresztenek, fokozódik a gyermekek beszédkedve. Fejlődnek a gyermekek közötti társas kapcsolatok, s játék közben válnak közelivé és elfogadhatóvá a viselkedési szabályok. Ebben az életszakaszban többen tapasztal (tanul) a gyermek, mint később, egész életében. Környezetünkben számos közvetlen élményszerzési lehetőséget biztosítunk kirándulások, séták alkalmával. A tanulási folyamat szinte teljes egészében a játékban talál közvetítő közegére. A szabad játék előtérbe helyezése fejlesztő hatása miatt kiemelt jelentőségű.

Cél: A gyermekek elemi pszichikus szükséglete, a szabad játék minél optimálisabb szintű kielégítése a megfelelő feltételek biztosításával, játéktámogató magatartással, reflektív atti-

túddel, a szülők szemléletformálásával. A játék által gyermekeink egészséges testi - lelki és szociális fejlődésének elősegítése.

Feladat:

- a szabad játék feltételeinek megteremtése (megfelelő légkör, hely, idő, eszközök)
- tapasztalatszerzés, és élménynyújtás
- a gyermekek fejlődését elősegítő játékfajták biztosítása
- napirendhez igazodó, hosszantartó zavartalan idő, hely,
- gyermeki kreativitást segítő eszközök biztosítása a szabad játékhoz
- óvodapedagógus figyelő jelenléte, indirekt irányítása
- a gyermeki játék önállóságának tiszteletben tartása
- szükség esetén bekapcsolódás a játékba, együttjátás a gyermekekkel
- az együttműködés szabályainak betartása
- a gyermeki véleménynyilvánítás és döntőképeség erősítése
- konfliktuskezelés, kompromisszumkészség fejlesztése
- megfelelő játékeszközök biztosítása a fenntarthatóság figyelembevételével
- egészségre nem ártalmas, lehetőleg természetes anyagból készült játékszerek használata
- családok szemléletformálása
- tapasztalatszerzés lehetőségének biztosítása
- önképzés
- ötletek, lehetőségek, helyzetek teremtése a sokszínű játék kialakulásához
- minta értékű kommunikáció, metakommunikáció

A fejlesztés tartalma:

Jót és jól játszani - ez a gyermek dolga ebben az életkorban. Ezt csak akkor teheti meg, ha megfelelő tapasztalatokkal, élményekkel rendelkezik, s ha megfelelő körülményeket, feltételeket biztosítunk számára. Egy kiváló lehetőség a játék tartalmának gazdagítására a magyar népmese is.

Elsősorban nyugodt, kiegyensúlyozott légkör szükséges, melyben a gyermekek szabadon választhatnak a nekik tetsző játéktevékenységek közül. Mídjukban áll dönteni, mit, hol, kivel akarnak játszani. Nézelődhetnek, vagy elmélyülhetnek a játékban, kijátszhatják érzelmeiket. Számolnunk kell azzal is, hogy a gyermekek negatív tapasztalatai is megjelennek.

A jó játékhoz megfelelő helyre, időre, nyugodt légkörre és eszközökre van szükség. A meglévő feltételekkel kell és lehet rugalmasan és kreatív módon élni. Egyszerű, alakítható játékszerekre, sokféle anyagra van szükség. A hagyományos játékok mellett az évszakonként elérhető anyagokból készített eszközök nagyszerű kiegészítói a környezet adta lehetőségeknek. Készítésüket a gyermekek maguk is elsajátíthatják.

Az elmélyült, nyugodt játékhoz állandó és ideiglenesen kialakított játszóhelyek szükségesek, az alakíthatóságot bizonyos szabályok betartása mellett lehetővé tesszük.

Folyamatos napirendünkkel rugalmasan alkalmazkodunk a játék feltételeihez, csak annyi helyet és időt veszünk igénybe egyéb tevékenységre (pl. reggelizés) amennyi feltétlenül szükséges.

A játékidő nagy részét a gyermekek által kezdeményezett spontán kialakult tevékenység tölti ki. A csoport összetételétől, a gyermekek egyéni képességeitől függően szükség van az óvodapedagógus által kezdeményezett és irányított játékokra is. Az óvodapedagógus figyelő jelenléte, felelőssége hangsúlyt kap. A játék örömét fokozza, ha az óvodapedagógus maga is szíve-

sen játszik, sok mozgásos játékot, drámajátékot kezdeményez. Játék közben alkalma nyílik a gyermekek jobb megismerésére, erre alapozhatja további fejlesztő munkáját.

Játékfajták óvodáskorban

A **gyakorlójáték** 3 éves kort megelőző fejlődési szakasz jellemzője. A játéknak ezen a fokon a tárgyak tulajdonságaival, egymással, való viszonyával, működésével ismerkednek a gyerekek. A gyakorlójáték gyakorisága a beszéd megjelenésével egyidejűleg csökken. Elemeiben azonban későbbi korban is újra megjelenik, valahányszor a gyermekek új képességet szereznek, új dologgal ismerkednek. Nagyon fontos, hogy a gyakorlójátékhoz megfelelő mozgásteret, időt és eszközt biztosítsunk. Az óvodapedagógusnak fel kell figyelnie arra, ha egy gyermek huzamosabb ideig a gyakorlójáték szintjén marad.

A **szerepjáték** nevelési szempontból a leggazdagabb lehetőségeket nyújtó játékfajta. A játék létrehozója maga a valóság. A gyermekek tapasztalatait, ismereteit elképzeléseit és az ezekhez fűződő érzelmeit tükrözi. A szerepjáték feltételezi a gyermekek önállóságát, kezdeményezését. Vállalt szerepeken keresztül a gyermekek megjelenítik a valóság számukra lényeges elemeit, miközben alakulnak a közöttük lévő társas kapcsolatok (együttműködés, alá- fölérendeltség, viselkedési formák). Játék során fejlődik akaratuk, önállóságuk, beszédképességük, gondolkodásuk stb. A szerepjáték kiváló lehetőség a gyermekek megismerésére, személyiségfejlesztésére. Játékuk tartalmát színesítik, gazdagítják, motiválják az irodalmi élmények (magyar népmesék), melyek lehetőséget biztosítanak dramatizálásra, bábozásra is. A báb mögé bújva a félénkebb gyermekek is szívesen szólalnak meg.

A szerepjátékban számos eszközre van szükségük a gyermeknek, ezeket sok esetben az óvodapedagógusokkal közösen, a nagycsoportosok esetleg önállóan barkácsolják össze. Minden csoportban gondoskodunk jelmezekről, kellékekről, eszközökről. Sokféle anyagot gyűjtünk, lehetővé tesszük ezek felhasználását a gyerekek ötletei, fantáziája szerint.

A **szabályjáték** során a gyerekek valamilyen szabályhoz alkalmazkodnak. A szabálytanulás ugyan elkezdődik már csecsemőkorban, megjelenik a gyakorlójátékban is, ezek azonban még nem tudatosan vállalt szabályok. A szabályjátékok fejlesztik a gyermekek értelmi képességeit, mozgását, kitartását, kudarctűrő képességét, monotonia tűrését, feladattudatát, szabálytudatát, alkalmazkodó készségét, ezáltal sikerélményhez jutnak. A szabályjáték során is fontos az óvodapedagógus részvétele, figyelme.

Konstruáló játékok: A gyermeket az alkotás öröme, a sokféleképpen összeállítható játékszer és építőelem felhasználása ösztönzi a konstruálásra. A valamit alkotni igénye, öröme, kreativitásuk mellett értelmi és társas képességeiket is sokoldalúan fejleszti. A tapasztalatok hatására a spontán létrejövő alkotások mellett fontos helyet kap az előre elgondolt, meghatározott céllal végzett építés.

A játékfajták nemcsak önállóan jelennek meg, hanem átszövik egymást. A szerepjáték biztosítja a legtöbb lehetőséget a játékfajták ötvöződésére. Magas fejlettségi szintet jelent, amikor a konstrukciós játékok beépülnek a szerepjátékba, és a játékszabályokat a gyerekek maguk alkotják meg, amelyeket betartanak, és betartatnak egymással.

A szabad játék során gyakran spontán megjelennek a különböző fejlesztési területek, műveltségterületek.

Könyvtárainkban a mozgásos és értelemfejlesztő játékok többféle gyűjteménye elérhető, ezeket óvodapedagógusaink segítségével tovább gyarapítjuk.

Az óvodapedagógus játékbeli szerepe:

Toleráns, elfogadó, biztonságot és bizalmat adó, segítő, támogató jelenlét, pedagógiai optimizmus és tapintat jellemezze.

Potenciális partner, akit érdekel, amit a gyerekek játszanak, tesznek, csak a szükséges esetekben avatkozik be. *(önálló problémakezelésre ösztönöz)*

A szabad játék, a kreativitás segítése, támogatása, a játékelképzelések megbeszélésnek inspirálása.

Anyanyelvi nevelés feladatai a szabad játék terén:

- támogató, biztonságot adó jelenléttel, nyugodt légkör teremtésével és a játék közösen elfogadott normáinak indirekt képviselésével a beszédkedv, a közlésvágy motiválása
- érdeklődés, komoly figyelem kifejezése a gyermeki közlések iránt, készséges válaszok a kérdésekre, gyermeki üzenetek dekódolása, metakommunikációs jelzések küldése, játszótársaként nyelvi kifejezésminták adása
- pedagógus beszédmintája

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekek szeretnek és tudnak játszani
- A környezetükben megfigyelt jelenségeket, élményeket képesek megjeleníteni, újra átélni játékukban
- Önállóan kezdeményeznek szerep- és szabályjátékokat. Elosztják a szerepeket, betartják a szabályokat, egymáshoz és a szabályokhoz is tudnak alkalmazkodni
- Elfogadják egymás véleményét, javaslatát, a konfliktusokat megoldják
- Képesek problémahelyzeteket megoldani
- Egyszerűbb kiegészítő eszközöket önállóan elkészítenek, játékukban felhasználják /bábok, konstrukciós játékok/

VI./2. Az óvodai munka, mint a szervezett tanulás előfutára

A munka a személyiségfejlesztés fontos eszköze, hozzájárul az értelmi képességek fejlesztéséhez, melynek során megalapozódik a munka iránti tisztelet.

Célja:

- a közösségért való tevékenykedés, mely örömet ad a gyermekeknek
- az együttműködési készség fejlesztése játékos jelleggel
- a gyermekek, a munkavégzés során szerezzenek ismereteket, információkat az őket körülvevő tárgyi világról
- a munka eredményének és értékének megbecsülése

Az óvodapedagógus feladatai:

- erősítse a gyermekek közti kötődést a másokért végzett munka pozitív értékelésével
- gyermekek ösztönzése
- tartsa szem előtt a gyermekek életkori és egyéni sajátosságait
- kapjanak a gyermekek kellő gyakorlási lehetőséget
- adjon lehetőséget minden korcsoportnak az alkalomszerű munkák végzésére

- az eszközök használatának gyakorlásával a szükséges készségek és képességek meg-
alapozása
- az önálló munkavégzés és munkamegosztás fokozatos elsajátítása
- a munkavégzéshez szükséges attitűdök, képességek, készségek fejlesztése
- személyes tulajdonságok fejlesztése: kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság
- a közösségi kapcsolatok erősítése
- a kötelességteljesítés alakítása
- feladattudat fejlesztése
- figyelem, pontosság
- fejlesztő értékelés

Az életre való felkészítés nem nélkülözheti a munkatevékenység lehetőségeinek kiaknázását. Az értékteremtő munka pedagógiai funkciója nem a szakismeretek gyakoroltatása, hanem a gyermek értékteremtő képességeinek fejlesztése. Éppen ez az a terület, ahol az erőfeszítés és az eredmény kapcsolata közvetlenül érzékelhető, belátható, átélhető a gyermek számára. Ez a folytonos visszajelzés a legnagyobb motiváló erő, ösztönző, megerősítő tényező. Nem elsősorban a munka tárgya, hanem megszervezésének módja fejti ki a már említett nevelő – fejlesztő hatást. Alapvető elvárásunk az önállóság, az öntevékenység lehetőségeinek megte-
remtése.

Munkafajták:

- önkiszolgálás
- naposság
- a csoport érdekében végzett munkák (játékok elrakása, növények gondozá-
sa, stb.)
- kerti munkák
- egyéb aktuális munkák (készülődés ünnepekre, stb.)

Minden olyan munkát elvégezhetnek a gyermekek, amihez kedvük van és testi épségük ve-
szélyeztetése nélkül képesek azt megvalósítani.

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekekkel
való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához
mérten fejlesztő értékelést igényel.

VI./2.1. Munka tevékenység hatása a gyermek nyelvi-kommunikációs fejlődésére:

A tevékenységekhez kapcsolódó spontán beszédhelyzetekben különböző beszéd-
formák (udvarias megszólítás, cselekvésre szólítás, utánzásra késztetés, kérdés, buzdítás,
dicséret verbális kifejezései) gyakorlása, munkavégzéssel kapcsolatos fogalmak, ok-
okozati összefüggések, műveletek megnevezése, mondatba foglalása.

VII.A különböző tevékenységi formák és színtereik bemutatása

„Azok számára, akik elmerülnek a tündérmese mondanivalójában, a mese mély, csendes tóvá válik, amely először a saját képét tükrözi vissza; de mögötte hamarosan felfedezi a lelkiünk belső kavargását – a mélységeket, s azt, hogyan érzük el a békét magunkban és a világban.”

Bruno Bettelheim

VII./1. Verselés-mesélés

Alapelv:

Gyermekeinkben az irodalmi alkotások mindennapi közvetítésével, mese-vers iránti igény kialakítása, megalapozása.

Cél:

A mesélés, verselés, mondókázás mindennaposságával az esztétikai, irodalmi fogékonyság megalapozása, anyanyelvünk, szülőföldünk szeretetére nevelés.

„Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmeséknek, népi hagyományokat felelevenítő mondókáknak, rigmusoknak, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemeinek meséinek–, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

Ismerjék meg a magyar népmesék szimbólumvilágát, nemzetünk mentalitását, kultúráját, erkölcsi üzenetét.”

Az érzelmi biztonság megadásának és az anyanyelvi nevelésnek egyaránt fontos eszközei a vers és a mese. Az óvodában szerzett esztétikai, irodalmi élmények és a népköltészet érték-közvetítő hatásai befolyásolják a gyermeki személyiséget, az irodalomhoz való későbbi viszonyát, valamint:

- a gyermekek irodalom iránti érdeklődésének felkeltése
- a beszédkezdő fokozása
- a gyermekek érzésvilágának gazdagítása
- járuljon hozzá az érzelmi biztonság megteremtéséhez
- a gyerekek pozitív személyiségjegyeinek alakítása, értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődésének elősegítése
- várják, igényeljük a mesehallgatást, mondókát, verset,
- tudjanak meséket, történeteket kitalálni, s azt mozgással megjeleníteni: szívesen bábozzanak, dramatizáljanak
- igazodjanak el a csoport könyvei között és nagyon vigyázzanak azokra

Feladat:

- belső kép, valóságtudat alakítása
- megfelelő légkör, hely, esetleg szokásrendszer, mesesarok kialakítása
- mese együttes átélésével a hangulat és élmény biztosítása
- az élmény feldolgozása
- feszültség, szorongás oldása – levezetése
- gondolati- nyelvi kreativitás fejlesztése
- anyanyelv gazdagságának megismertetése

- a gyermek saját vers- és mesealkotásra ösztönzése, mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása
- beszédkedv fejlesztése
- szókincs bővítése
- gyermeki világkép és szemléletmód alakulásának segítése
- a mesélő és hallgató közötti fokozott bensőséges viszony kialakítása
- érzelmi biztonság, személyes kapcsolat megteremtése

Óvodapedagógus kompetenciája:

- a magyar népmesék és kortárs irodalmi művek alkalmazása mellett, a csoportösszetétel figyelembe vételével, a mese, vers anyag megválasztásával a multi - és interkulturális nevelés megvalósítása
- az irodalmi művek válogatását kapcsolva az évszakokhoz, az év jeles ünnepeihez, a napi tevékenységekhez, élményekhez
- megfelelő anyagválasztás, kifejező, élő előadásmód, lehetőség szerint fejből történő mesélés
- az irodalom nyelvi-stilisztikai eszközeinek kihasználása a gyermeki beszéd-kommunikáció fejlődése, fejlesztése érdekében
- az irodalmi élmény együtteséből fakadó beszédfejlesztő módszerek változatos alkalmazása (mesereprodukció, drámajáték és dramatizálás, bábjáték, elbeszélés, képolvasás, anyanyelvi játékok)

Az irodalmi nevelés hatása a gyermek nyelvi-kommunikációs fejlődésére:

- különböző beszédhelyzetekben használják az irodalmi kifejezéseket, nyelvi fordulatokat, szólásokat, közmondásokat
- a beszéd minőségének javítása, beszédtechnika fejlesztése, a hangzók helyes kiejtésének gyakorlása, fogalomalkotás

VII./2. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

*„Hozzon a gyermeknek mindenki, amit tud:
játékot, zenét, örömet. De, hogy mit fogad el:
azt bízunk rá. Csak az a lelki táplálék
válík javára, amit maga is kíván.”*

(Kodály Zoltán)

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbéli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömét nyújtják a gyermekeknek. A zenei nevelés az óvodai élet egészét átszövi, élményhez juttatja a gyermekeket, gazdagabbá teszi érzelmeiket valamint zenei és esztétikai világukat. A népdalok, a népi játékok a múltban is hozzátartoztak az emberek mindennapi életéhez, ezért sikerült fennmaradniuk.

Alapelv:

A magyar népdalok, népzene és a magyar énekes népi gyermekjátékok, az igényesen megválogatott zenei anyag közvetítése, átélése.

Cél:

Zene megszerettetése, annak befogadására való képesség megalapozása, a zenei anyanyelv ápolása, a gyermekek zenei műveltségének megalapozása, valamint:

- örömszerzés közös játékkal, közös énekléssel
- művészi értékű gyermekdalokkal a gyermekek zenei érdeklődésének felkeltése
- néphagyományörzés, a népi játékok és dalos játékok megszerettetése
- tiszta éneklésre nevelés
- a gyermek zenei hallásának, ritmusérzékének, harmonikus, szép mozgásának fejlesztése
- a zene által fokozódjon az aktivitás, szabályozza a feszültséget, keltsen és vezessen le indulatokat
- serkentse a képzeletet, a képzettársítást, az emlékezetet, alakítsa a viselkedést

Feladat:

- nyugodt, oldott légkör biztosítása
- zenei alkotókedv fejlesztése
- sokszínű, változatosan összeállított zenei anyag biztosítása (mondókák, népi játékok, dalos játékok, lovagoltatók, ölbeli játékok, hintáztatók, simogatók, ujj-és tenyérjátékok, zenei képességfejlesztés elemei, zenehallgatás dalanyaga)
- a néphagyományok gyermek közelivé hozása
- a zene bensőséges hangulatára végzett mozgás alkalmazása
- a gyermekek ritmus,- és egyéb népi hangszerekkel való megismertetése
- figyelem fordítása a mozgások esztétikus megformálására
- a gyermekek gátlások nélkül, egyedül énekeljenek
- élvezettel játsszanak énekes játékot
- megkülönböztetik a zenei fogalompárokat
- tudjanak ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni
- érezzék az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát
- élvezzék a zenehallgatást
- fejlődjön ki zene-érzékük, műveltségük alapja
- a felnőtt minta spontán utánzásával az éneklés, zenélés váljon részévé a gyermek mindennapi tevékenységének
- személyiség fejlesztése a zene eszközeivel
- zenei képességek, készségek fejlesztése és összekapcsolása más fejlesztési területekkel
- a szerepvállalás lehetőségének megteremtése
- a közösségi- társas viselkedés formálása
- a párvalasztás során a közösségi élet alakítása
- szabad önkifejezésre ösztönzés
- ritmusfejlesztés
- mozgásfejlesztés
- felszabadult, örömteli éneklésre nevelés
- zenei kreativitás, improvizatív képességek fejlesztése
- zenei ízlés formálása
- zenei örökség megőrzése, megújítása
- a felnőtt spontán utánzása

Óvodapedagógus kompetenciája:

- spontán zenei megnyilvánulások (hangképzéskultúrája, metrum és ritmusérzéke, dallamkincse, mozgáskultúrája, önkifejező képessége, zenei formaérzéke, alkotókedve)
- a néphagyományörzés
- a zenei anyag fokozatos felépítése környezetünk zajaitól kezdődően, az éneklésen, a társas énekes játékokon, a hangszeres előadásokon keresztül
- az óvodapedagógus zenei tudásának, zenei kultúrájának sokszínűsége
- népi hagyományok, népdalok, néptáncok kiválasztása

Az ének zene, énekes játék hatása a gyermek nyelvi-kommunikációs fejlődésére:

- az attitűdök, gondolkodásbeli és kommunikációs tulajdonságok kiteljesítése zenei eleményekkel
- beszéd és zenei hallás fejlesztése
- különböző grammatikai megoldások, választékos kifejezések, párbeszéddek, dramatizálás gyakorlása
- a beszédszervek koordinált mozgásának fejlesztése, a hangzók helyes formálásának gyakorlása, beszédtechnika fejlesztése, fogalomalkotás, szókincsbővítés, beszédhibák javulása
- az egyéni megszólalás bátorítása természetes játékhelyzetekben (felelgetős énekes játékok)

VII./3. Rajzolás, festés, mintázás és kézimunka

Alapelv: A gyermeki alkotóképesség elősegítése, magyar népművészet megismertetése, a vizuális ismeret, technikák megalapozása.

„A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.”

Cél: Igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására

- az örömmel végzett cselekvés és a szép iránti igény kialakítása
- vizuális látásmód fejlesztése
- szabad önkifejezés gyakorlása
- a gyermekek örömmel ábrázoljanak és használják biztonsággal az eszközöket
- alkotásaikra legyen jellemző a részletező formagazdagság, a színek egyéni alkalmazása, színhasználatuk legyen gazdag és változatos
- legyenek téralakításban, építésben bátrak, ötletesek és együttműködők
- tudjanak gyönyörködni a természet adta környezetben, alkotásban
- tudják értékelni saját és társuk munkáját

Feladat:

- múltunk, és a magyar népművészet értékeinek megőrzése, a kulturális identitás fejlesztése
- a vizuális megismerő-, befogadó-, alkotóképesség fejlesztése
- sík és térbeli ábrázoló-, kifejező-, közlő-, alakító-, és alkotóképesség kialakítása
- igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására
- a látáskultúra megalapozása, fejlesztése, - az érdeklődés és figyelem felkeltése a látható világ új, érdekes és szép jelenségei iránt
- a természet folyton megújuló változásainak megfigyelése és több érzékszerven keresztül történő megtapasztaltatása
- a látás és a kéz fogékonyságának, összhangjának kiművelése
- meghitt, nyugodt légkör biztosítása, amely örömteli alkotásra ösztönzi a gyermekeket
- önértékelés fejlesztése, a csoportmunka által az együttműködési készségek kialakítása
- a saját és mások munkájának megbecsülésére nevelés
- a gyermekek ösztönzése egyéni megoldások kipróbálására, törekvés arra, hogy az ábrázolásban jelenjenek meg árnyalt, egyéni vonások
- a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel való élményszerű találkozások lehetővé tétele
- a fenntarthatóság szempontjait is szem előtt tartva természetes anyagok felhasználásával esztétikus környezet létrehozása
- a gyermekek tér – forma és színeképzetének formálása
- kézügyesség, finommotorika, tapintásos észlelés fejlesztése
- a gyermekek megismertetése népi kismesterségekkel, hagyományokkal.(agyagozás, gyertyaöntés, szövés, fonás, tojásfestés és díszítés különféle technikákkal, mézeskalács készítés, játékeszközök, bábok készítése.)
- törekvés a természetes alapanyagok használatára
- alkotó légkör megteremtése, az alkotás örömeinek, szabadságának megőrzése
- a gyermekek látáskultúrájának, esztétikai érzékének fejlesztése
- a nap minden szakában biztosítani az élményre épülő alkotó-alakító tevékenységhez szükséges eszközöket és helyet
- új technikák megismerése és kipróbálása
- gyermekmunkák tisztelete, gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatása és a tehetségek bátorítása

Az óvodapedagógus kompetenciája:

- a vizuális nevelés megfelelő helyének és idejének kiválasztása
- a gyermek számára legmegfelelőbb eszköz, lehetőség biztosítása, a vizuális élmények lehetségeinek megválasztása a gondolatok ábrázolásban történő kifejezésére
- belső képek gazdagítása a mese, vers, ének, énekes játék eszközeivel, a gyermeki ábrázolás ösztönzése alkotó légkör teremtésével, változatos lehetőségek felkínálásával
- az egyes technikákhoz kapcsolódó munkafogások, megoldások, az eszközök bemutatása, használatuk megnevezése, gyakorlásra való ösztönzés

Az vizuális nevelés hatása a gyermek nyelvi-kommunikációs fejlődésére:

A vizuális tevékenységekhez kapcsolódó verbális és nem verbális megnyilatkozásokkal a spontán beszéd formáinak fejlesztése: megszólítás, szándéknyilvánítás, kérdés, tudakozódás, különböző mondatfajták használata, aktív és passzív szókinccs bővítése, véleménynyilvánítás, döntés. Az ábrázoltak szóbeli elmondása, formák, színek magyarázata, a

barkácsoláshoz szükséges eszközök, anyagok megnevezése, kiállítás látogatáshoz kapcsolódó élmények megbeszélése.

VII./4. A külső világ tevékeny megismerése

*„Fogjuk egymás kezét s elindulunk, hogy
Érzelemmel, értelemmel, egy kis
Tudománnyal s a művészetek erejével fűszerezve
Felfedezzük a világot és megismerjük önmagunk.”
(Krisztné S. Márta)*

VII./4.1. Környezetismeret

Alapelv:

A környezeti nevelés prioritása előtérbe került az élet minden területén.

A fenntarthatóság pedagógiájának megjelenése a nevelés szemléletének egészét átformálta. Mindenki számára kötelesség a pozitív értékrend közvetítése, s az ehhez szükséges befogadó környezet alakítása, a gyermekek és családok, valamint tágabb társadalmi környezetünk irányába.

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti, emberi, tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését. A tágabb és szűkebb környezet közvetlen tapasztalati úton történő megismerésével lehet elérni, hogy a gyermek tisztelje a környezetét és bátran alakítsa azt anélkül, hogy kárt okozna benne.

Komplex foglalkozások megvalósítása a témakörök kölcsönhatásával, valamint a népszokások, népi megfigyelések, találós kérdések, vizuális, zenei, irodalmi, matematikai ismeretek, játékos kísérletek felhasználásával.

Cél:

- A természeti, - társadalmi, és az élő – élettelen környezet jelenségeinek folyamatos nyomon követése.
- A gyermekek személyiségének és értelmi képességeinek fejlesztése önálló tapasztalatszerzésre, megfigyelésre, kísérletezésre ösztönzéssel
- Az élőlények és az élettelen környezet belső függőségi viszonyainak megismertetése.
- A gyermekek fedezzék fel a világot természetes egységében sokoldalú tapasztalatszerzéssel.
- A természetes műveltség megalapozása a magyar népi kultúra, és a helyi népszokások ápolásával
- Az értékőrző, értékteremtő stratégiák megtervezése.
- Az óvodáskorú gyermekek környezettudatos viselkedésének megalapozása.
- A közvetlen és tágabb környezet felfedezése során a gyermekek pozitív érzelmi viszonyának kialakítása a természeti, emberi, tárgyi világ értékei iránt.
- A közösséghez való tartozás élményének, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeinek, ezek szeretetétnek, védelmének megalapozása.
- A környezet megismerése közben a gyermekek mennyiségi, alaki, nagyságbeli, tér, - és síkbeli szemléletének alakítása.

- A természethez kapcsolódó hagyományok, népszokások megismertetése a gyermekekkel.
- Legyen ismeretük családjukról, lakóhelyükről, óvodájuk környezetéről.
- Szerezzenek tapasztalatot az idő múlásának folytonosságáról, az állandó körforgásáról (születés-fejlődés, égitestek mozgása, múlt- jelen-jövő)
- Sajátos nevelési igényű gyermekeknél sokoldalú tapasztalás által elemi ismeretek alakítása, fejlesztése és rögzítése, egyéni fejlettségének megfelelően.

Feladat:

- a gyermekek kíváncsiságára, érdeklődésére, megismerési vágyára alapozva az óvodásokat, környezetüket féltő, óvó és megértő gyermekekké nevelés
- szerezzenek tapasztalatot arról, hogy valamennyi élőlény függ egymástól (tápláléklánc) és a környezet élettelen részeitől (levegő, fény, víz, föld)
- egyszerű, játékos kísérletekkel szerezzenek tapasztalatot az élő-élettelen környezetükről
- az óvodás korú gyermekeknek tervezhető hagyományos és helyi témák összeállítása, környezetük értékeinek felfedezése
- az élő és élettelen környezeti tényezők leglényegesebb összefüggéseinek meggláttatása
- alkalom, idő, hely, eszköz megteremtése a környezeti kultúra alakítására
- környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak megalapozása
- a szülőföldrehoz fűződő pozitív érzelmi viszonyulás erősítése, tapasztalatok szerzése a helyi néphagyományokról, szokásokról
- teremtsen problémahelyzeteket, és adjon lehetőséget arra, hogy a gyerekek önállóan és kreatívan megoldják azokat
- adjon számos lehetőséget matematikai tapasztalatszerzésre
- környezettudatos szemlélet kialakítására törekvés (vizek, az állatok, a levegő, a föld védelme)
- ismerjék környezetük növény-és állatvilágát és lehetőség szerint vegyenek részt azok
 - o gondozásában, ápolásában
- a gyerekek ismerjék meg a közlekedés fontosabb szabályait, szerezzenek tapasztalatot a közlekedési eszközök biztonságos és kulturált használatáról
- tudjanak tájékozódni térben és időben
- holisztikus szemlélet erősítése
- a szociális készségek; probléma érzékenység, együttműködés erősítése
- a helyi társadalmi, civil szervezetekkel való kapcsolattartás – a környezeti kultúra erősítése
- a Zöld Óvoda - i kritériumrendszer megvalósítási feltételeinek megteremtése, a meglévők erősítése
- a természet ünnepei és a Zöld Napok megtartása

Tartalma:

Természeti, társadalmi környezetünk témái:

- évszakok, napszakok, őselemek
- környezetünk (közvetlen, tágabb)
- népszokások, ünnepek, hagyományok, néphagyományok, jeles napok
- időjárás
- növények
- állatok
- élősarok

- születés, fejlődés, az élet védelme
- természetvédelmi teendők
- testünk
- érzékszervek, érzékelés
- emberek, emberfajok, emberi tulajdonságok (külső, belső)
- család
- egészséges életmód
- emberek munkája, foglalkozások, kismesterségek
- épületek, építmények
- változások (természetben, anyagok átalakulásai, égitestek)
- mozgás (levegő, víz, gépek, hangok, égitestek, ember, növények, állatok)
- közlekedés

A környezeti munkaközösség tevékenységének célja:

- környezettudatos, természetbarát óvodai élet szervezése
- a holisztikus szemlélet megerősítése
- a fenntarthatóságra nevelés közös értelmezése
- ökológiai, etológiai ismeretek bővítése
- szakmai segédanyag összeállítása fejlesztő-nevelőmunkánk igényesebbé, eredményesebbé tételéhez
- élménykörök, tevékenységkörök, projektek tervezése
- az élménypedagógiai elemek tudatos alkalmazása
- egyéni ismeretek, tapasztalatok átadása
- alkotó, befogadó szakmai, baráti közösség alakítása
- önálló véleményalkotásra ösztönzés

VII./4.2. Matematikai tartalmú tapasztalatszerzés

Alapelv:

A matematikai tartalmú tapasztalatok jelen vannak az óvodai nevelés minden területén.

A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut a gyermek és azokat a tevékenységeiben alkalmazza.

A spontán helyzetek matematikai tapasztalatszerzésre való felhasználása mellett, a tevékenységekben való alkalmazás lehetőségeinek gazdagítása, problémahelyzetek teremtése a gyermekek egyéni fejlődésének nyomon követése, differenciált fejlesztése.

Cél:

- a gyermekek a közvetlen környezetükben végzett tevékenységek során aktív cselekvőként sajátítsák el a matematikai ismereteket
- a környezet megismerése közben a gyermekek matematikai tapasztalatainak elősegítése, a mindennapi életben szerzett ismeretek tudatos rendezése
- a divergens és konvergens gondolkodás kialakítása
- érdeklődés felkeltése a bennünket körülvevő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli változatosságának, ok-okozati összefüggéseinek felfedezésére, megtapasztalására játékos tevékenységek során
- önálló véleményalkotás, döntési képesség megalapozása problémahelyzetek mérlegelésével, a cselekvéses tanulásból adódó tapasztalatok közös összegzésével, irányított és spontán megfigyelésekből adódó vélemények cseréjével

- Tudják megszámolni a tárgyakat, tudják összehasonlítani mennyiség, szín, forma és nagyság szerint.
- Tudjanak párosítani.

Feladat:

- a gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése
- a gyermek környezetének mennyiségi – formai kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedeztetése, megtapasztaltatása, alkalmazása játékos formában
- elemi ok – okozati összefüggések felismertetése
- logikus gondolkodás megalapozása, fejlesztése
- tudatos, tervszerű, differenciált egyénre szabott fejlesztése
- a problémaérzékenység, problémamegoldó képesség fejlesztése
- logikus gondolkodás, készség, képesség fejlesztése
- ítélőképesség ösztönzése
- mennyiség fogalmának kialakítása
- tér, sík, mennyiség szemlélet alapozása
- önálló véleményalkotás, döntési képességek fejlesztése
- a konkrét cselekvés szintjéről az intellektuális gondolkodás szintjére jutás elősegítése
- elegendő alkalom, idő, hely, eszköz biztosítása

Tartalom:

1. Halmazok

- összehasonlítás tulajdonság szerint
- összehasonlítás becsléssel, párosítással
- számosság megállapítása (tőszámnevek)
- képzések (ítéletek)
- bontások részhalmazra
- elemek csoportosítása tulajdonságok szerint
- egyesítés
- tulajdonságok változtatása

2. Relációk

- mennyiségek összehasonlítása becsléssel, méréssel
- kisebb, nagyobb, ugyanakkora
- magasabb, rövidebb, ugyanolyan hosszú
- szélesebb, keskenyebb, ugyanolyan széles
- nehezebb, könnyebb, ugyanolyan nehéz
- előtte, mellette, jobbra, balra
- mögött, fölött, alatt, között
- elemek rendezése, sorszámnevek, sorozatok

3. Geometria

- kör, gömb, kocka, négyzet, téglalap, téglalap
- a „logikai játék” alkalmazása
- térbeli építmények
- hosszúság mérése különböző egységekkel

Matematikai ismeret és annak hatása a gyermek nyelvi-kommunikációs fejlődésére:

A megtapasztaláson alapuló megismerés, információszerzés sokoldalú biztosításával a gyermek aktív, passzív szókincsének mennyiségi és minőségi gyarapítása, ezzel párhuzamosan a fogalmak körének és tartalmának bővítése, új fogalomrendszer kialakítása, a beszéd, a mondataalkotás aktivizálása, a kontextusos beszéd gyakorlása.

Az óvodapedagógus kompetenciája:

- természeti, társadalmi értékek hiteles közvetítése
- a gyermekek a közvetlen és tágabb környezetükben tudjanak biztonságosan eligazodni, ehhez sok közvetlen, megélt tapasztalatot, élményt biztosítunk
- tájékozottság a lokális és globális környezeti problémákról, a fenntarthatóság pedagógiai vonatkozásairól
- a szervezett tevékenységek során a helyszín, időtartam, alkalmazott módszer, szervezési keret megválasztása
- a helyi szintű rendezvényeken való részvétel megválasztása
- a családok bevonása a hagyományok, ünnepek, egyéb óvodai rendezvények, a csoport életével kapcsolatos tevékenységekbe
- a szülőföld, hazai táj, a népi, helyi, családi hagyományok, szokások és tárgyi kultúra értékeinek megismerését közvetítő tapasztalatszerzési lehetőségek tervszerű biztosítása
- konkrétumok megtervezése pl. a kirándulásokkal, ünnepekkel, gyűjtött tárgyakkal kapcsolatban

A külső világ tevékeny megismerésének megvalósulási folyamata, feltételek megteremtése

- a külső világ megismerésének – amelybe beletartozik a matematikai tartalmú tapasztalatok szervezése – óvodai nevelésünk egészében érvényesülő folyamatként kezeljük
- tudatos, tervszerű szervezéssel biztosítjuk a gyermek környezetével kapcsolatos gazdag tevékenységrendszert, ezáltal segítjük a gyermekeket a biztonságos eligazodáshoz, tájékozódáshoz
- lehetőség szerint a tapasztalatszerzés a szabadban, természetes környezetben történjen
- lehetőséget biztosítunk spontán és játékos tapasztalatszerzésre alkalmi és folyamatos megfigyelésre /kísérletek/
- a tapasztalatok szerzését irányítottan végezzük az egyéni sajátosságokat figyelve véve
- a tevékenységeket változatos formában egyéni, páros, mikro csoportos szervezéssel, differenciálással, párosulva megfelelő hely, idő, eszköz segítségével biztosítjuk
- SNI, HH, HHH, BTMN gyermekeknél kiemelt jelentőségű a már elsajátított ismeretek, jártasságok, készségek állandó gyakorlása

Eredményességi mutatók

- tudja, hol lakik, mi a pontos lakcíme, ismeri szülei foglalkozását, óvodája, csoportja nevét
- különbséget tud tenni az évszakok között
- ismeri a növény- és állatvilág gyűjtőfogalmához tartozó pár növényt, állatot
- ismeri a közvetlen környezetében található növényeket, állatokat, illetve növénygondozás és állatgondozás egyszerűbb feladatait, szívesen ápolja a növényeket, gondozza az állatokat

- ismeri és betartja az elemi közlekedési szabályokat, felismeri a közlekedési eszközöket
- részt vesz az elemi természetvédelmi tevékenységekben, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek
- szívesen vesz részt kirándulásokon, sétákon, kiállításokon, rendezvényeken
- képes rácsodálkozni a természet szépségeire, ok – okozati összefüggések meglátására
- logikus gondolkodása életkorának megfelel, problémamegoldó készsége jó
- számfogalma 10 – es számkörben mozog
- képes halmazokat összehasonlítani, tulajdonság szerint szétválogatni
- helyesen értelmezi és használja: hosszabb – rövidebb, kisebb – nagyobb, több – kevesebb fogalmát
- helyesen használja a névutókat
- felismeri, a sorba rendezés logikáját, azt képes jól folytatni, legalább 3 elemszámmal
- ismeri az alapvető mértani testeket, azokat képes felismerni és megnevezni (kocka, gömb, téglatest stb.)
- van tapasztalata a tükörképről, szimmetriáról
- azonosságokat, különbözőségeket képes felismerni és megfogalmazni
- SNI gyermek az elemi ok – okozati összefüggéseket felismeri, sokrétű tapasztalatot szerez közvetlen környezetéből abban tájékozódni tud.

A közös mozgás öröme elősegíti a társas kapcsolatok alakulását, közben fejlődik önuralmuk, együttműködő képességük, akaratuk. Kialakul az egészséges versenyszellem. A téri irányok, különböző formák, a testrészek megismerésével gyarapodnak ismereteik. A hallott, látott és elvégzett cselekvések elősegítik a fogalomalkítást és a keresztcsatornák fejlődését.

VII./5. Mozgás

A szabad mozgástevékenységnél cél a természetes mozgáskedv és mozgásigény kielégítése, kedvük, bátorságuk szerint tornaszeren, eszközzel és udvari játékon. A frissítő testnevelés a napirendben fontos szerepet játszik, nemcsak felfrissíti, edzi a gyermekeket, de elősegíti mozgásszintjük és testi képességeik fejlesztését. Mozgásanyaga előkészíti és begyakorolja a testnevelés foglalkozások mozgásfajtaikat. Helye a csoportszoba, udvar, öltöző, folyosó, tornaszoba, tornaterem.

Alapelv: A szervezett mozgás az óvodai nevelés folyamatában a gyerekek egészséges testi- és mozgásfejlesztése útján szolgálja személyiségük fejlődését. A szervezett mozgás fejleszti a gyermekek természetes mozgását, kedvezően befolyásolja az egész szervezet növekedését, hozzájárul a légző- és keringési rendszer teljesítőképességének, a csont- és izomrendszer teherbíró képességének növeléséhez. Kiegészíti és felerősíti az egészséges életmódra nevelés hatását.

Cél: A mozgás megszerettetése, ellenálló, teherbíró és alkalmazkodó képesség növelése. A spontán mozgások támogatása a nap folyamán a különböző tevékenységek alkalmával, játékidőben, a csoportszobában és a szabadban egyaránt.

Óvodapedagógus lehetőségei:

- a mozgásanyag kiválasztása, fokozatos felépítése, alkalmazása
- az óvodapedagógus mozgáskultúrájának sokszínűsége

- a mozgásanyag szakszerű felépítése, bemutatása vagy bemutattatása, elsajátításának segítése
- korszerű, komplex módszerek alkalmazása
- hagyományőrzés, sportszerű népi játékok alkalmazása

Feladatok:

- nagy és kismozgások fejlesztése, finommotorika alakítása
- testi képességek fejlesztése: erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, kitartás
- fegyelmezettség (balesetveszély elhárítása), szabálytudat, figyelem, egymásra figyelés
- biztonságos eszközhasználat kialakítása, fogás fejlesztése
- gyakorlatok technikájának elsajátítása, mozgáskoordináció
- testséma kialakítása, gyakorlása
- téri és időbeli tájékozódás, térérzékelés fejlődése
- helyzetfelismerés, döntőképesség
- alkalmazkodóképesség, tolerancia
- egészséges versenyszellem alakítása
- egyensúlyérzék, bátorság
- testtartás javító gyakorlatok alkalmazása
- reakciókészség javítása

Szervezett mozgás:

Minden csoportban hetente egy alkalommal kötelezően szervezett tevékenység. Az óvodáskorú gyermekek számára a mozgás létszükséglet. A testedző játékok a természetes mozgásra épülnek, mert ezeket minden nehézség nélkül el tudják végezni.

Járások, futások, szökdelések, ugrások, dobások változatos formáit építjük be a foglalkozások anyagába.

Figyelmet fordítunk a testtartásjavító elemek gyakorlására, a lúdtalp kialakulásának megelőzésére. A sokféle mozgástapasztalattal erőlködés nélkül növekszik teherbíró képességük. A játékos gyakorlatokhoz egyszerű, könnyen kezelhető eszközöket használunk. Ezeket az eszközöket a gyermekek számára hozzáférhető módon helyezük el. Fontos feladatunk az, hogy minden gyermeket megtanítsunk a tornaeszközök rendeltetésszerű használatára.

A **mozgásos játékoknak** különösen nagy szerepük van a nyári időszakban, a nyári élet tartalmasabbá válik általuk. Mindezekhez meg kell teremteni a feltételeket. Biztosítjuk a csoportszobában és az udvaron a nagyobb mozgást igénylő gyermekek számára a megfelelő helyet, kihasználunk minden lehetőséget.

Óvodáink udvarán különféle mászóakák, lejtő, emelkedő, létra, átbújásra alkalmas eszközök, kosárlabdapalánk, célba dobó eszközök, focikapuk és labdák, futásra, távolugrásra lehetőséget adó eszközök, terepek vannak.

A gyermekek mozgását csak akkor korlátozzuk, ha az saját magukra vagy társaikra veszélyt jelent, illetve ha a környezetükben zajló egyéb tevékenységeket zavarja.

Minden nap a napirendnek megfelelően mozgásos tevékenységeket végeznek a gyermekek. Ennek formája lehet, valamilyen kötött keretű sportfoglalkozás (verseny és ügyességi játékok, hosszabb séta).

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- szeretik és igénylik a mozgást
- ellenálló képességük, edzettségük, alkalmazkodóképességük (szabályokhoz és egymáshoz) megfelelő szintre fejlődik
- magatartásukban megnyilvánulnak erkölcsi tulajdonságaik (felelősségérzet, segítőkészség), ismerik az eszközök nevét és a gyakorlatokhoz kapcsolódó kifejezéseket
- mozgásuk összerendeződik, egyensúlyérzékük, ritmusérzékük kifejlődik
- kitartóan képesek a feladatok elvégzésére: futás, járás, egyensúlyozás
- irányváltoztatás, téri tájékozódás, térben való mozgás, eszközös játékok, ugrás, mászás, kúszás
- játékos és versenyhelyzetekben megfelelő akarattal, fantáziával, kreativitással, önálló szervezéssel vannak jelen
- figyelmük, gondolkodásuk, emlékezőképességük, ötletességük megfelelő szintű

VII./6. Nevelési programunk végrehajtásához szükséges tervezési feladatok. Pedagógiai munka tervezése, mérése, értékelése

VII./6.1. A tervező munka és a csoportnapló

A tervezés célja:

- A munkánk tervezése során jelenjenek meg a gyermek és szűkebb társadalmi környezetének lehetőségei, elvárásai, az óvodai élet emberi és tárgyi erőforrásai.
- Tervezetünk tartalmazza az előre átgondolt elvárásokat, módszereket, műveltségi tartalmakat, a rendszeres és tervszerű feladatokat és célokat.
- Legyen hatékony, és megvalósítható, építkezzen a már előzőleg megismert és megtapasztalt hagyományokra, de szerepeljen benne új, innovatív törekvés is.
- Pedagógiai szemléletünk legyen inkluzív, a gyermekek egyéni eltéréseire épülő, hátránycsökkentő és tehetséggondozó érték közvetítés.
- Valósítsuk meg a közösségre és az egyénre vonatkozó dinamikus oda - visszaható nevelésközpontú folyamatok tervezését is.
- Szerepeljen a gyermekismereten alapuló, a csoportban fellelhető aktuális fejlettségi szintekhez való alkalmazkodás, az egyenlő hozzáférés differenciált lehetősége.
- Biztosítsuk a gyermeki tevékenységek differenciált tervezését, a komplex szemléletmódot, a gyermekközpontú tapasztalatszerzést.

Az óvodapedagógusaink feladatai.

Az előre átgondolt és tudatos tervezés érdekében:

- A kiindulási alap a tényezők előzetes megismerése és elemzése, a tervszerű célmeghatározás, célkitűzés, szükség esetén az újratervezés lehetőségével.
- Módszerek, eszközök, szervezeti és munkaformák, a konkrét tevékenységek átgondolása.
- A tervezés különböző szintjeinek megjelenése, időintervallum meghatározással.

A hagyományokra és az új innovatív elemekre épülő tervezés céljából:

- Rugalmas, az aktualitásokra épülő pedagógiai munka tervezése.
- A kiválasztott műveltségi anyag értékteremtő, értékátadó szerepének megőrzése.
- Az innováció, a projekt módszer, a komplexitás elemeinek, a kooperatív és más fejlesztő eljárások lehetőségének beépítése.
- A szervezeti formák (kötetlen, kötött), munkaformák (egyéni, mikro-csoportos, frontális) és egyéb kooperatív technikák, módszerek, eszközök hatékony kiválasztása és alkalmazása. Az inkluzív pedagógiai szemlélet érdekében:
- Hátránycsökkentő és tehetséggondozó tevékenységek tervezése minden gyermek számára, az egyenlő hozzáférés biztosításával.
- A gyermekek közötti fejlődésbeli különbségek elfogadására épülő szemléletmód megjelenése.

A gyermekismereten alapuló egyéni differenciálás céljából:

- Személyiségismeret és tudatosság a tervező munkánkban, vagyis a gyermekek aktuális fejlettségi szintjének ismerete és a tervezés felépítésének ehhez igazodó kialakítása
- Folyamatos lehetőségek és választások sorozatának felkínálása, a tevékenységek sokszínű gazdagítása a gyermekek saját magukhoz viszonyított fejlődése és fejlesztése érdekében.
- Életkorak és fejlettségnek megfelelő, egyénhez és csoporthoz igazított műveltségterületek közvetítése
- A különböző fejlettségi szintek megjelenése a dokumentációinkban, a többszintű tervezésben

A csoportnapló tartalmának célja:

- Biztosítsa az intézményünk pedagógiai programja alapján a nevelőmunka tervezésének dokumentálását.
- Működjön benne a tervezési folyamatok egymásra épülése, ugyanakkor a gyermekekhez, a pedagógusokhoz és a folyamat minden résztvevőjéhez igazodva biztosítsa a rugalmas alkalmazást.
- Valósuljon meg a pedagógusok módszertani szabadságának, szakmai önállóságának lehetősége.

Szerkezeti és tartalmi felépítése

- A 20/2012.(VIII.31.) 30 91§ (2.), (3.) EMMI Kormányrendelet értelmében a kötelező elemeken kívül tartalmazza még az éves anyaggyűjtést, a befogadás tervét, a befogadási időszak csoportra vonatkozó étkezelését, a szülői házzal való kapcsolattartás formáit, a tehetséggondozást, valamint a baleset megelőzés tervét is.

A tervezés általános feladatain felül, a Csoportnaplóban dokumentált hatékony tervezés érdekében:

- Az anyaggyűjtés az adott nevelési évre az pedagógiai program fő tevékenységeihez igazodva, vegyes óvodai csoport esetén korcsoportonkénti felosztásban való megjelenése.
- Befogadási terv készítése és értékelésének megfogalmazása minden esetben.

- Legalább két alkalommal történő nevelési terv készítése egy nevelési évben, amelyet értékelés kövessen. (A nevelési év augusztus 31 –ig tart.)
- A nevelési terv a gyermekcsoport szabály-és szokásrendszeréhez, a nevelés fő feladataihoz, s az addig elért fejlettségi szinthez való igazítása.
- A hetirend összeállításában állandó, és az aktualitásoknak megfelelő rugalmas elemek
 - o beillesztése.
- Az ütemterv formájának, időkeretének meghatározása (Pl.:1-2-3 heti bontás, vagy projekt - terv) az adott nevelőtestület döntése alapján, mely minden óvodapedagógus számára kötelező érvényű.
- Az ütemtervekben a gyermekek fejlettségi különbségeit, egyéni sajátosságait figyelembe vevő, differenciáló, több szintre épülő tervezés megjelenése, a tehetséggondozás feladatainak, tartalmainak jelölésével.
- A tevékenységek anyagának, feladatának a helyi sajátosságokhoz, a csoport és a gyerekek egyéni fejlettségi szintjéhez való igazítása
- A konkrét tevékenységek, feladatok differenciált, legalább két szintre történő tervezése.
- A sokoldalú, különböző nézőpontú tapasztalatszerzés és gyermeki tevékenykedés biztosítása
- A pedagógiai munka tervezését követő értékelésében az önreflexiók megjelenése, amelyek elősegítik majd a következő időszak hatékony nevelőmunkáját.
- A baleset megelőzés tervének évente egyszer történő, a gyermekbalesetek megelőzését szolgáló feladatok meghatározása.
- A szülői házzal történő kapcsolattartás tervezett és megvalósuló formáinak megjelenése.
- A szervezési feladatok rugalmas tervezése, megjelenítve az aktuális időszak tennivalóit

VII./6.2. Óvodánk dokumentációs rendszere

Felvételi – és mulasztási napló: A gyermekekkel kapcsolatos adatokat és óvodában tartózkodásuk igazolását tartalmazza.

Csoportnapló: Az óvodapedagógusok éves nevelési tervét, tanulási folyamat tervezését tartalmazza, az óvoda helyi pedagógiai programjából következő specialitásokhoz igazítva.

A gyermekek fejlődését nyomonkövető dokumentáció: tartalmazza a gyermeki anamnézist, családlátogatás tapasztalatait, óvodakezdés, befogadás tapasztalatait, valamint a gyermekek fejlődésére vonatkozó tapasztalatokat, gyermekrajzokat – feladatlapokat, egyéni fejlesztési terveket.

A gyermek egyéni fejlődési tájékoztatója: A szülő kérésére az óvodapedagógus tájékoztatást készít a gyermek fejlődéséről, fejlettségi szintjéről, javaslatot tesz fejlesztéshez szükséges intézkedésekre.

Egyéni fejlesztési terv: Melyet a gyógypedagógus készít el, azokról a gyermekekről, akiknek egyéni fejlesztését végzi.(SNI, részképesség zavarával élő gyermek esetében)

Éves munkaterv: Adott nevelési év programjait és feladatait határozza meg.

Pedagógiai Program: Az ONAP alapján elkészített, helyi sajátosságokat tartalmazó dokumentum, amely a helyi igényeket és lehetőségeket az óvoda sajátos arculatát, hagyományait, speciális programjait tartalmazza.

VIII. Az óvoda hagyományos ünnepei

Cél: Az ünnepek, ünnepélyek, jeles napok, hagyományok emelkedjenek ki az óvoda mindennapjaiból, mint a külsőségekben, mint belső tartalomban. A nevelőmunka hatékonyságának növelése, közös élmények nyújtása.

Feladat:

- a szülőföldöz való kötődés megalapozása
- ünnepek, ünnepélyek, hagyományos és jeles napok értékeinek megóvása, méltó ünneplésének megszervezése csoportszinten, óvodaszinten
- különös tekintettel a HH, HHH, SNI, BTMN gyermekek személyiségére, szociális képességeire, szükségleteire
- hangulati előkészítés

Megvalósulás folyamata:

Ünnepeink	Feladat
Mikulás	- ünnepvárás, készülődés, élménynyújtás
Karácsony	- ajándékkészítés, adventi hangulat megteremtése, sütés, adventi koszorú, karácsonyfa állítás – ajándékozás
Farsang	- - teremdszítés, beöltözés, versenyjátékok, tánc, farsangi lakoma - városi felvonulás
Március 15.	- teremdszítés, versek, mondókák, dalok, táncok, zászlók, fejdíszek készítése stb.
Húsvét	- tojásfestés, locsolkodás, ajándékkészítés, hagyományok felelevenítése
Anyák Napja	- - ajándékkészítés, ajándékozás, vers – ének, meghitt légkör
Évzáró - Ballagás	- a nevelési év során tanultak bemutatása, nagycsoportosok búcsúztatása
Gyermeknap	- játékos vetélkedők, versengések, jó hangulat
Néphagyományok, Jeles Napok	- az évkörre épített értékmegőrzés
Zöld Óvoda	- a kritérium rendszernek való folyamatos megfelelés
Természet Jeles Napjai	- Madarak Fák Napja, Föld Napja, Állatok Világnapja
Névnapok, Születésnapok	- egymásra figyelés, szeretet, kedvesség, figyelmesség, öröm érzésének átélése

Óvodai szintű rendezvények:

- játszóház
- környezet szépítés szülők bevonásával
- természeti ünnepek jeles napja (Madarak Fák Napja, Föld Napja, Állatok Világnapja)

- óvodai Zöld Program – „Fürkész nap”
- „Kerti parti”
- Gyermeknap
- Tavaszi népi gyermekjáték bemutató

Helyi szokásokhoz kapcsolódó ünnepek:

- Városi szüreti felvonulás
- Városi farsang, Városi Márton nap
- Pedagógusnap rendezvény gyermekeink részvételével
- Városi sportnap
- Környezetvédelmi rendezvények

Eredményességi mutatók:

- a gyermekek aktívan részt vesznek az óvodai élet mindennapjaiban
- megalapozódik a szülőföldhöz való pozitív hozzáállás, hazaszeretet
- ragaszkodnak egymáshoz, kortárs kapcsolataik fejlődnek
- megalapozódik szokás és normarendszerük, bíznak saját képességeikben
- örülnek az ünnepeknek, az ajándékozás örömeinek, aktívan részt vesznek az előkészületekben, öltözetükkel megtisztelik egymást és az ünnepet
- kialakul az ünnepekhez szükséges megfelelő magatartásforma
- a jó hangulatú közös örömet jelentő ünnepek, hagyományok, jeles napok megtartása erősíti a gyermekben, felnőttben az összetartozás érzését jó közösséggé kovácsolja a csoportot, az egész óvodát
- egyén és közösség tulajdonságok alakulnak ki
- megismerik a legfontosabb jeles napjainkat, népi hagyományainkat
- SNI gyermek érdeklődéssel, örömmel vesz részt az ünnepségeken, számára teljesíthető szerepet vállal és sikerélményekhez jut

IX. Inkluzív pedagógia - Integráció a sajátosságok megőrzésével, a különbségekhez való alkalmazkodással – avagy a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Óvodai nevelésünk során nagy hangsúlyt fektetünk befogadó, másságot elfogadó óvodai környezetben a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek életminőségének javítására, beilleszkedési esélyük növelésére, szocializációjuk segítésére.

Célunk: a gyermek érje el önmagához viszonyítva a képességeinek – készségeinek megfelelő lehető legmagasabb fejlettségi szintet, mely a számára a leoptimalisabb iskolaválasztást eredményezheti.

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek az, aki különleges bánásmódot igényel, valamint az, aki a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek.

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló:

- a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:
 - aa) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,
 - ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,
 - ac) kiemelten tehetséges gyermek, tanuló,

b) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló,

Az óvoda alapító okiratában foglalt, a fenntartó által meghatározott fogyatékoság típusának megfelelő sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését, fejlesztését vállaljuk fel.

A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált neveléséhez, fejlesztéséhez szükséges feltételek: az illetékes szakértői bizottság által meghatározottak szerinti foglalkozáshoz szükséges szakirányú végzettségű gyógypedagógus foglalkoztatása; a foglalkozásokhoz szükséges speciális fejlesztési terv, valamint speciális gyógyászati és technikai eszközök; a gyermek részére a szakértői és rehabilitációs bizottság által meghatározott szakmai szolgáltatások biztosítása.

Inkluzív nevelésre vonatkozó elveink

- A gyermeknek joga van, hogy a nevelési intézményben, biztonságban, befogadó környezetben nevelődjön.
- A gyermeket hátrányos megkülönböztetés nem érheti, akár különleges bánásmódot igényel, akár hátrányos, vagy halmozottan hátrányos helyzetű.
- A befogadó környezet megteremtésével az esélyegyenlőtlenségek csökkentése a célunk.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlődésének érdekében a szoros személyes kapcsolat tartás az érintett gyermekek családjával és a speciális szakemberekkel.
- Fokozott figyelem a sajátos nevelési igényű gyermekek és családjaik esetében az adatvédelemre, valamint a személyiségjogokkal kapcsolatos szabályok betartására.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Tolerancia, nyitottság, elfogadó attitűd
- A gyermek aktuális állapotához igazított sajátos pedagógiai rendszer alkalmazása
- Egyéni szükségletekhez igazodó differenciálás, megfelelő módszerek megválasztása
- Szükség esetén egyéni fejlesztési terv készítése
- A szülőkkel való szoros kapcsolattartás: szükség esetén tanácsadás
- Együttműködés, kapcsolat a gyógypedagógussal – fejlesztő pedagógussal – utazópedagógussal – óvodapszichológussal – logopédussal – családgyógyozóval
- Önképzés, továbbképzés

Eredménye:

- a gyermek számára elősegíti önmaga elfogadását
- az óvodai szociális közeg számára megelőzhető az előítélet

IX./1. Óvodai integrációs program – a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlődésének elősegítésére

Óvodai integrációs program

- Az óvodai fejlesztő program a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek személyiségfejlesztését, tehetséggondozását, felzárkóztatását célozza.
- A megvalósulás lehetősége: - a nyomon követés dokumentumának egyéni fejlesztési tervében szereplő személyre szabott feladatok által.

A hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzet megállapítása
1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról 67/A. §

Feladataink:

- A gyermek és körülményeinek megismerése, regisztrálása, folyamatos követése
- Megállapítani, hogy képességei kibontakozásában elsősorban mi akadályozza
- Meghatározni a lemaradás mértékét, minőségét
- A fentiek alapján a gyermek és szülő érdeklődésének, képességének megfelelő közös út megkeresése, amely a gyermeket segíti és épülését szolgálja

A szociális hátrányok enyhítését óvodánkban az alábbi tevékenységek szolgálják:

- családlátogatás, szülői konzultáció az óvodapedagógussal és a fejlesztő pedagógussal, gyermekvédelmi felelőssel
- szülőknek tartott előadásokkal
- rendszeres egészségügyi felügyelet és orvosi ellátás (iskolaorvos és védőnő)
- óvodánk nevelő munkáját javítani hivatott tevékenységek
- a szülői közösség segítségnyújtása a rászorulóknak, amely lehet tárgyi, szociális vagy anyagi jellegű

Célunk: Biztosítani minden kisgyermek számára a fejlődéséhez szükséges feltételeket, lehetőségeket. Olyan légkör, olyan igazgatási, pedagógiai tevékenység kialakítása az óvodában, amely eleve kizárja annak lehetőségét, hogy bármelyik kisgyermek bármilyen oknál fogva hátrányos, diszkriminatív helyzetbe kerüljön.

Az óvodapedagógus feladata:

- elősegíteni a veszélyeztetett, a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek rendszeres óvodába járását
- igazolatlan hiányzás esetén tájékoztatni a gyermekvédelmi felelőst
- biztosítani a gyermeket megillető jogok érvényesülését, szükség esetén óvó - védő intézkedések megtételét
- az újonnan érkező gyermekek befogadását – beilleszkedésüket segíteni, zökkenőmentessé tenni
- a problémákat, a veszélyeztetett vagy hátrányos helyzet okozta tüneteket felismerni, jelezni a gyermekvédelmi felelősnek, és szakember – pl. pszichológus segítségét kérni
- a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetben lévő gyermekek felzárkóztatását differenciált fejlesztéssel segíteni
- a szülőkkel korrekt, kölcsönös tiszteleten és bizalmon alapuló együttműködő kapcsolatot kialakítani
- az óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezésében közreműködni
- a családok szociális és anyagi helyzetének ismeretében a támogatáshoz való hozzájutást javaslatával elősegíteni
- minden rendelkezésre álló eszközzel segíteni a kisgyermek családban történő felnevelését
- a prevenció minden gyermekre történő kiterjesztése

A gyermekvédelmi felelős feladata:

- a nevelési év elején megtervezi a gyermekvédelmi munkát az adott évre
- ahol szükséges, a nevelési évet indító csoportos szülői értekezleteken tájékoztatja a szülőket az óvodában folyó gyermekvédelmi tevékenységekről, a gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézményekről
- munkájáról félévenként beszámol a nevelő testületi értekezleten, évvégén írásos beszámolót készít, illetve egyéb esetekben az intézményvezető utasítása szerint jár el

Szükség szerinti korrekt kapcsolatot tart:

- A Család és Gyermekjóléti Központtal, Pedagógiai Szakszolgálattal, Gyámhatósággal, valamint a családokkal foglalkozó szakemberekkel és segítőkkel
- Rendszeresen figyeli a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályok változását, a helyi önkormányzat kapcsolódó rendeleteit, és erről tájékoztatja az óvodavezetőjét és kollégáit is
- Nyilvántartja a veszélyeztetett, a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket
- Feljegyzést vezet a családdal kapcsolatos intézkedésekről, eredményekről
- Együttműködik az óvodapedagógusokkal, szakmai segítséget nyújt az esetek megoldásához
- Együttműködik, segítséget nyújt a szülőknek problémáik megnyugtató, a gyermekek érdekeit szolgáló megoldásában

Az óvodavezető feladatai:

- a gyermekek mindenekfelett álló érdekeinek és jogainak érvényt szerez
- irányítja és ellenőrzi az óvodában folyó gyermekvédelmi munkát
- gondoskodik a gyermekvédelmi felelős továbbképzéséről és beszámoltatja az ott szerzett ismereteiről, tapasztalatairól
- óvó-védő intézkedés esetén felveszi a kapcsolatot és együttműködik a családdal, védőnői hálózattal, Család és Gyermekjóléti Központtal, a gyámügyi osztállyal
- évente egy alkalommal értékeli, minősíti a gyermekvédelmi munka eredményességét
- meghatározza az étkezési kedvezményeket a törvényi jogszabályoknak és az önkormányzati rendeletnek megfelelően, erről tájékoztatja a szülőket
- a gyermekek sérelmére elkövetett bűncselekmény gyanúja esetén megfelelő segítséget nyújt a gyámhatóságnak, gyermekvédelmi szakembernek
- a nevelési év évnnyitó szülői értekezletén és a csoportos faliújságokon keresztül tájékoztatja a szülőket a gyermekvédelmi felelős személyéről és elérhetőségéről.
- szakemberek meghívásával, tanácsadással segít a szülők problémáinak megelőzésében, megoldásában
- eleget tesz a gyermekekkel, szüleikkel kapcsolatos adatok védelmének, titoktartási kötelezettségének

Az óvoda és a gyermekvédelmi feladatban közreműködők munkája akkor eredményes ha:

- minden rászoruló időben megkapja a segítséget
- a szülők bátran fordulnak problémáikkal az óvodapedagógusokhoz, és a vezetéshez
- a segítő szervezetekkel hatékony együttműködés alakul ki

IX./2. A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek

Az 1993. Évi LXXIX. Ktv. (1999. LXVII. Törvénnyel módosítva) valamint a 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramja értelmében, az intézményes nevelésben tilos a bármilyen okból történő hátrányos megkülönböztetés. A gyermek személyiségi jogait, emberi méltóságát tiszteletben kell tartani, és védeni minden fizikai, lelki erőszakkal szemben

A gyermeknek joga van az életkorának, fejlettségének megfelelően biztosított óvodai életrendhez, a biztonságos, egészséges környezethez, adottságainak, érdeklődésének, képességeinek, valamint nemzeti, etnikai hovatartozásának, ill. fogyatékosságának megfelelő neveléshez.

Intézményünkben arra törekszünk, hogy a gyermekek érdekeit, a szociális körülményeket, a családok igényeit figyelembe véve részesüljenek a gyermekek óvodai nevelésben.

Az óvoda, az egészségügy és az önkormányzati nyilvántartás segítségével figyelünk arra, hogy a törvényileg előírt 3 éves kortól kötelező óvodai nevelésből senki ne maradjon ki.

Törekszünk arra is, hogy a sajátos nevelési igényű kisgyermek fejlesztése az Alapító Okiratunkban meghatározottaknak megfelelően integráltan történjen.

Gyermekvédelmi felelősök: minden feladat ellátási helyen 1 fő.

A gyermekvédelmi feladatok eredményes és hatékony ellátása

Sikerkritériumok	Feladatterv formája	Indikátorok
A szociális védőhálón belül olyan jelzőrendszer és kapcsolatrendszer kialakítása és fenntartása, amely nagy hangsúlyt fektet a prevencióra, a kompetencia határokon belül.	- gyermekvédelmi munkaterv - intézményi szociális védőháló jelzőrendszere, és kapcsolatrendszerének eljárásrendje Határidő: folyamatos	- hátrányos és veszélyeztetett gyermekek száma - a nevelési év során adódó gyermekvédelmi eljárások száma, a gyermekvédelmi terv megvalósulási szintje

(Az Országgyűlés a jövő nemzedékért érzett felelősségtől vezérelve a Gyermekek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről szóló 1991. évi LXIV. törvényben, továbbá az Alaptörvényben meghatározott gyermeki jogok érvényre juttatása érdekében, a házasságról, a családról és a gyámságról szóló 1952. évi IV. törvénnyel, valamint az 1997. évi XXXI. Törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról)

IX./3. Differenciálás: a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése

Célunk, hogy az inkluzív nevelés szemléletével, az esélyegyenlőség biztosításával, intézményünk biztonságot nyújtó, természetes befogadó közege legyen minden gyermeknek, függetlenül hova tartozásától, egyéni adottságaitól, fejlődési ütemétől.

Valljuk, hogy a sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését, eredményeit, erényeit, sikeres próbálkozásait értékelő, különbözőségét elfogadó környezet biztosításával lehet csak megvalósítani. Fejlesztését – az egyéni fejlődési ütemének figyelembevételével mellett – a sérülés jellege és súlyosságának mértéke kell, hogy meghatározza. Hisszük, hogy minden kisgyermek fejleszthető.

IX./3.1. Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése

Célunk:

- Legyen jellemző a nevelés légkörére az érzelmi biztonság, a gondoskodás és szeretet-teljesség.
- Valósuljon meg az inkluzív pedagógiai szemlélet, érvényesüljön az egyéni különbségek figyelembe vétele, a sérülésből adódó hátrányok csökkentése, kiemelt képességek gondozása.
- Legyen biztosított a gyermekek egyéni fejlődési üteme szerinti, a sérülésük mértékét és terhelhetőségét figyelembe vevő előrehaladás, játékos tevékenységek által.
- Jellemezze elfogadható, követhető magatartásforma a gyermekek és felnőttek egymás közötti viszonyát

Speciális célunk:

- szociális kompetenciák alakítása, fejlesztése
- az önkiszolgáló tevékenység, különösen az alapvető testi szükségletek kielégítésére irányuló tevékenységek
- tisztálkodás, öltözés-vetkőzés, étkezés, szobatisztaság fejlesztése, kisgyermek saját lehetőségeinek határain belül
- az adekvát játék- és eszközhasználat elősegítése
- tudatos önállóságra nevelés

Az óvodapedagógus feladata:

- A gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének, a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítése, az életkori, egyéni sajátosságok és eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.
- A különbséget elfogadó, befogadó környezet megteremtése, a sikeres beilleszkedés elősegítése.
- A fejlesztés tervezése és gyakorlata a gyógypedagógiai – orvosi – pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira, illetve a szakértői és rehabilitációs bizottság javaslatára épüljön.
- A sajátos nevelési igényű gyerek terhelhetőségének tekintetében a sérülés jellegének, súlyosság mértékének, adott fizikai állapotának figyelembevételével.
- A hiányzó vagy sérült funkciók serkentése az ép funkciók bevonása a hiányok pótlása érdekében.
- Segítségnyújtás az alkalmazkodó készség, együttműködő készség, akaraterő, önállóságra törekvés terén.
- A tanulási képességeket befolyásoló pszichikus funkciók, kulcskompetenciák fejlesztése
- Intézményen belüli és/vagy kívüli speciális fejlesztő tevékenységek megszervezése.
- Segítő együttműködés a szülőkkel
- A gondoskodó, szeretetteljes, érzelmi biztonságot adó nevelési légkör érdekében
- A gyermekek egyéni szükségleteinek megismerése, kielégítése
- Közös élményeken és tevékenységeken alapuló pozitív érzelmi kapcsolatok alakítása gyermekek és felnőttek között

A sajátos nevelést igénylő gyermekek befogadása és fejlesztése

A fogadó intézmény feladata SNI-s gyermekek ellátásával kapcsolatban

Idő, határidő keret	Tevékenységek, feladatok	Felelős	Nyomon követés	Dokumentum megnevezése	Eszközszükséglet
Nevelési év Határidő: április 20- május 20 között	Beiratkozás	1.Önkormányzat,	Alapító okirat,- Vezetői ellenőrzés	határozat	Nyomtatott felhívás
		2.Intézményvezető	Óvodapedagógusok, tag-óvoda vezetők tájékoztatása, ellenőrzése	Óvodai felvételi előjegyzési napló: A.Tü. 724. r.sz.	
		3.Szülő	Folyamatos tájékoztatás, fogadóórák biztosítása	Személyazonosságot igazoló dokumentum, TAJ kártya, születési anyakönyvi kivonat, lakcímkártya, orvosi igazolás, az esetleges korai fejlesztésről,- illetve SNI -ről szóló Szakértői vélemény	
Folyamatos, és kötelező	Beiratkozás	óvodavezető	ellenőrzés	SNI mappa Elektronikus statisztika, KIR Csoportnapló, mulasztási napló, A gyermek fejlődését nyomonkövető dokumentáció	
Folyamatos	foglalkozás	Fejlesztő pedagógus	Egyéni fejlesztési terv		
Folyamatos	Adatok összegyűjtése, egyeztetés az óvodapedagógusokkal	Gyermekvédelmi felelős	Rendszeres feljegyzések	napló	

Keszthelyi Éleffa Óvoda
 „TISZTA FORRÁS”
 HELYI ÓVODAI PEDAGÓGIAI PROGRAM

Kapcsolattartás az ellátó intézménnyel					
Év eleji feladatok	Év közbeni feladatok	Fejlesztési tervben foglaltak megvalósítása a mindennapi életben	Kapcsolattartás a szakemberekkel	Kapcsolattartás a szülőkkel	Dokumentumok nyilván tartása
Adategyeztetés, szakvélemények megismerése	Folyamatos nyomon követés, szakmai konzultáció	A bizottság által meghatározott, előírt fejlesztésekhez hely, idő biztosítása, együttműködés	folyamatos	folyamatos	
Szakmai együttműködés társintézményekkel – Család és Gyermejjóléti Központ, Védőnői Szolgálat					
Év eleji feladatok			Folyamatos feladatok		
Gyermekvédelmi felelős munkatervének ismertetése			Szakmai kapcsolattartás, esetszbeszélések		
Kapcsolattartás a szülőkkel					
fogadóóra	megbeszélések	családi ünnepeken való részvétel, meghívás alapján			
szülői értekezlet	gyermeki értékelések	munkahely látogatások	hagyományok, népszokások feldolgozása		
családlátogatás	munkadélutánok	kirándulások			

Utazó gyógypedagógus általános feladatai az óvodában

- A gyermekek fejlesztése a szakértői véleményekben megfogalmazott területeken és óraszámokban.
- Segítség nyújtása a gyermekek fejlesztési stratégiájának kialakításában.
- Közreműködés a gyermeket nevelő óvodapedagógusok felkészítésében.
- Folyamatos tanácsadás lehetőségének biztosítása az óvodai nevelőmunkával kapcsolatban.
- Az óvoda és a szülők együttműködésének segítése.

IX./3.2. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek

A táblázat a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek ellátásához biztosított személyi feltételeket tartalmazza.

A nevelést és fejlesztést végző és segítő szakemberek	
Óvodapedagógusok	Fejlesztési terv készítése (fejlődést nyomon követő dokumentáció) <ul style="list-style-type: none">- együttműködés a fejlesztőpedagógussal,- külső szakemberekkel- a fejlesztési terv megvalósítása a napi tevékenységekben- a gyermek számára a szükséges eszközök biztosítása- a pedagógiai asszisztens és a dajka munkájának koordinálása- a gyermek fejlődésének nyomon követése- a szülő tájékoztatása
Fejlesztőpedagógusok	Fejlesztőpedagógusok <ul style="list-style-type: none">- a szakértői véleményben foglaltak figyelembe vételével a fejlesztési terv elkészítése, melyet az óvodapedagógussal megbeszél- a fejlesztések megszervezése és elvégzése- az óvodapedagógus folyamatos tájékoztatása a fejlesztés eredményéről, a további feladatokról- az óvodapedagógussal közösen a szülők tájékoztatása
Pedagógiai asszisztensek	<ul style="list-style-type: none">- Az óvodapedagógus útmutatásai alapján a nevelés segítése
Dajkák	<ul style="list-style-type: none">- Az óvodapedagógus útmutatásai alapján a nevelőmunka segítése
Speciális végzettségű óvodapedagógusok	
Drámapedagógusok	<ul style="list-style-type: none">- A saját szakterületük keretein belül az óvodapedagógus munkáját segítő lehetőség biztosítása
Intézményen kívüli partnerek, akik segítik a fejlesztést	
Pedagógiai Szakszolgálat	<ul style="list-style-type: none">- szükséges vizsgálatok elvégzése- fejlesztési javaslatok tétele

	- terápiák végzése
Egészségügyi szakemberek (orvos, védőnő)	- a problémák feltárása (előélet) - orvosi vizsgálatok elvégzése

Eredményességi mutatók:

- ha a gyermekek jól érzik magukat az óvodában
- a közösségen belül megtalálják helyüket, társaik elfogadják, nem kerülnek peremhelyzetbe
- örömmel vesznek részt a speciális foglalkozásokon
- a bemeneti állapothoz viszonyítva kimutatható a fejlődés

IX./3.3. Kiemelkedő képességű gyermekekkel való foglalkozás

Kivételes képességű gyermekek, tehetségesek:

- **intellektuális tehetség művészi tehetség** (képzőművészeti, zenei)
- **pszicho motoros tehetség** (sport, tánc, kézügyességet igénylő terület)
- **szociális tehetség** (vezető, szervező, irányító)

Tehetségnevelés, tehetségfejlesztés:

A tehetség felismerése

- a tehetségnevelés, fejlesztés, tehetséggondozás a tehetség elismerésével, azonosításával kezdődik
- a családnak ismernie kell azokat a mutatókat, amelyek halmozott előfordulása tehetséget sejtet

Céljaink

- Valósuljon meg kiemelt figyelmet igénylő (tehetségígéretes) gyermekek azonosítása, és gondozása az életkornak és egyéni sajátosságoknak legmegfelelőbb módszerekkel és célirányos eszközökkel.
- Legyen jellemző, hogy a tehetséggondozás középpontjában a gyermek teljes személyiségének komplex (erősségek, gyengeségek) fejlesztése álljon.
- Legyen jellemző az egyenlő esély biztosítása minden gyermek számára a tehetséggondozásban.
- A tehetséggondozás váljon a mindennapi nevelőmunka részévé.

Feladatunk:

- Inger gazdag, motiváló környezet kialakítása, ahol a gyermekek egész nap tevékenykedhetnek, játszhatnak.
- Elfogadó, kiteljesedést segítő légkör megteremtése, ahol a gyermekek együttműködővé válhatnak.
- Az óvodába lépéstől kezdve a gyermekek teljes személyiségjellemzőinek, köztük a tehetségre utaló jeleknek a figyelemmel kísérése, spontán és célzott megfigyelések alkalmazásával.
- A szülői tapasztalatok, vélemények figyelembe vétele.
- A tehetség ígéretes gyermekek erős oldalának támogatása és az esetleges gyenge területeinek fejlesztése.
- A kevésbé motivált gyermekekben rejlő képességek felismerése és fejlesztése, hogy ők is sikerélményhez jussanak.

- Az egyénre szabott személyiségfejlesztés megvalósítása a differenciálással és innovatív tanulási módszerek alkalmazásával.
- A komplex fejlesztésmegvalósítása a mindennapi játékba-, a tevékenységekben megvalósuló tanulás folyamatába ágyazva a gyermek teljes személyiségének fejlesztésével.
- A gyermekek fejlesztése egyéni fejlesztési terv alapján történik.
- A gyermekek döntési szabadságának megteremtése a tapasztalat és élményszerzés gazdag lehetőségeinek biztosításával.
- A szülők tájékoztatása a gyermek fejlődéséről a vezetett dokumentumok alapján.
- A tehetséggondozás dokumentálása integrált megvalósítás esetén:
- A gyermeki fejlődést nyomon követő dokumentációban és a Csoportnaplóban (napirend, a nevelés tervezése, tevékenységek tervezése).
- A tehetséggondozás dokumentálása szegregált megvalósítás (műhelyek) esetén:
- A gyermeki fejlődést nyomon követő dokumentációban, a Csoportnaplóban (napirend, a nevelés tervezése, tevékenységek tervezése) és a műhely dokumentációjában (műhely éves terve, műhelynapló, haladási napló, jelenléti ív, feljegyzés a gyermekek fejlődéséről).
- Megfelelő környezeti feltételek megteremtése, derűs, nyugodt inkluzív óvodai légkör biztosítása.
- A fejlődés feltételeinek biztosítása (eszköz, anyag, hely, idő), speciális szükségletek kielégítése.
- Biztatás, támogatás, tevékenységek biztosítása.
- Intellektusuk és kreativitásuk ösztönzése, különbözőségek elfogadása.
- A szülő segítése gyermeke nevelésében

A tehetség és megjelenési formájának felismerése:

- ✓ Intellektuális képességekben (szókincs, emlékezet, gondolkodás, kreativitás)
- ✓ Speciális képességekben (zenei, ábrázoló, matematikai, szociális)
- ✓ Viselkedés jegyekben (intenzív érdeklődés, erős akarat, energikusság, érzékenység)

Az óvodapedagógus feladata:

- Differenciált feladatátadással egyéni, páros és mikro csoportos foglalkoztatási formában az egyéni képességek fejlesztése.
- Kiemelkedő képességű gyermekek számára fejlesztési terv készítése, a tehetséges gyermek „erős oldalainak” megerősítése, a fejlesztési eredmények rendszeres értékelése.
- Pozitív értékeléssel (óvodapedagógus, gyermek, szülő) sikerélmény biztosítása.

Eredményességi mutatók:

- A gyermek igényli kiemelkedő képességeinek fejlesztését, azt örömmel éli meg, belső motivációja a fejlődés.
- Megtalálja a kiemelkedő képességének megfelelő tevékenységet.
- Képes önálló, látványos és színvonalas produktumok létrehozására.

A tehetséggondozás konkrét gyakorlata a tagóvodák egyéni arculatában jelenik meg.

X. Az óvoda kapcsolatrendszere

X./1. Család – óvoda kapcsolata

Nevelési szempontból különös jelentőséggel bír az a két szintér, ahol a gyermek él, ahonnan érkezik az óvodába, illetve ahová hazatér nap, mint nap. Ez a két szintér a család és az óvoda.

Óvodai nevelésünk a családi nevelés kiegészítője, ezért nyugodt, őszinte, bizalmon alapuló kapcsolat kialakítását kezdeményezzük és valósítjuk meg.

Cél:

Az óvodai dokumentumokban megfogalmazott normarendszer elfogadására, nevelési felfogásba építésére motiválás. A családok által képviselt különböző gondolkodásmódok értékeinek elfogadása. A szülőkkel, gyermekekkel való közös gondolkodás, véleménycsere, döntés eredményeként a programmal összeegyeztethető plurális értékek beépítése az óvoda normarendszerébe.

Szemléletformálás: az iskolára való előkészítés az óvodában nem külön feladat. Az iskolára való alkalmassá tétel a gyermeki személyiséget kibontakoztató 3-4 éves nevelési folyamat eredménye.

Fontosnak tartjuk az indirekt hatások melletti tudatos szemléletformálást, a szülők bevonását az óvodában megvalósuló tevékenységekbe. (pl. papírgyűjtés, komposztálás, szelektív hulladékgyűjtés, a háztartásban felesleges csomagolóanyagok gyűjtése óvodai felhasználásra, közös kirándulás stb.)

X./1.1. Az óvoda és család együttműködésének formái

A családlátogatás célja: hogy az óvodapedagógus megismerje a kisgyermeket közvetlen környezetében, felmérje helyét a családban, tájékozódjon a családi nevelés elveiről, szokásairól. A kisgyermek érdekében szükség szerint a gyermekvédelmi felelőssel együtt végzik ezt. Az első családlátogatást még kiscsoportban, lehetőség szerint óvodába érkezés előtt meg kell szervezni, később többször is, ha ez indokolt a gyermek fejlődése szempontjából. A tapasztalatokat a gyermek fejlődési naplójában rögzítjük. Családlátogatásra a szülővel történő előzetes egyeztetés után kerülhet sor

Befogadás, célja:

A családból vagy bölcsődéből érkező gyerekek szociális átmenetének, beilleszkedésének segítése. Különbséget kell tennünk a családból, bölcsődéből vagy más közösségből érkező gyermekek között. Befogadásra azért van szükség, mert minden esetben számára ismeretlen új környezettel, emberekkel, szokásokkal találkozik. A befogadás a későbbi közösségi életet is meghatározhatja, a biztonságot nyújtó, nyugodt, szeretetteljes, családias légkör megtapasztalásával vagy ennek ellenkezőjével.

Formái:

- nevelési év megkezdése előtti ismerkedés
- anyás - apás befogadás
- fokozatos befogadás

A befogadás lehetőségéről a szülőket beiratkozáskor tájékoztatjuk, és arra motiváljuk, hogy gyermekük érdekében éljenek a befogadás lehetőségével.

Nyílt nap, célja: a szülőknek lehetőséget biztosítani a napi óvodai életbe való betekintésre. A szülők személyes élményeik alapján gyermekük új vonásait, tulajdonságait fedezhetik fel, képet kapnak gyermekük közösségben elfoglalt helyéről, viselkedéséről, teljesítőképeségéről.

ről, egyúttal módjuk van társaikkal való összehasonlításukra is. Átélik a szabad játék készségekre, képességekre gyakorolt hatását, a kisgyermek kompetenciájának fejlődését.

Szülői részvétel a nevelési feladatok megvalósításában: A szülőket igyekszünk bevonni az óvodai életbe, valamilyen képességük, tulajdonságuk, foglalkozásuk alapján modellként állítani a gyerekek elé. Ezek pl.

- más kultúra szokásainak bemutatása
- zenész, vagy valamely művészi ág képviselőjének előadása, műveinek bemutatása
- érdekes eszközök, foglalkozások bemutatása
- szabadidős tevékenységek, sportágak bemutatása

A fogadóórák, célja:

A szülők tájékoztatása gyermekük egyéni fejlődéséről. Megtartását célszerűnek tartjuk személyre szabottan, igény szerint, idő pont-egyeztetés után lebonyolítani. Ezek az alkalmak adnak lehetőséget olyan információk cseréjére, melyek a kisgyermekkel, vagy közvetlen környezetével kapcsolatosak, esetleg bizalmas jellegűek. A fogadóórát szülő és óvodapedagógus egyaránt kezdeményezheti. Fontos, hogy az óvodapedagógus mindig felkészülten vegyen részt ezeken a megbeszéléseken.

Szülői értekezlet, célja: az óvodát, a csoportot, a gyermekeket, a szülőket érintő legfontosabb témák, feladatok, programok, esetleges problémák megbeszélése. Az óvodapedagógus feladata a szülők tájékoztatásán kívül, véleményük meghallgatása, javaslataik figyelembevétele. A szülői értekezleten jelenléti ív írása és jegyzőkönyv készítése kötelező

A közös programok, ünnepek, célja:

- Lehetőséget teremteni a család és óvoda közötti kapcsolat kialakítására, elmélyítésére, egymás szokásainak, értékrendjének még jobb megismerésére, szemléletük formálására, nevelési elveik közelítésére.
- A közös programok nemcsak az ünnepeket tartalmazzák, hanem a szülőkkel együtt megszervezett kirándulásokat, sportprogramokat, kulturális eseményeket, s az ezekre való felkészülést.

Kapcsolattartás további lehetőségei:

- Beiratkozás
- Nyilvános óvodai ünnepek
- Alapítványi rendezvények
- Kirándulások
- Napi találkozások
- Csoport életébe való betekintés lehetősége, előzetes megbeszélés alapján
- A szülői szervezettel folyamatos kapcsolattartás

X./1.2. Bölcsőde-óvoda kapcsolata

Célja: A szocializációs tér változásából adódó átmenetek megkönnyítése. Az együttműködés tartalmát és formáit az érzelmi és szocializációs nevelés, illetve a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek esélyegyenlőségének biztosítása fejezetek tartalmazzák.

Feladat:

- óvodánkba érkező gyermekek, a velük kapcsolatos attitűdök, és bánásmód terén ne éljenek át alapvető változásokat
- a megváltozott tárgyi körülmények, más gyermekekkel és felnőttekkel kapcsolatos élménye természetes módon illeszkedjék életébe
- az esélyegyenlőség és esélyteremtés során minden család olyan minőségű illetve típusú segítséget kapjon, melyre neki és gyermekének szüksége van
- a gyermek, az óvodapedagógus, a szülő saját szerepét megerősítve partnerként, aktívan vegyen részt a nevelési folyamatban
- az óvoda befogadása rugalmas legyen, módját a gyermek és a család igényének figyelembevételével válasszuk meg

X./1.3. Iskola – óvoda kapcsolata

E kapcsolat a gyermekek óvodából, iskolába való átmenetét segíti.

Az óvoda éves munkatervében rögzítjük az iskola és az óvoda együttműködését célzó tevékenységeket, a kapcsolattartás módját.

Cél, feladat:

- együttműködés az óvodából az iskolába való átmenet megkönnyítése érdekében
- szakmai programok egyeztetése
- konzultáció az óvodai kompetencia alapú nevelésről
- visszacsatolás a partneri igény/elégedettség mérés eredményeiről
- közös továbbképzéseken való részvétel a kompetencia alapú nevelés – oktatás kapcsán

Az együttműködés formái:

- a helyi pedagógiai program megismertetése
- tapasztalatcsere
- iskolalátogatás tanköteles korú gyermekekkel
- tanítónők meghívása bemutatókra, szülői fórumokra
- a gyermekek beilleszkedésének segítése, nyomon követése
- óralátogatás az első osztályokban

X./1.4. Kapcsolat a szakmai szolgálatokkal

Napi kapcsolatban állunk a Zala Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Keszthelyi Tagintézményével, melynek formái:

- helyszíni vizsgálat
- szükség szerint fejlesztő, felzárkóztató foglalkozások
- iskolaérettségi vizsgálatok elvégzése
- pszichológiai, logopédiai vizsgálatok, mozgásterápia, családterápia
- pedagógusoknak tanácsadás
- közös szülői fórumok

Kapcsolatot tartunk még:

- Zala Megyei Pedagógiai Szakszolgálattal
- Zöldmező Utcai Általános Iskola Szakiskola Diákotthon és EGYMI

X./1.5. Kapcsolat az egészségügyi szolgálattal

Az 51/1997. (XII. 18.) NM rendelet a kötelező egészségbiztosítás keretében igénybe vehető betegségek megelőzését és korai felismerését szolgáló egészségügyi szolgáltatásokról és a szűrővizsgálatok igazolásáról 4.§ a) pontja a házi orvos illetve házi gyermekorvos illetve a b) pontja a területi védőnő feladatkörébe sorolja az életkorhoz kötött szűrővizsgálatok közül a 0-6 évesek vizsgálatát.

Ennek alapján az óvodákban végzett szűrővizsgálatok megszűntek és átkerültek a választott házi orvos illetve területileg illetékes védőnő hatáskörébe.

Az óvodát ellátó orvos és védőnő feladatait a 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet az iskola - egészségügyi ellátásról határozza meg.

X./1.6. Kapcsolat a Család és Gyermekjóléti Központtal

Formái:

- folyamatos jelzőrendszer működtetése
- éves munkaterv egyeztetése
- az óvodai gyermekvédelmet koordináló óvodapedagógusokkal való rendszeres konzultációk
- közös programok szervezése a hátrányos helyzetű családok részére

A partnerkapcsolatok működtetése, irányítása az intézményvezető feladata.

Szabályoztuk a partneri igény és elégedettségmérés folyamatát, melyet az IMIP tartalmaz.

X./1.7. Az intézmény fenntartójával való együttműködés

Kapcsolatot tartunk az önkormányzattal, mely meghatározza a munkánk feltételeit. A törvények, rendeletek egyértelműen megfogalmazzák, hogy a fenntartó milyen ellenőrzési, beszámoltatási kötelezettségeket ró az intézményre.

Ezeknek a kötelezettségeknek óvodánk igyekezik úgy eleget tenni, hogy teljes kép alakuljon ki az óvodai nevelésről, a nevelés feltételrendszeréről.

Az óvoda és a fenntartó kapcsolata elsősorban a következő főbb területekre terjed ki:

- az óvoda Alapító okiratának kialakítása, módosítása
- pénzügyi-, gazdálkodási tevékenység, az éves költségvetés jóváhagyására, elfogadása, módosítása
- óvodánk ellenőrzése gazdálkodási szempontból
- óvodánk ellenőrzése működési szempontból
- óvodánk ellenőrzése törvényességi szempontból
- óvodánk ellenőrzése a szakmai munka eredményessége tekintetében
- óvodánk ellenőrzése az itt folyó gyermekvédelmi tevékenységre
- óvodánk ellenőrzése a gyermekbalesetek megelőzése érdekében tett intézkedések tekintetében
- az óvodában folyó szakmai munka értékelése
- az óvoda szabályzóinak jóváhagyása

Az intézményfenntartó és az intézmény közötti együttműködés

	A kapcsolat területei	Időpont	Részt vevők	Visszacsatolás módja	Dokumentumok
1.	Óvodai szakmai rendezvények: előadás, szakmai bemutató...	Rendezvény alkalmával	Fenntartó részéről: meghívottak. A szervező óvoda vezetése, pedagógusai.	A rendezvényen való részvétel a fenntartó részéről.	Meghívó
2.	Éves munkaterv benyújtása, elfogadása.	Nevelési év elején.	Óvodavezető, fenntartó.	Munkaterv elfogadása a fenntartó részéről.	Munkaterv, határozat az elfogadásról.
3.	Óvodavezetői beszámoló az éves munkáról.	Nevelési év végén.	Óvodavezető, fenntartó.	Beszámoló elfogadása a fenntartó részéről.	Beszámoló.
4.	Pedagógus Továbbképzési Program benyújtása, elfogadása.	5 évente	Óvodavezető, fenntartó.	Pedagógus Továbbképzési Program elfogadása a fenntartó részéről.	Pedagógus Továbbképzési Program Határozat az elfogadásról.
5.	Éves Beiskolázási terv	Minden év márc.15 – ig.	Óvodavezető, fenntartó.	Éves Beiskolázási terv elfogadása a fenntartó részéről.	Éves Beiskolázási terv Határozat az elfogadásról.
6.	Költségvetés előkészítése, benyújtása, egyeztetése, elfogadása, - segítségnyújtás a fenntartó részéről.	Ősszel és januárban, februárban illetve szükség szerint.	Óvodavezető, óvodatitkár.	Költségvetés anyagainak előkészítése.	Költségvetéshez kapcsolódó számítások, nyilvántartások.
7.	Tanügyi ellenőrzés a fenntartó részéről.	Vezetőváltást megelőző évben.	Óvodavezető	Helyszíni ellenőrzés az intézményben.	Feljegyzés az ellenőrzésről.
8.	Rendszerellenőrzés, gazdálkodás ellenőrzése a fenntartó részéről.	Évente terv szerint.	Óvodavezető, belső ellenőr.	Helyszíni ellenőrzés az intézményben.	Értesítés az ellenőrzésről, ellenőrzési jelentés, intézkedési terv, ellenőrzések nyilvántartása.

Keszthelyi Éleffa Óvoda
 „TISZTA FORRÁS”
 HELYI ÓVODAI PEDAGÓGIAI PROGRAM

Intézményértékelés a fenntartó részéről					
	Az intézményértékelést megalapozó dokumentum	Értékelés ideje	Értékelés szempontjai	Visszacsatolás	Dokumentumok
1.	Éves munkaterv, plusz anyagi forrást igénylő feladatok – programok esetén illetve fenntartó plusz feladatot jelöl ki az intézménynek	Nevelési év elején	Jogszabálynak megfelelő tartalom.	Bizottsági előterjesztés, tárgyalás, elfogadás.	Határozat.
2.	PP, Házi rend, SZMSZ	Módosítás esetén, ill. jogszabály változás esetén.	Jogszabálynak megfelelő tartalom.	Bizottsági előterjesztés, tárgyalás, elfogadás.	Határozat az elfogadásról.
3.	Intézményvezetői beszámoló – fenntartói szakmai ellenőrzés a beszámoló alapján.	Nevelési év végén.	Pedagógiai Programban rögzített szakmai megvalósulás.	Bizottsági előterjesztés, tárgyalás, elfogadás.	Határozat az elfogadásról.
4.	Értékelés a Pedagógus Továbbképzési Program megvalósulásáról.	5 évente	Jogszabályi megfelelés.	Bizottsági előterjesztés, tárgyalás, elfogadás.	Határozat az elfogadásról.
5.	Tanügyi ellenőrzés a fenntartó részéről.	Vezetőváltást megelőző évben	Jogszabályokban megfelelő tanügyi igazgatás az intézményben	Helyszíni ellenőrzés az intézményben.	Feljegyzés az ellenőrzésről.
6.	Rendszerellenőrzés, gazdálkodás ellenőrzése a fenntartó részéről.	Évente, tervszerint.	Takarékos, jogszabályoknak, helyi szabályozóknak megfelelő gazdálkodás.	Helyszíni ellenőrzés az intézményben.	Értesítés az ellenőrzésről, ellenőrzési jelentés, intézkedési terv, ellenőrzések nyilvántartása.

X./2. A pedagógiai program megvalósítását szolgáló egyéb kapcsolatok

Az óvoda és a közművelődési és közoktatási intézmények kapcsolata

A közművelődési intézményekkel történő kapcsolattartás során a gyermekek spontán ismeretekhez jutnak, egyben a társadalmi életbe való bepillantás lehetőségeit is felkínáljuk számukra. A közművelődési intézmények rendezvényeit a gyerekek - alkalmazkodva életkori sajátosságaikhoz – érdeklődésüket figyelembe véve látogathatják csoportosan, pedagógus vezetésével vagy egyénileg, szüleikkel.

A Balaton Színház, a Gyermekkönyvtár, a Festetics Kastély, a Helikon Kastélymúzeum, a Balatoni Múzeum és a Georgikon Major Múzeum a művészet nyelvén szólítják meg a gyermekeket.

Alkalmoszerűen tartunk kapcsolatot a Festetics György Zeneiskola Alapfokú Művészetoktatási intézménnyel és a Pannon Egyetemmel.

Pályázataink kapcsán együttműködési megállapodásunk van több intézménnyel.

Feladatunknak tartjuk még a szülőkkel is megismertetni az intézmények adta lehetőségeket, hiszen ez hatással lehet a családok szabadidejének kulturált eltöltésére.

Az óvodapedagógus felelőssége, hogy esztétikai, pedagógiai, erkölcsi szempontból megfelelő rendezvényre jussanak el a gyermekek óvodai kereteken belül.

X./3. A nevelési - oktatási intézmények közötti új horizontális kapcsolatok és azok ápolása

Felgyorsult világunk változásainak követése nagy kihívás az élet minden területén. Versenyképes minőséget a nevelés-oktatás területén is csak úgy lehet létrehozni ha „naprakészek vagyunk”, követjük szakterületünk változásait. A legújabb ismeretek, információk megléte azonban nem elegendő. A lehető leggyorsabban alkalmazni is kell azokat, azonban, csak akkor vagyunk képesek felhasználni, ha a neveléstudomány, benne az óvodapedagógia szakterületünket jól ismerjük, naprakész információink vannak. Csupán a konkrét, friss értékelési adatok és elemzések birtokában dönthetünk jól arról, mely területeken, milyen változtatások szolgálnák a jobbítást, a hatékonyság növelését. Mindezek háttérben meghatározó tényezőként ott áll szervezetünk saját küldetése, jövőképe:

Programunk küldetése - filozófiája

„A napjainkban világszerte zajló gyors változások erősítik bennünk annak a fontosságát, hogy gyermekeinkben felébresszük a tanulás iránti vágyat, amely végig kíséri őket egész életük során. Annak érdekében, hogy felkészítsük a gyermekeket a belsőleg motivált tanulásra, helyi pedagógiai programunk igyekszik megalapozni a jelenkor és a jövő kihívásaihoz elengedhetetlen attitűdöket, készségeket és képességeket.”

Rohanó világunkban azonban egyre kevesebb időnk van a változások követésére, a kutatási eredmények kipróbálására és beillesztésére a gyakorlatba. Hosszú időbe telik a beválás, a hatékonyság elemzése is. Ezért kapnak egyre nagyobb szerepet az egymástól való tanulás módszerei életünk szinte minden területén. A horizontális tanulás talán legfontosabb jellemzője ugyanis az, hogy bevált gyakorlatokat közvetít. Rengeteg idő és energia takarítható meg az intézmények közötti ismeret és módszercserének.

Szükséges feltétel, hogy a minőség iránt elkötelezett vezetésnek az óvodapedagógusok is elkötelezettjei legyenek, azaz a folyamatos fejlesztés, az állandó jobbítás szervezeti filozófiáját vallják.

Ennek meghatározó szervezeti jellemzői:

- ciklikus értékelési rendszerrel kövessük saját működési gyakorlatunkat
- a teljes szervezet a fejlesztés elkötelezettje legyen, azaz, a minőségirányítási rendszer működése elengedhetetlen feltétele a horizontális tanulásnak.

Horizontális tanulás: a tanulás olyan módja, ahol a gyakorlatban keletkező tudás partneri cseréje, egyenrangú felek közötti elosztása történik.

Legfontosabb céljaink

- saját pedagógiai rendszerünk folyamatos jobbítása (innovációk készítése, dokumentumok szerkezetének fejlesztése, törvényi változások folyamatos nyomon követése)
- a szakmai együttműködés lehetőségeinek felkutatása
- a már bevált pedagógiai gyakorlatok (intézményi jó gyakorlatok) megismerése

Előnyei

- elsődleges cél mindig a saját szervezetünk működésének jobbítása marad
- nyitott, rugalmas, egymásra figyelő kommunikációt feltételez
- időt, energiát, pénzt takaríthatunk meg: jól működő gyakorlatokat közvetít
- saját szervezetünk vagy telephelyeink működésének elemzésére késztet, hisz ez az alapja a megismert új gyakorlatok adaptálásának
- az adaptált gyakorlat külső „benchmark” (összehasonlítási, mérési alap) lehet
- egymást támogató fejlesztési rendszerek jöhetnek létre

Megvalósítási feladatok

- Hospitálási rendszer működtetése az egyes feladat ellátási helyeken, a feladat ellátási helyek között, valamint óvodánk és az ország más óvodái között
- A hospitálásokkal kapcsolatos adminisztratív és gyakorlati feladatok: szervezés, látogatók fogadása, adminisztráció
- Műhely működtetése: műhely munka során használandó módszerek és eljárások, a műhelymunka dokumentálása → közös összegzések → saját intézményben vagy telephelyen felhasználható tapasztalatok
- Részvétel szervezése és egyéb igény szerinti lehetőségek

Adaptált jó gyakorlatok

1. Természet közeli programok
2. A fenntartható fejlődés alapozása – (pedagógiai jó gyakorlat jegyében) Bp. Pitypang óvoda
3. Játék és tanulás az iskolássá érés folyamatában

Saját jó gyakorlataink:

1. Zenei nevelés furulyával *
2. Egy elfelejtett népszokás – Balázsjárás *
3. Fürkész program – A környezeti kultúra alapozása
4. A nemzeti kultúra ősi elemeinek megjelenése a magyar népi gyermekjátékokban
5. Organikus műveltség a vizuális nevelésben

*(a szakmai anyag összeállítója már nem intézményünk dolgozója)

Pályázataink fenntartásban:

1. TÁMOP 3.1.4. Teljes körűen Keszthelyen a kompetencia alapú oktatásért
2. 3.2. 11/10-1-2010-0089 Vívás (a vívás sportág népszerűsítése a Balatoni régió nevelési – oktatási intézményeiben)

Folyamatban lévő pályázataink:

3. TÁMOP 3.4.2 A-11/2 SNI gyerekek integrációja
4. TÁMOP 3.2.13-12/1-2012-0496 A tudás kulcsa oktatási és nevelési intézmények tevékenységeinek támogatása Keszthelyen könyvtári környezetben
5. Tanórán kívüli oktatás a Goldmark Károly Művelődési Központ szervezésében
6. TÁMOP 2.4.5-12/3-4 Rugalmasságot növelő helyi, innovatív kezdeményezések támogatása
7. Együttműködési megállapodással: - Balatoni Múzeum
- Georgikon Majormúzeum

XI. A gyermekek fejlettségállapotának mérése - A pedagógiai munka dokumentációi

XI./1. A nevelés megvalósításának tervezése

A nevelés megvalósításához szükséges folyamatok tervezése során az Óvoda meghatározza:

- a nevelésre vonatkozó minőségcélokat és követelményeket;
- a folyamatok és dokumentumok kialakításának szükségességét, valamint a szükséges erőforrások megteremtését;
- a nevelési folyamattal, kapcsolatos figyelemmel kíséresi, mérési, ellenőrzési és vizsgálati tevékenységeket, valamint a nevelés eredményeivel szembeni követelményeket;
- azokat a feljegyzéseket, amelyek annak bizonyításához szükségesek, hogy a nevelési folyamat és eredménye kielégítik a követelményeket.

A gyermek befogadása az óvodába

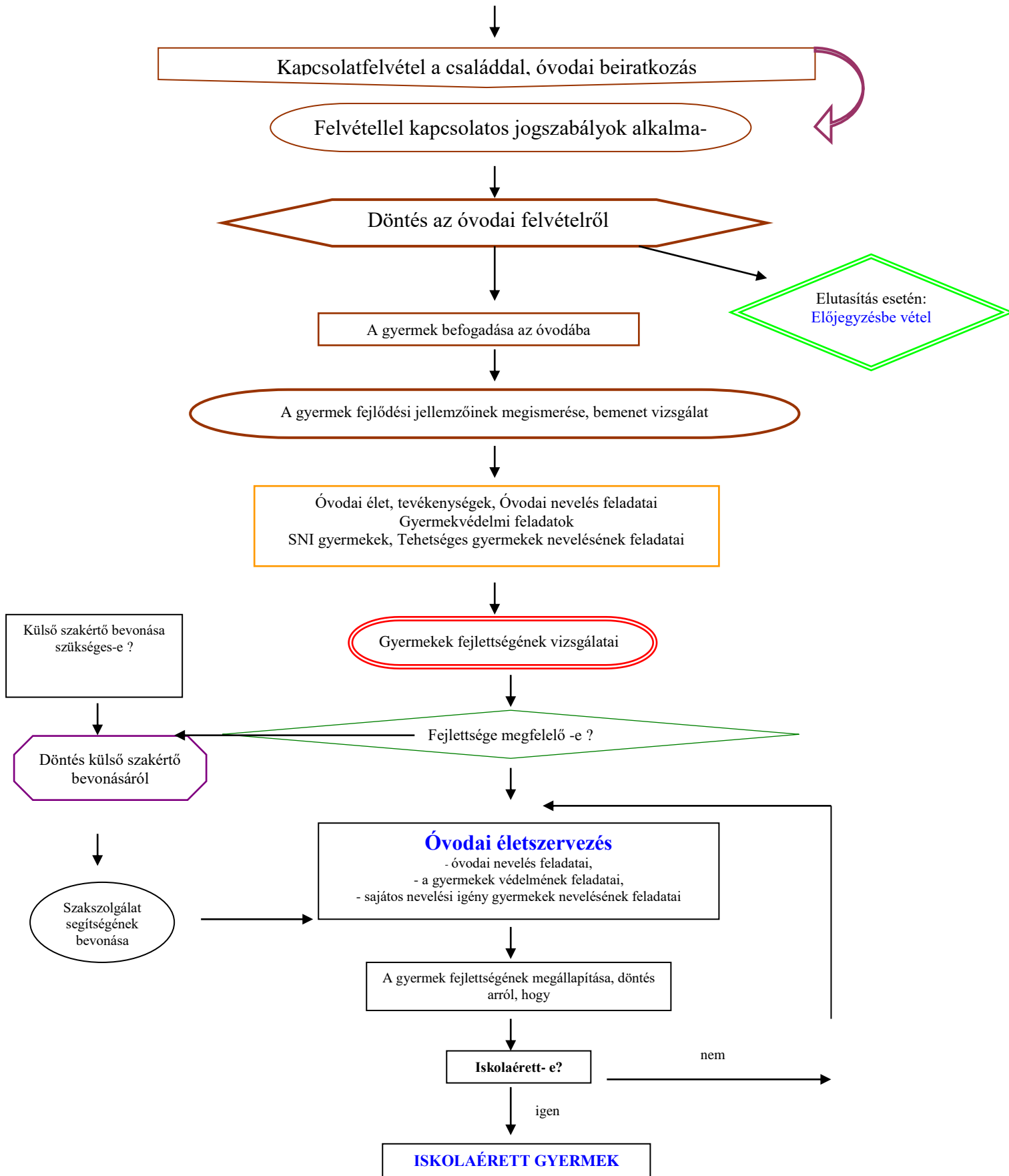
- a befogadó gyermekcsoport kijelölése,
- az óvodába lépést megelőző személyes kapcsolat felvétele,
- a gyermektársak felkészítése a fogadására,
- a gyermek óvodával ismerkedése a szülő jelenlétében,
- személyhez szóló kötődés kialakítása a gyermekcsoportban dolgozó felnőttekkel,
- a gyermektársakkal való kapcsolat kialakulásának segítése.

A gyermek fejlődési jellemzőinek megismerése

- A gyermek óvodába lépését megelőző élettörténetének, otthoni szokásainak, egészségi állapotának, magatartási jellemzőinek megismerése a szülő elmondásából, valamint az általa kitöltött anamnézis lapból kapunk információt.
- Testi fejlődéséről, egészségi állapotáról a gyermekorvos véleménye alapján szerzünk ismereteket.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek felvétele esetén a szakértői bizottság által kiállított szakvélemény megismerése.
- A gyermek fejlődésének folyamatos nyomon követése és rögzítése az óvodai élet során történik.

Óvodai nevelés teljes folyamat ábrája

3 éves gyermek

XI./2. A gyermekek fejlődésének nyomon követése

Óvodánk mérési-értékelési rendszerének megfogalmazásakor célunk a gyermekek érésének, folyamatos fejlődésének nyomon követése.

Alapértékként vesszük figyelembe a gyermekek saját ütemük szerinti fejlődését, önmagukhoz viszonyított fejlesztését, mérését, ezzel összefüggően az iskolásítás elkerülését. Szem előtt tartjuk, hogy a mérések többnyire a pillanatnyi állapotot és fejlettséget rögzítik, ezért a következtetések levonásakor a lehető legtöbb meghatározó okot és szempontot igyekszünk figyelembe venni.

Az óvodanevelési intézmény, melyben a következő módszereket tartjuk elfogadhatónak.

- megfigyelés (természetes környezetben, tevékenység közben, folyamatos megfigyeléssel)
- beszélgetés (természetes környezetben, nyugodt légkörben, életkori sajátosságok figyelembe vételével)
- gyermekmunkák elemzése (családrajz, emberrajz)
- dokumentumelemzés (csoportnapló, feljegyzések, fejlesztő programok).

A méréseket elsősorban a gyermekekkel foglalkozó óvodapedagógusok végzik, a következő területeken:

Gyermeki mérés területei

- I. Kognitív kompetenciák
- I./1. Játék
- II. – III. Beszéd fejlődés – Hallásészlelés
- IV. Látásérzékelés
- V. Mozgásos kompetenciák
 - Nagymozgás - mozgáskoordináció
 - Finommotorika
- V./1. Egészséges életmódra nevelés, testi képességek
- VI. Érzelmi nevelés és szocializáció 1-2.

Előfordulnak azonban olyan esetek, amikor külső szakemberek segítségét is igénybe vesszük:

- abban az esetben, ha a gyermek folyamatos megfigyelése, mérése előrevetíthető problémákat jelez
- annál a gyermeknél, akit két év alatt nem sikerült biztonsággal megítélni
- általános, minden 5 évesnél nagyobb gyermekre kiterjedő logopédiai, diszlexia prevenciók, ill. fejlettségi vizsgálat

Nevelési céljaink megvalósítása során a gyermekek fejlődését folyamatosan értékeljük.

Tapasztalatainkat a helyileg kialakított fejlődési naplóban, a Csoportnaplóban az egyéni nevelési-fejlesztési területeket, feladatokat is kijelöljük, majd rögzítjük a feladatok megvalósulását is.

Feljegyzéseiket felhasználva tájékoztatják a szülőket a gyermekek óvoda életéről, fejlődéséről. A gyermekekről vezetett fejlődési naplóra alapozva kérjük külső szakember segítségét, a kiemelt bánásmódot igénylő gyermekek esetében, valamint ez alapján készül el szükség esetén a Pedagógiai Szakszolgálat vagy a Szakértői Bizottság felé az iskolaérettség megállapítását kérő óvodapedagógusok által készített vizsgálati kérelem is. Az óvoda a gyermek értelmi, beszéd-, hallás-, látás-, mozgásfejlődésének eredményét - szükség szerint, de legalább fél-évenként - rögzíti./20/2012. EMMI rendelet 63.§(4)

Dokumentációja

- a **gyermek személyi anyaga**, mely tartalmazza:
 - szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye,
 - logopédus, fejlesztő pedagógus,
 - pszichológus feljegyzései,
 - egyéb szakmai szolgáltató, egészségügyi, gyermekvédelmi szolgálat iratai vagy másolata
 - logopédus, fejlesztő pedagógus, pszichológus, gyógypedagógus éves terve és egyéni fejlesztési tervei
 - nevelési tanácsadó véleménye
- a **gyermek egyéni fejlődési naplója**, mely tartalmazza:
 - anamnézis,
 - családlátogatás tapasztalatai,
 - fejlettség mérőlapok,
 - gyermekrajzok
 - feladatlapok

XII.A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére, hat – hét éves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre. Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek a sikeres iskolai munkához.

Az iskolaalkalmasság feltételei

Testi fejlettség

- Teste arányosan fejlett, teherbíró.
 - Mozgása egyre inkább összerendezett, koordinált, csakúgy, mint kezének finommozgásai.
 - Testalkata az első alakváltozás következtében arányossá válik, korábbi óvodáskori hengeres forma eltűnik, kiszélesednek a vállai, a fogváltás folyamatban van.
 - Képes befolyásolni, szándékosan irányítani mozgását, viselkedését, testi szükségleteit.
- Pszichés vonatkozás:
- Érdeklődést, nyitottságot mutat a környezete felé, értékelése, észlelése egyre jobban fejlődik.
 - Az önkéntelen figyelem és az emlékezés mellett, megjelenik a szándékos emlékezés és figyelem.
 - Gondolkodásában képes elszakadni a cselekvéstől és a szemléletességtől, elemi fogalmi gondolkodása kezd kialakulni.
 - Megfelelő hangsúllyal és tempóval képes folyamatosan, érthetően kommunikálni, végighallgatja, ha más beszél.

- Elemi ismeretei vannak önmagáról és környezetéről, képes pontosan elmondani a nevét, lakcímét, szülei nevét, foglalkozását.
- Ismeri a napszakokat, évszakokat, észre veszi az időjárás és az öltözködés közti összefüggéseket.
- Elemi mennyiségi ismeretekkel rendelkezik.
- Tisztában van a gyalogosközlekedés alapvető szabályaival, azokat a gyakorlatban is tudja alkalmazni.

Szociális érettség

- Képes a felnőttekkel és kortársakkal aktívan és eredményesen együttműködni.
- Képes elemi szabályok betartására.
- Rendelkezik kellő önfegyelemmel.
- Kialakult feladattudata és felelősségérzete.
- Képes szükségleteinek késleltetésére.

Az iskolaérett gyermek jellemzői

- Jól be tud illeszkedni a közösségbe.
- Képes a szabályokhoz rugalmasan alkalmazkodni.
- Vágyik a közösségbe tartozásra, igényli a közösségi érzést.
- Megfelelő feladat- és kötelességtudattal rendelkezik, melyek alapul szolgálnak a lelkiismeretes tanulásnak.
- Képes háttérbe szorítani a vágyait, (pl.: hogy játszani szeretne) a kötelességeivel szemben.
- A feladatvégzéseiben önálló, nem igényel folyamatos megerősítést.
- A figyelmét tartósan le lehet kötni, iskolakezdéskor képes legalább 10-15 percre aktívan folyamatosan figyelni.
- Beszéde összefüggő, érthető, a hangokat tisztán ejti, képes jól megértetni magát a környezetével.
- Az iskolát kezdő gyermek nyitott és érdeklődő, ami alapjául szolgál az iskolai tananyag elsajátításához.
- A nagymozgása és a finommozgása kellően összerendezett, koordinált. Ez utóbbi az eredményes írástanulásnak a feltétele.
- A serkentés-gátlás idegi folyamatok közül fokozatosan a gátlás kerül túlsúlyba, ami előfeltétele a kiegyensúlyozott nyugodt személyiségnek.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében speciális szakemberek segítségével folyamatos fejlesztés mellett végezzük pedagógiai munkánkat. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait, - az iskolába kerülő gyermekekkel szemben, mert csak így módon közelíthető meg, illetve érhető el a fentiekben leírt fejlettségi szint.

XII. A nevelési program végrehajtásához szükséges eszközök és felszerelések

20/2012. EMMI rendelet melléklete alapján

JEGYZÉK

a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléséről

Legitimációs záradék

Érvényességi rendelkezések

A helyi óvodai nevelési program érvényességi ideje: 2018-tól
Felülvizsgálata: négy évenként

A helyi óvodai nevelési program felülvizsgálatának és módosításának kötelező indokai:

- Jogszabályváltozás,
- Fenntartó által meghatározott feladatváltozás

Lehetséges indokai:

- Sikeres innováció eredményeinek beépítése,
- A minőségfejlesztési munka eredményeinek beépítése, illetve kevésbé eredményes elképzelések elhagyása.

A helyi óvodai nevelési program nem kötelező felülvizsgálatát és módosítását

- a vezetőnek benyújtott írásbeli előterjesztés után, a nevelőtestület 50+1%-os támogatásával

- kérheti Közalkalmazotti Tanács elnöke, mint a döntés előkészítő és érdekegyeztető fórum képviselője.

A helyi óvodai nevelési program nyilvánossága:

- minden csoportban, és a szülői váróban megtalálható
- egy példány az óvodavezető irodájában
- egy példány a bejáratnál lévő szülői faliújságon
- a szülők részére készített rövidített változat minden csoport faliújságján megtalálható
- az óvoda honlapján

Jelen „Tiszta Forrás” Helyi Óvodai Pedagógiai Program kiterjed

- az óvodával jogviszonyban álló pedagógusra, alkalmazottakra
- az óvodával jogviszonyban álló gyermekekre
- az intézménnyel jogviszonyban nem álló, de az intézményben munkát végző pedagógusra

Keszthelyi Életfa Óvoda
„TISZTA FORRÁS”
HELYI ÓVODAI PEDAGÓGIAI PROGRAM

A nevelőtestület a jelen „Tiszta Forrás” Helyi Óvodai Pedagógiai Program a 2018. augusztus 31. napján tartott határozatképes ülésén át nem ruházható jogkörében meghozott 155/2018 számú határozatával, 100 %-os igenlő szavazattal elfogadta. Az elfogadás tényét a nevelőtestület tagjai a mellékelt jegyzőkönyvi kivonat és az ahhoz tartozó jelenléti ív aláírásával tanúsítják.

Keszthely, 2018. szeptember 1.

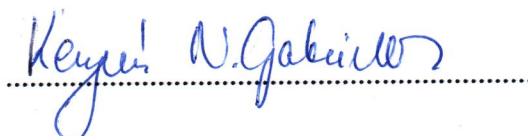
.....
Maborné Linné

Óvodavezető

Keszthelyi Életfa Óvoda
„TISZTA FORRÁS”
HELYI ÓVODAI PEDAGÓGIAI PROGRAM

Jelen „Tiszta Forrás” Helyi Óvodai Pedagógiai Program a Keszthelyi Életfa Óvoda 8360 Keszthely, Vaszary Kolos u. 12. Közalkalmazotti Tanácsa 2018.08.31. napján megtartott, határozatképes értekezletén élt véleményezési jogával, és jóváhagyásra javasolta

Keszthely, 2018.08.31.

Közalkalmazotti Tanács elnöke

Jelen „Tiszta Forrás” Helyi Óvodai Pedagógiai Program a Keszthelyi Életfa Óvoda 8360 Keszthely, Vaszary Kolos u. 12. Szülői Közösség 2018.09.10. napján megtartott, határozatképes értekezletén élt egyetértési és véleményezési jogával, és jóváhagyásra javasolta és ellenvetést nem fogalmazott meg

Keszthely, 2018.09.10.

Szülői Közösség képviselőjében